

ใบรับรองวิทยานิพนธ์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์ประยุกต์)

ปริญญา

ภาษาศาสตร์ประยุกต์

ภาษาศาสตร์

สาขา

ภาควิชา

เรื่อง คำเรียกสีในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์

Color Terms in Thai during the Thonburi and Rattanakosin Period

นามผู้วิจัย นางสาวณัฏฐากุล พรทิพยพานิช

ได้พิจารณาเห็นชอบโดย

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หม่อมหลวงจรัสวิไล จรูญโรจน์, อ.ด.)

หัวหน้าภาควิชา

(อาจารย์อุมาภรณ์ สังขมาน, ป.ด.)

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์รับรองแล้ว

(รองศาสตราจารย์กัญจนา อีระกุล, D.Agr.)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ เดือน พ.ศ.

สิงสีทิจิ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วิทยานิพนธ์

เรื่อง

คำเรียกสีในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์

Color Terms in Thai during the Thonburi and Rattanakosin Period

โดย

นางสาวธัญญากุล พรทิพย์พานิช

เสนอ

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
เพื่อความสมบูรณ์แห่งปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์ประยุกต์)
พ.ศ. 2557

ลิขสิทธิ์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ธัญญากุล พรทิพย์พานิช 2557: คำเรียกสีในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัย
รัตนโกสินทร์ ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาศาสตร์ประยุกต์) สาขา
ภาษาศาสตร์ประยุกต์ ภาควิชาภาษาศาสตร์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ หม่อมหลวงจรัสวิไล จรุงโรจน์, อ.ด. 128 หน้า

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐาน วิเคราะห์กลวิธีการ
สร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์และศึกษาความเปรียบ
ในคำเรียกสี โดยเก็บข้อมูลจากวรรณกรรมที่แต่งขึ้นในสมัยดังกล่าวรวมทั้งสิ้น 690 เรื่อง

ผลการวิจัยพบว่า ภาษาไทยในสมัยธนบุรีพบคำเรียกสีพื้นฐานทั้งหมด 6 คำ คือ คำ
เรียกสีขาว ดำ แดง เหลือง เขียว และม่วง ซึ่งไม่มีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐานเพิ่มขึ้นจากใน
ภาษาไทยสมัยอยุธยา และพบคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ทั้งหมด 12 คำ
คือ คำเรียกสีขาว ดำ แดง เหลือง เขียว ชมพู แสด ฟ้าม่วง เทา น้ำเงินและน้ำตาล ซึ่งมีจำนวน
คำเรียกสีพื้นฐานเกิดขึ้นอีก 3 คำ คือ คำเรียกสีเทา และคำเรียกสีน้ำเงิน ที่พบครั้งแรกในสมัย
รัชกาลที่ 1 และคำเรียกสีน้ำตาล ที่พบครั้งแรกในสมัยรัชกาลที่ 2

คำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี มีกลวิธีการสร้าง 8 กลวิธี คือ 1) การ
ขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยคำคุณศัพท์ 2) การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยคำเรียกสีไม่พื้นฐาน
3) การใช้คำเรียกสีของเฉพาะเป็นคำเรียกสี 4) การใช้คำในภาษาอื่นมาใช้เป็นคำเรียกสีไม่
พื้นฐาน 5) การขยายคำเรียกสีของเฉพาะที่ใช้เป็นคำเรียกสี 6) การขยายคำในภาษาอื่นที่
นำมาใช้เป็นคำเรียกสีไม่พื้นฐาน 7) การใช้คำที่ระบุสีเฉพาะที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสีอื่นได้
และ 8) การขยายใช้คำที่ระบุสีเฉพาะที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสีอื่นได้ ในภาษาไทยสมัย
รัตนโกสินทร์มีกลวิธีสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐาน 10 กลวิธี คือพบกลวิธีเดียวกับในสมัยธนบุรีทั้ง
8 กลวิธี และพบเพิ่มเติมจากสมัยธนบุรีอีก 2 กลวิธี คือ 1) การประสมคำเรียกสีพื้นฐานเข้า
ด้วยกัน และ 2) คำเรียกสีที่ใช้เรียกของบางอย่างเท่านั้น

ในสมัยธนบุรีนิยมเปรียบเทียบสีกับสัตว์มากที่สุด ส่วนในสมัยรัตนโกสินทร์นิยม
เปรียบเทียบสีกับวัตถุในธรรมชาติมากที่สุด

Thanatthakul Phornthippayaphanit 2014: Color Terms in Thai during the Thonburi and Rattanakosin Period. Master of Arts (Applied Linguistics), Major Field: Applied Linguistics, Department of Linguistics. Thesis Advisor: Assistant Professor Mom Luang Jaralvilai Charunrochana, Ph.D. 128 pages.

The purposes of this research are to study the evolution of basic color terms in Thai during the Thonburi and Rattanakosin Period, to analyze the formations of non-basic color terms and to study the comparison in Thai color terms with entities. The data was collected from 690 literatures composed during the two periods.

There were 6 basic color terms in Thai during the Thonburi period; WHITE, BLACK, RED, YELLOW, GREEN and PURPLE. While there were found 12 basic color terms during the Rattanakosin period, which are WHITE, BLACK, RED, YELLOW, GREEN, PINK, ORANGE, LIGHT BLUE, PURPLE, GREY, DARK BLUE and BROWN. Therefore, there are 3 additional basic color terms used since the Ayutthaya Period, including GREY and DARK BLUE which were firstly found in the reign of King Rama I and BROWN in King Rama II.

Eight strategies in coining non-basic color terms are found in the Thonburi period : 1) modifying basic color terms with adjective, 2) modifying basic color terms with non-basic color terms, 3) using specific objects as color terms, 4) using foreign color terms, 5) modifying the name of specific objects used as color terms, 6) modifying foreign color terms with adjective, 7) using the color terms that can be included within any other color terms 8) modifying included within those of any other colour terms. These eight strategies are also found in Rattanakosin period along with other 2 strategies: 1) compounding two basic color terms 2) using color terms that were restricted to some objects.

In the Thonburi period colors were mostly compared to animal. While in the Rattanakosin period colors were mostly compared to natural entities.

Student's signature

Thesis Advisor's signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยพระคุณขององค์พระผู้เป็นเจ้า พระผู้โปรดประทาน
ลมหายใจ ความรัก กำลังใจ และสติปัญญาให้แก่ผู้วิจัยมาโดยตลอด

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณผศ. ดร. ม.ล. จรัสวิไล จรูญโรจน์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
ผู้ที่ให้ความรู้ คำปรึกษา คำแนะนำในบทเรียน ในงานวิจัย และในการใช้ชีวิต ขอขอบคุณ
สำหรับการเสียสละเวลาอันมีค่าเพื่อตรวจแก้ไข ให้กำลังใจในการทำและปรับปรุงงานวิจัย
และสุดท้ายขอขอบพระคุณ ผศ. ดร. ม.ล. จรัสวิไล ที่ช่วยให้ผู้วิจัยได้รู้จักตัวเอง และใช้ความรู้
ความสามารถทั้งหมดที่มีทำงานวิจัยนี้จนสำเร็จ

ขอขอบคุณคณาจารย์ในภาควิชาภาษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ที่ได้มอบ
ความรู้ในแขนงวิชาต่างๆ ซึ่งมีประโยชน์ในศึกษาทางด้านภาษาศาสตร์และงานวิจัยนี้
ขอขอบคุณอาจารย์ ดร. ชนิษฐา ใจมโน และอาจารย์ ดร. อาริยา หุตินทะ ผู้ซึ่งเสียสละเวลา
มาร่วมเป็นคณะกรรมการสอบโครงร่างวิทยานิพนธ์ คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์
และให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการวิจัยนี้

ขอขอบคุณนางสตีและอำมาบุญลักษณ์ เล็กวงศ์ไพบูลย์ ผู้เป็นแรงบรรดาลใจที่
ยิ่งใหญ่ของผู้วิจัย ขอขอบคุณคุณแม่เจริญศรี พรทิพย์พานิช สำหรับการสนับสนุนในทุกๆ ด้าน
และคอยรับฟังทุกๆ ปัญหา ขอขอบคุณคุณพ่อวิวิศน์ พรทิพย์พานิช สำหรับการปลูกฝังนิสัยรัก
การอ่าน ขอขอบคุณสมาชิกทุกคนครอบครัวที่คอยเป็นกำลังใจและให้การสนับสนุนด้าน
การศึกษาตลอดมา

ขอบคุณคุณกิตติธัช ไวโรจน์และคุณธีรยุทธ มาณะจักร์ สำหรับความช่วยเหลือในการ
ค้นคว้าวรรณกรรมต่างๆ ที่ใช้ในงานวิจัยที่ผู้วิจัยหาไม่พบ ขอขอบคุณพี่ๆ เพื่อนๆ ภาษาศาสตร์รุ่น
ปีการศึกษา 2554 พี่ๆ เพื่อนๆ น้องๆ โรงเรียนกรรณสูตศึกษาลัย และภาควิชาภาษาไทย
มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ สำหรับกำลังใจที่มอบให้ผู้วิจัยตลอดการทำงานวิจัยนี้

หากวิทยานิพนธ์นี้จะพอมีประโยชน์และความดีอยู่บ้าง ผู้วิจัยขอมอบให้แก่ครอบครัวที่
รักยิ่งของผู้วิจัย แทนคำขอบคุณสำหรับความรัก การอบรมเลี้ยงดู ความเอาใจใส่ ความหวังดี
และทุกๆ อย่างที่มีให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา

ธัญญ์ฐากุล พรทิพย์พานิช
พฤศจิกายน 2556

สารบัญ

หน้า

สารบัญตาราง	(3)
สารบัญภาพ	(4)
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	5
ขอบเขตของการวิจัย	6
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
นิยามศัพท์	6
บทที่ 2 การตรวจเอกสาร	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีและแสง	8
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำเรียกสี	9
บทที่ 3 วิธีการวิจัย	22
การเก็บข้อมูล	22
การวิเคราะห์ข้อมูล	23
การวิเคราะห์คำเรียกสีพื้นฐาน	23
การวิเคราะห์คำเรียกสีไม่พื้นฐาน	24
การศึกษาความเปรียบในคำเรียกสีว่านิยมเปรียบเทียบกับสิ่งใด	25
บทที่ 4 ผลการวิจัย	27
คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์	27
คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี	27
คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	37
คำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์	48
คำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี	48
คำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	55
ความเปรียบในคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์	66
ความเปรียบในคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยธนบุรี	67
ความเปรียบในคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	69

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ	82
วิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์	82
กลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์	85
ผลการศึกษาความเปรียบในคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์	85
ข้อเสนอแนะ	86
เอกสารและสิ่งอ้างอิง	87
ภาคผนวก	91
ภาคผนวก ก รายชื่อวรรณกรรมสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ ที่ใช้ในงานวิจัย	92
ภาคผนวก ข คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ที่ปรากฏร่วมกับความเปรียบ	119
ภาคผนวก ค คำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี และสมัยรัตนโกสินทร์ที่ปรากฏร่วมกับความเปรียบ	125
ประวัติการศึกษาและการทำงาน	128

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	ตารางแสดงความถี่ของคำเรียกสีพื้นฐานที่พบในภาษาไทยสมัยธนบุรี	28
2	ตารางแสดงความถี่ของคำเรียกสีพื้นฐานที่พบในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	38
3	ตารางแสดงความถี่และอัตราร้อยละของกลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี	54
4	ตารางแสดงความถี่และอัตราร้อยละของกลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	65
5	ตารางแสดงสิ่งที่น่าสนใจใช้เปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี	68
6	ตารางแสดงสิ่งที่น่าสนใจใช้เปรียบ จำแนกตามประเภทของวลีหรือสิ่งเปรียบที่ปรากฏในคำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี	68
7	ตารางแสดงสิ่งที่น่าสนใจใช้เปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	76
8	ตารางแสดงสิ่งที่น่าสนใจใช้เปรียบ จำแนกตามประเภทของวลีหรือสิ่งเปรียบที่ปรากฏในคำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	77

สารบัญภาพ

ภาพที่		หน้า
1	วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากลแบบที่ประเภทสี YELLOW เกิดก่อนประเภทสี GREEN	3
2	วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากลแบบที่ประเภทสี GREEN เกิดก่อนประเภทสี YELLOW	3
3	วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากลแบบที่ประเภทสี YELLOW เกิดก่อนประเภทสี GREEN	11
4	วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากลแบบที่ประเภทสี GREEN เกิดก่อนประเภทสี YELLOW	11
5	วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานตามแนวคิดของพอลเคย์ แบบที่ ประเภทสี GRUE เกิดก่อนประเภทสี YELLOW	14
6	วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานตามแนวคิดของพอลเคย์ แบบที่ ประเภทสี YELLOW เกิดก่อนประเภทสี GRUE	14
7	วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทย	44
8	วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทย	83

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่า สี ไว้ว่า “น. ลักษณะของแสงสว่าง ปรากฏแก่ตาให้เห็นเป็น ขาว ดำ แดง เขียว เป็นต้น; สิ่งที่ทำให้ตาเห็นเป็น ขาว ดำ แดง เขียว เป็นต้น เช่น สีทาบ้าน สีย้อมผ้า สีวาดภาพ.” และได้ให้ความหมายของคำว่า แสง ไว้ว่า “น. ความสว่าง, สิ่งที่ทำให้ดวงตาแลเห็น; เพชรพลอย เช่น ดาวจรัสแสง ว่า ดาบฝังพลอย.” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2556)

ในทางวิทยาศาสตร์ สี คือ ลักษณะความเข้มของแสงที่ปรากฏแก่สายตาให้เห็นเป็นสี โดยผ่านกระบวนการรับรู้ด้วยดวงตา เมื่อดวงตารับแสงเข้ามา โดยจะผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ผ่านประสาทสัมผัสการมองเห็น และผ่านสมองไปสู่ศูนย์การมองเห็นภาพ ทำให้เรารับรู้ถึงสีที่อยู่รอบตัวเรา และแสง คือ พลังงานรังสี (Radiation energy) ที่ตารับรู้และมีปฏิกิริยาตอบสนองด้วยกระบวนการวิเคราะห์แยกแยะของสมอง ตาสามารถวิเคราะห์พลังงานแสงโดยการรับรู้วัตถุ สัมพันธ์กับตำแหน่ง ทิศทาง ระยะทาง และความเข้มของแสง ความยาวคลื่นที่มนุษย์สามารถมองเห็นได้ มีค่าอยู่ระหว่าง 400 – 700 นาโนเมตร และมีความถี่อยู่ในช่วง $10^3 - 10^5$ เฮิร์ตซ์ โดยแสงสีม่วงจะมีความยาวคลื่นน้อยที่สุดหรือความถี่สูงสุด จนถึงแสงสีแดงที่มีความยาวคลื่นมากที่สุดหรือความถี่ต่ำที่สุด (ปรียา อนุพงษ์อาจ, 2549)

ตามนุษย์เราสามารถจำแนกคลื่นแสงออกเป็นล้านๆ สี แต่มนุษย์เราไม่ได้จำแนกสีที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยให้ถือเป็นคนละประเภทสีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญได้ เพราะฉะนั้นแล้วเราก็จะมีประเภทของสีเป็นล้านประเภท แต่ละประเภทสีถือว่าเป็นหนึ่งมโนทัศน์ เมื่อมีมโนทัศน์ใด ก็จะต้องมีคำเรียกมโนทัศน์นั้น ดังนั้นก็เท่ากับว่าในแต่ละภาษาจะต้องมีคำเรียกสีเป็นล้านคำ ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ และในการใช้ชีวิตจริงก็จะประสบความยุ่งยากหากสีที่แตกต่างกันเล็กน้อยได้รับการจำแนกให้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญจนถือเป็นคนละประเภทสีกัน ดังนั้นมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาจึงนำสีที่ตนพิจารณาเห็นว่าคล้ายกันมารวมไว้เป็นประเภทสีเดียวกัน ทำให้แต่ละสังคมมีจำนวนประเภทสีที่ไม่มากนัก และเป็นจำนวนที่เหมาะสมสำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน

ในแต่ละภาษามีการจำแนกประเภทสีที่แตกต่างกัน ตัวอย่างที่ใกล้ตัวที่สุดคือการที่คนไทยแยกสีฟ้าออกจากสีน้ำเงิน โดยถือเป็นคนละประเภทสีและมีคำเรียกคนละคำ แต่ผู้พูดภาษาอังกฤษมองว่าเป็นประเภทสีเดียวและเรียกประเภทสีนี้ว่า “blue”

การจำแนกประเภทสีเป็นนามธรรม หากเราจะศึกษาการจำแนกประเภทสีก็ต้องศึกษาผ่านสิ่งที่เป็นรูปธรรมคือคำเรียกสี ซึ่งถือว่าเป็นภาพสะท้อนของการจำแนกประเภทสี การใช้คำเรียกสีที่แตกต่างกันของแต่ละภาษา ไม่เพียงแต่ทำให้เราทราบถึงความแตกต่างด้านภาษาเท่านั้น แต่ยังสามารถสะท้อนถึงระบบการรับรู้ธรรมชาติ และโลกทัศน์ของผู้ใช้ภาษานั้นๆ ด้วย ดังที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2538: 2) ได้กล่าวไว้ว่า “คำเรียกสีในภาษาใดภาษาหนึ่งนั้น สามารถสะท้อนให้เห็นถึงระบบการรับรู้ธรรมชาติที่แวดล้อมตัวผู้พูดภาษานั้นๆ และยังช่วยให้เข้าใจระบบความหมายของคำเรียกสีเอง อีกทั้งสามารถหยั่งรู้ลงไปถึงส่วนหนึ่งของการมองโลกของผู้พูดภาษานั้นๆ ด้วย”

สิ่งที่น่าสนใจคือ มนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์มีประสาทตาที่ไม่แตกต่างกันจึงรับรู้สีได้ไม่ต่างกัน ในมนุษย์ที่ใช้ภาษาต่างกัน แม้จะรับรู้สีได้ไม่ต่างกัน แต่ก็มี การจำแนกประเภทสี (Color categorization) ที่ต่างกันได้อย่างไรก็ตาม ชนชาติที่พูดภาษาเดียวกัน และอยู่ในสังคมที่คล้ายคลึงกันมักแยกประเภทสีเหมือนกัน ส่วนคำเรียกสีในภาษาต่างๆ มีความแตกต่างกันตามการรับรู้และการแบ่งประเภทสีของชนชาติที่พูดภาษานั้นๆ คำเรียกสีจึงเป็นตัวอย่างที่ดีที่จะแสดงให้เห็นว่า ภาษาแต่ละภาษาสามารถแยกประสบการณ์ได้แตกต่างกัน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2538) ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า คำเรียกสีเป็นกระจกสะท้อนให้เห็นการแบ่งประเภทสีของวัฒนธรรมนั้นๆ โดยคำเรียกสีในแต่ละภาษาจะมีวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานเป็นสากล

แม้ว่าการจำแนกประเภทสีและคำเรียกสีมีความแตกต่างกันไปในภาษาต่างๆ แต่วิวัฒนาการของคำเรียกสีกลับมีลักษณะที่เป็นสากล ผลงานวิจัยเรื่องคำเรียกสีของ Berlin and Kay (1969) ในหนังสือ Basic Color Terms: Their Universality and Evolution ได้เสนอทฤษฎีวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานสากลไว้เป็น VII ระยะ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นภาษาใดๆ ก็จะมีวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานเป็น VII ระยะนี้ คือในระยะแรกจะมีการจัดประเภทสีและคำเรียกสีพื้นฐานเพียง 2 คำ จากนั้นค่อยๆ มีวิวัฒนาการการจำแนกประเภทสีที่ละเอียดมากขึ้น ส่งผลให้มีคำเรียกสีเพิ่มมากขึ้นด้วย โดยลำดับของการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานจะแสดงในภาพที่ 1 และภาพที่ 2 ต่อไปนี้

ระยะที่ I

II

III

IV

V – VII

WHITE	WHITE	WHITE	WHITE	WHITE
	RED	YELLOW	YELLOW	YELLOW
		RED	RED	ORANGE
BLACK	BLACK	BLACK	GREEN	RED
			BLACK	PINK
				PURPLE
				BLUE
				GRREN
				BROWN
				GREY
				BLACK

ภาพที่ 1 วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากลแบบที่ประเภทสี YELLOW เกิดก่อนประเภทสี GREEN

ระยะที่ I

II

III

IV

V – VII

WHITE	WHITE	WHITE	WHITE	WHITE
	RED	RED	YELLOW	YELLOW
		RED	RED	ORANGE
BLACK	BLACK	GREEN	GREEN	RED
		BLACK	BLACK	PINK
				PURPLE
				BLUE
				GRREN
				BROWN
				GREY
				BLACK

ภาพที่ 2 วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากลแบบที่ประเภทสี GREEN เกิดก่อนประเภทสี YELLOW

จากภาพที่ 1 และภาพที่ 2 ที่แสดงลำดับของการเกิดคำเรียกสีพื้นฐาน จะเห็นได้ว่าใน
ระยะที่ I สีอันหลากหลายที่ตามองเห็นจะได้รับการจำแนกประเภทออกเป็น 2 ประเภทสีเท่านั้น
คือ WHITE ที่เป็นประเภทสีสว่าง และ BLACK ที่เป็นประเภทสีมืด ต่อมาในระยะที่ II จะเกิด
ประเภทสี RED ขึ้น โดยแยกออกมาจากประเภทสี WHITE หรือประเภทสีสว่างนั่นเอง ในระยะที่
III จะมีประเภทสีจำนวน 4 ประเภท คือ WHITE BLACK RED YELLOW หรือ GREEN คือจะมี
ประเภทสี YELLOW หรือประเภทสี GREEN ประเภทใดประเภทหนึ่ง ถ้ามีประเภทสี YELLOW ใน
ระยะที่ III ก็จะมีประเภทสี GREEN ในระยะที่ IV แต่ถ้ามีประเภทสี GREEN ในระยะที่ III ก็จะมี
ประเภทสี YELLOW ในระยะที่ IV โดยประเภทสี YELLOW จะแยกมาจากประเภทสี WHITE และ
ประเภทสี GREEN จะแยกมาจากประเภทสี BLACK และระยะที่ VII จะมีประเภทสีจำนวน 11
ประเภท คือประเภทสี WHITE BLACK RED YELLOW GREEN BLUE BROWN PURPLE PINK
ORANGE และ GREY แต่หากเมื่อพิจารณาสีจริงที่ตาของมนุษย์สามารถมองเห็นได้ จะพบว่า
ประเภทสีหนึ่งๆ อาจจะได้แยกออกมาจากประเภทสีหนึ่งอย่างชัดเจนตามภาพ ยกตัวอย่าง
เช่น ประเภทสี RED ทุกเฉดอาจจะไม่ได้แยกมาจากประเภทสี WHITE เพียงประเภทสีเดียว
กล่าวคือ ถ้าเป็นสีแดงอ่อนก็อาจจะแยกมาจากประเภทสี WHITE ที่เป็นประเภทสีสว่าง แต่ถ้า
เป็นสีแดงเลือดหมูก็อาจจะแยกมาจากประเภทสี BLACK ที่เป็นประเภทสีมืดก็ได้ เพราะฉะนั้น
จากภาพจะถือว่าเป็นการสรุปโดยรวมๆ ว่าประเภทสี RED แยกออกมาจากประเภทสี WHITE
เพราะสีแดงเป็นสีร้อน สว่าง จึงน่าจะแยกออกมาจากประเภทสี WHITE ที่เป็นประเภทสีสว่าง
เป็นต้น

ดังนั้น หากเราทราบว่าภาษาใดๆ มีวิวัฒนาการคำเรียกสีอยู่ในระยะใด เราก็จะทราบ
ว่าภาษานั้นมีคำเรียกสีพื้นฐานในภาษารวมทั้งหมดกี่คำและเป็นคำเรียกสีพื้นฐานอะไรบ้าง
ทั้งนี้นักภาษาศาสตร์นิยมใช้ตัวอักษรตัวพิมพ์ใหญ่ทั้งหมดทุกตัวในคำเพื่อแสดงประเภทสีอย่าง
เป็นสากล และแต่ละภาษาก็จะมีคำที่แตกต่างกันไปเพื่อเรียกประเภทสีนั้นๆ เช่น ประเภทสี
PINK ในภาษาไทยแทนด้วยคำว่า “ชมพู” ในภาษาอังกฤษแทนด้วยคำว่า “pink” ส่วนใน
ภาษาเยอรมันแทนด้วยคำว่า “rosa” เป็นต้น

วิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยนั้น จากศึกษาจากงานวิจัยของ ศุภมาส
เอ่งฉ้วน (2543) ที่ศึกษาคำเรียกสีและมโนทัศน์เรื่องสีของคนไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน
พบว่า ในภาษาไทยสมัยสุโขทัยมีวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานถึงระยะที่ IV ซึ่งมีจำนวนคำ
เรียกสีพื้นฐาน 5 คำ ได้แก่ ขาว ดำ แดง เหลือง และเขียว ซึ่งหมายถึงสีทั้งหมดที่ตาสามารถ
มองเห็นได้จะได้รับการจำแนกออกเป็น 5 ประเภทโดยคนไทยในยุคนั้น และแต่ละประเภทสีก็
จะมีคำเรียก ทำให้เกิดเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน 5 คำ ดังนั้นขอบเขตของสีแต่ละสีในยุคนั้นจึงกว่า
กว้างในปัจจุบัน เช่น สีของท้องฟ้า สีดอกอัญชัน และสีของใบไม้จะจัดรวมอยู่ในประเภทสี
GREEN ซึ่งมีคำเรียกสีว่าเขียว ดังมีหลักฐานพบข้อความว่า “เขียวดังดอกอัญชัน”

วิพาที ทิพย์คงคา (2553) วิจัยเพื่อต่อยอดจากงานวิจัยของศุภมาส เอ่งฉ้วน พบว่าภาษาไทยสมัยอยุธยา มีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 9 คำ ได้แก่ ขาว ดำ แดง เหลือง เขียว ชมพู แสด ฟ้า และม่วง ตามทฤษฎีวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานสากลของเบอร์ลินและเคย์ ภาษาที่มีจำนวนเรียกสีพื้นฐาน 9 คำจะมีวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานในระหว่างระยะที่ VII แต่สิ่งที่แตกต่างออกไปจากทฤษฎีก็คือพบคำเรียกประเภทสี PINK ก่อนประเภทสี BLUE ในวิวัฒนาการระยะที่ V จึงสามารถสรุปได้ว่าวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยอยุธยานั้นมีบางส่วนที่ไม่ตรงกับวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากลของเบอร์ลินและเคย์ ทั้งนี้ในงานวิจัยของวิพาทีพบการปรากฏของคำเรียกสีแสด แต่วิพาทีใช้คำว่า “คำเรียกสีส้ม” ตามความนิยมในปัจจุบัน ผู้วิจัยจึงขอใช้คำว่า “แสด” แทนคำว่า “ส้ม” เมื่อกล่าวถึงคำเรียกสีส้มในงานวิจัยของวิพาที เพื่อไม่ให้เกิดความสับสน

ในปัจจุบันภาษาไทยมีคำเรียกสีพื้นฐานทั้งหมด 12 คำ โดยมีคำเรียกสีพื้นฐานเพิ่มขึ้นมาอีก 1 คำจากที่เบอร์ลินและเคย์ได้สรุปไว้ กล่าวคือ วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากลของเบอร์ลินและเคย์นั้นจะมีประเภทสีทั้งหมด 11 ประเภท ได้แก่ WHITE BLACK RED YELLOW GREEN BLUE BROWN PURPLE PINK ORANGE และ GREY แต่ในภาษาไทยพบการจำแนกประเภทสี BLUE ออกเป็น 2 ประเภทคือ DARK BLUE ที่มีคำเรียกว่า น้ำเงิน และ LIGHT BLUE ที่มีคำเรียกว่า ฟ้า ซึ่งเป็นที่น่าสนใจว่า วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยมีความก้าวหน้ามากกว่าวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากล

จากผลการวิจัยข้างต้นพบว่า วิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยยังไม่ครบถ้วน โดยยังขาดวิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีเทา น้ำเงิน และน้ำตาลอยู่ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยเพื่อหาคำตอบว่า คำเรียกสีเทา น้ำเงิน และน้ำตาล ปรากฏขึ้นครั้งแรกเมื่อใด ศึกษาทวิวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐาน และศึกษาว่าคำเรียกสีในภาษาไทยทั้ง 2 สมัยนี้ นิยมเปรียบเทียบกับอะไรมากที่สุด

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์
2. เพื่อวิเคราะห์ทวิวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์
3. เพื่อศึกษาความเปรียบในคำเรียกสีว่านิยมเปรียบเทียบกับสิ่งใด

ขอบเขตของการวิจัย

ใช้ข้อมูลเฉพาะในวรรณกรรมสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนวรรณกรรมแห่งชาติที่สำนักงานวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากรได้รวบรวมไว้ โดยจะใช้วรรณกรรมทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง

ประโยชน์ที่ได้รับ

1. ได้เข้าใจถึงวิวัฒนาการของคำเรียกสีในภาษาไทยจากอดีตถึงปัจจุบัน
2. เป็นแนวทางให้แก่ผู้ที่สนใจงานวิจัยในแนวทางของการศึกษาคำเรียกสีต่างสมัย

นิยามศัพท์

ประเภทสี หมายถึง กลุ่มของสีที่คนจำแนกว่าคล้ายคลึงกัน ซึ่งถูกจัดไว้ในกลุ่มเดียวกัน และมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคำเรียกสีในภาษาแม่ของคนผู้นั้น ดังที่ Roberson (2005) ได้สรุปไว้ในบทความ Color categories are culturally diverse in cognition as well as in language ว่า “Cognitive categories for color appear to be tightly tied to the linguistic terms used to describe them.” ในแต่ละภาษามีคำเรียกสีที่แตกต่างกัน สะท้อนให้เห็นการจำแนกประเภทสีที่แตกต่างกันของเจ้าของภาษา เมื่อมีประเภทสีใดๆ ก็จะมีคำเรียกสีพื้นฐานใช้เรียกประเภทสีนั้น

คำเรียกสี หมายถึง คำเรียกประเภทสีต่างๆ

คำเรียกสีพื้นฐาน (Basic color term) หมายถึง คำเรียกสีที่ Berlin and Kay (1969: 6 – 7 อ้างใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2538: 5 – 6) ได้ให้คำจำกัดความไว้ ดังนี้

1. จะต้องเป็นศัพท์เดี่ยว (Monolexemic) หมายความว่า เป็นคำซึ่งความหมายของคำนั้น ไม่สามารถทำนายได้จากส่วนหนึ่งส่วนใดของคำ เช่น คำว่า red และ green ในภาษาอังกฤษ เป็นคำเรียกสีพื้นฐาน แต่ reddish กับ greenish ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน
2. ความหมายของคำเรียกสีนั้น จะต้องไม่ซ้อนหรือรวมกับความหมายของอีกคำหนึ่ง เช่น dark green ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาอังกฤษเพราะความหมายซ้อนกันกับ green และ crimson ก็ไม่ใช่สีพื้นฐานเพราะเป็นชนิดหนึ่งของ red

3. จะต้องไม่ใช่คำที่ใช้แคบๆ เพื่อเรียกวัตถุบางประเภทเท่านั้น เช่น คำว่า blonde ในภาษาอังกฤษ ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน เพราะใช้กับ ผม และ เพอร์ริเจอร์ เท่านั้น

4. จะต้องเป็นคำที่ฝังใจ (Psychologically salient) สำหรับผู้บอกภาษากล่าวคือ มักจะเป็นคำที่ผู้พูดพูดถึงก่อน ปรากฏอย่างสม่ำเสมอในผู้บอกภาษาทุกคนและมักปรากฏในภาษาเฉพาะบุคคลของผู้บอกภาษาทุกคน เช่น คำว่า mauve ในภาษาอังกฤษจะไม่ถือเป็นคำเรียกสีพื้นฐานเพราะเกณท์นี้

5. คำใดที่น่าสงสัยว่าจะเป็นคำเรียกสีพื้นฐานหรือไม่ ให้ดูการปรากฏทางไวยากรณ์ ถ้าปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานอื่นๆ ให้ถือว่าเป็นคำเรียกสีพื้นฐานด้วย เช่น คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาอังกฤษมักสามารถปรากฏกับ -ish ได้ ดังนั้นเมื่อเราพบคำ เช่น reddish เราจึงถือว่าเป็น red เป็นคำเรียกสีพื้นฐาน แต่ crimson ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน เพราะไม่มี *crimsonish

6. คำเรียกสีที่หมายถึงสีเดียวกับวัตถุที่เรียก ถือว่าไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน

7. คำยืมใหม่ๆ ไม่น่าจะนับว่าเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน

คำเรียกสีไม่พื้นฐาน หมายถึง คำเรียกสีที่ไม่มีคุณสมบัติของคำเรียกสีพื้นฐานดังที่ได้กล่าวมาแล้ว

บทที่ 2

การตรวจเอกสาร

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้แบ่งออกเป็น เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีสี และแสง และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำเรียกสี ดังต่อไปนี้

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีสีและแสง

สี คือ ลักษณะความเข้มของแสงที่ปรากฏแก่สายตาให้เห็นเป็นสี โดยผ่านกระบวนการรับรู้ด้วยดวงตา เมื่อดวงตาได้รับแสงเข้ามา โดยจะผ่านกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูล ผ่านประสาทสัมผัสการมองเห็น และผ่านสมองไปสู่ศูนย์การมองเห็นภาพ ทำให้เรารับรู้ถึงสีที่อยู่รอบตัวเรา และแสง คือ พลังงานรังสี (Radiation energy) ที่ตารับรู้และมีปฏิกิริยาตอบสนองด้วยกระบวนการวิเคราะห์แยกแยะของสมอง ตาสามารถวิเคราะห์พลังงานแสงโดยการรับรู้วัตถุสัมพันธ์กับตำแหน่ง ทิศทาง ระยะทาง และความเข้มของแสง ความยาวคลื่นที่มนุษย์สามารถมองเห็นได้ มีค่าอยู่ระหว่าง 400 – 700 นาโนเมตร ซึ่ง 1 นาโนเมตรมีค่าเท่ากับหนึ่งในพันล้านเมตร และมีความถี่อยู่ในช่วง 10³ – 10⁵ เฮิร์ตซ์ (Hz) ซึ่ง 1 เฮิร์ตซ์ คือ ความถี่ที่เท่ากับ 1 ครั้ง ต่อวินาที (1/s) โดยแสงสีม่วงจะมีความยาวคลื่นน้อยที่สุดหรือความถี่สูงสุด จนถึงแสงสีแดงที่มีความยาวคลื่นมากที่สุดหรือมีความถี่ต่ำที่สุด (ปรียา อนุพงษ์องอาจ: 2549)

Newton (1952) ได้กล่าวไว้ในหนังสือ Opticks ว่า “For the Rays to speak properly are not coloured. In them there is nothing else than a certain Power and Disposition to stir up a Sensation of this or that Colour.”

หมายถึง “ลำแสงไม่มีสีในตัวเอง แต่คนเรามีประสาทที่ใช้รับรู้เห็นเป็นสีได้ แสงนั้นเป็นเพียงตัวกระตุ้นให้เกิดการเห็นสี ความจริงที่เรามองเห็นสี เนื่องจากดวงตาและระบบการมองเห็นของเรา” (พรทวิ พึ่งรัศมี และ มิตซูโอะ อิเคดะ, 2551: 183)

ทฤษฎีของ Young – Helmholtz หรือ Three – component theory จะจำลองว่าในตาของคนเรานั้นมีประสาทรับแสงสี 3 ชุด ซึ่งประสาททั้ง 3 ชุดนี้มีความไวต่อสเปกตรัมที่ตามองเห็นได้ แต่ประสาทชุดหนึ่งๆ มีความไวสูงสุดในแต่ละบริเวณคือ อันหนึ่งจะมีความไวสูงสุดต่อแสงสีแดง อีกอันหนึ่งจะมีความไวสูงสุดต่อแสงสีเขียว และอีกอันหนึ่งจะมีความไวสูงสุดต่อแสงสีน้ำเงิน เซลล์ประสาทรับแสงสีทั้ง 3 ชุดนี้ จะมีความไวต่อแถบแสงสีในสเปกตรัมที่

ตามองเห็นได้ แสงสีแดง แสงสีน้ำเงิน และแสงสีเขียว เรียกว่าเป็น แม่สี หรือ สีปฐมภูมิ (Primary color) ซึ่งถือว่าเป็นแสงสีบริสุทธิ์ ที่ไม่สามารถจะแยกออกเป็นแสงสีอื่นๆ ได้

ในการมองเห็นสีนั้น ขึ้นอยู่กับว่าประสาทรับแสงสีชุดใดถูกกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกมากน้อยแค่ไหน ถ้าหากว่าประสาทรับแสงสีทั้งสามชุดไม่ถูกเร้าหรือกระตุ้นให้เกิดความรู้สึกเลย จะมีความรู้สึกว่ามีแสงสีอะไรเลย แต่ถ้าประสาทรับแสงสี 2 แสงสี ก็จะให้เห็นเป็นแสงสีต่างๆ เช่น ประสาทรับแสงสีแดงถูกกระตุ้นพร้อมๆ กับประสาทรับแสงสีเขียว จะเห็นเป็นแสงสีเหลือง (Yellow) หากประสาทรับแสงสีแดงถูกกระตุ้นพร้อมๆ กับประสาทรับแสงสีน้ำเงิน จะเห็นเป็นแสงสีแดงอมม่วง (Magenta) และถ้าหากประสาทรับแสงสีเขียวถูกกระตุ้นพร้อมๆ กับประสาทรับแสงสีน้ำเงิน จะเห็นเป็นแสงสีฟ้าอมเขียว (Cyan) (ก่องกัญจน์ ภัทรากาญจน์ และ ธนกาญจน์ ภัทรากาญจน์, 2531: 247)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับคำเรียกสี

ตาของมนุษย์สามารถจำแนกสีแสงออกเป็นล้านๆ สี แต่เราไม่ได้จำแนกสีที่แตกต่างกันเพียงเล็กน้อยให้ถือเป็นคนละประเภทสีที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญได้ เพราะมีฉะนั้นแล้วเราก็จะมีประเภทของสีเป็นล้านประเภท แต่ละประเภทสีถือว่าเป็นหนึ่งมโนทัศน์ เมื่อมีมโนทัศน์ใด ก็จะต้องมีคำเรียกมโนทัศน์นั้น ดังนั้นก็เท่ากับว่าในแต่ละภาษาจะต้องมีคำเรียกสีเป็นล้านๆ คำ ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นไปไม่ได้ และในการใช้ชีวิตจริงก็จะประสบความยุ่งยาก หากสีที่แตกต่างกันเล็กน้อยได้รับการจำแนกให้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จนถือเป็นคนละประเภทสีกัน ดังนั้นมนุษย์ทุกชาติทุกภาษาจึงนำสีที่ตนพิจารณาเห็นว่าคล้ายกันมารวมไว้เป็นประเภทสีเดียวกัน เช่น สีเขียวในเฉดสีต่างๆ และความสว่างต่างๆ กันได้รับการรวมเข้าไว้ด้วยกันเป็นประเภทหนึ่ง และมีคำเรียกให้กับสีเหล่านี้ว่า “สีเขียว” ทำให้แต่ละสังคมมีจำนวนประเภทสีที่ไม่มากนัก และเป็นจำนวนที่เหมาะสมสำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน

การจัดประเภทสีของมนุษย์ที่เป็นตัวอย่างได้ชัดเจนที่สุดตัวอย่างหนึ่งคือ การจัดประเภทสีของรุ้งกินน้ำ เราไม่สามารถบอกจำนวนสีทั้งหมดที่อยู่ในรุ้งกินน้ำได้ เนื่องจากรุ้งกินน้ำมีสีมากมายนับล้านสีเหลื่อมซ้อนกันอยู่ แต่เราสามารถจัดประเภทของสีที่มีอยู่ในรุ้งกินน้ำได้ คือ จัดสีที่เราเห็นว่าคล้ายคลึงกันมารวมไว้เป็นประเภทเดียวกันได้ทั้งหมด 7 ประเภท คือ ม่วง คราม น้ำเงิน เขียว เหลือง แสด แดง

ในแต่ละภาษาจะมีการจัดประเภทสีที่ต่างกัน ตัวอย่างที่ใกล้ตัวที่สุดคือการที่คนไทยแยกสีฟ้าออกจากสีน้ำเงิน โดยถือเป็นคนละประเภทสีคือ LIGHT BLUE กับ DARK BLUE และมีคำเรียกคนละคำ คือ ฟ้าและน้ำเงิน แต่ผู้พูดภาษาอังกฤษมองว่าเป็นประเภทสีเดียว คือ BLUE และเรียกประเภทสีนี้ว่า “blue” ทั้งนี้ภาษาศาสตร์นิยมใช้ตัวอักษรตัวพิมพ์ใหญ่

ทั้งหมดทุกตัวในคำเพื่อแสดงประเภทสีอย่างเป็นสากล และแต่ละภาษาก็จะมีคำที่แตกต่างกันไปเพื่อเรียกประเภทสีนั้นๆ เช่น ประเภทสี PINK ในภาษาไทยแทนด้วยคำว่า “ชมพู” ในภาษาอังกฤษแทนด้วยคำว่า “pink” ส่วนในภาษาเยอรมันแทนด้วยคำว่า “rosa” เป็นต้น

การจำแนกประเภทสีเป็นนามธรรม หากเราจะศึกษาการจำแนกประเภทสีก็จะต้องศึกษาผ่านสิ่งที่เป็นรูปธรรมคือคำเรียกสี ซึ่งถือว่าคำเรียกสีเป็นภาพสะท้อนของการจำแนกประเภทสี การใช้คำเรียกสีที่แตกต่างกันของแต่ละภาษา ไม่เพียงแต่ทำให้เราทราบถึงความแตกต่างด้านภาษาเท่านั้น แต่ยังสามารถสะท้อนถึงระบบการรับรู้ธรรมชาติ และโลกทัศน์ของผู้ใช้ภาษานั้นๆ ด้วย ดังที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2538: 2) ได้กล่าวไว้ว่า “คำเรียกสีในภาษาใดภาษาหนึ่งนั้น สามารถสะท้อนให้เห็นถึงระบบการรับรู้ธรรมชาติที่แวดล้อมตัวผู้พูดภาษานั้นๆ และยังช่วยให้เข้าใจระบบความหมายของคำเรียกสีเอง อีกทั้งสามารถหยั่งรู้ลงไปถึงส่วนหนึ่งของการมองโลกของผู้พูดภาษานั้นๆ ด้วย”

และสิ่งที่น่าสนใจคือ มนุษย์ทุกเผ่าพันธุ์มีประสาทตาที่ไม่แตกต่างกันจึงรับรู้สีได้ไม่ต่างกันด้วย ในมนุษย์ที่ใช้ภาษาต่างกัน แม้จะรับรู้สีได้ไม่ต่างกัน แต่ก็อาจจำแนกประเภทสี (Color categorization) ต่างกันได้ อย่างไรก็ตาม ชนชาติที่พูดภาษาเดียวกัน และอยู่ในสังคมที่คล้ายคลึงกันมักแยกประเภทสีเหมือนกัน ส่วนคำเรียกสีในภาษาต่างๆ มีความแตกต่างกันตามการรับรู้และการแบ่งประเภทสีของชนชาติที่พูดภาษานั้นๆ คำเรียกสีจึงเป็นตัวอย่างที่ดีที่จะแสดงให้เห็นว่า ภาษาแต่ละภาษาสามารถแยกประสบการณ์ได้แตกต่างกัน (อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2538) ซึ่งสามารถกล่าวได้ว่า คำเรียกสีเป็นกระจกสะท้อนให้เห็นการแบ่งประเภทสีของวัฒนธรรมนั้นๆ

ในการศึกษาเรื่องสีในช่วงแรกๆ จะมี Brown and Lenneberg (1954) ซึ่งเป็นผู้ที่ออกแบบการทดลอง ในการหาความแตกต่างของการรับรู้สีของผู้พูดภาษาต่างๆ ว่ามีการจัดประเภทสีแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งผลการทดลองคือ ในแต่ละภาษามีการจำแนกประเภทสีที่ต่างกัน

แม้ว่าการจำแนกประเภทสีและคำเรียกสีมีความแตกต่างกันไปในภาษาต่างๆ แต่วิวัฒนาการของคำเรียกสีกลับมีลักษณะที่เป็นสากล ผลงานวิจัยเรื่องคำเรียกสีของ Berlin and Kay (1969) ในหนังสือ Basic Color Terms: Their Universality and Evolution ได้เสนอทฤษฎีวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานสากลไว้เป็น VII ระยะ ซึ่งไม่ว่าจะเป็นภาษาใดๆ ก็จะมีวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานเป็น VII ระยะนี้ คือในระยะแรกจะมีการจัดประเภทสีและคำเรียกสีพื้นฐานเพียง 2 คำ จากนั้นค่อยๆ มีวิวัฒนาการจำแนกประเภทสีที่ละเอียดมากขึ้น ส่งผลให้มีคำเรียกสีเพิ่มมากขึ้นด้วย โดยลำดับของการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานจะแสดงในภาพที่ 3 และภาพที่ 4 ต่อไปนี้

ระยะที่ I

II

III

IV

V – VII

WHITE	WHITE	WHITE	WHITE	WHITE
	RED	YELLOW	YELLOW	YELLOW
		RED	RED	ORANGE
BLACK	BLACK	BLACK	GREEN	RED
			BLACK	PINK
				PURPLE
				BLUE
				GRREN
				BROWN
				GREY
				BLACK

ภาพที่ 3 วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากลแบบที่ประเภทสี YELLOW เกิดก่อนประเภทสี GREEN

ระยะที่ I

II

III

IV

V – VII

WHITE	WHITE	WHITE	WHITE	WHITE
	RED	RED	YELLOW	YELLOW
			RED	ORANGE
BLACK	BLACK	GREEN	GREEN	RED
		BLACK	BLACK	PINK
				PURPLE
				BLUE
				GRREN
				BROWN
				GREY
				BLACK

ภาพที่ 4 วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากลแบบที่ประเภทสี GREEN เกิดก่อนประเภทสี YELLOW

ดังนั้น หากเราทราบว่าภาษาใดๆ มีวิวัฒนาการคำเรียกสีอยู่ในระยะใด เราก็จะทราบว่าภาษานั้นมีคำเรียกสีพื้นฐานในภาษารวมทั้งหมดกี่คำและเป็นคำเรียกสีพื้นฐานอะไรบ้าง เช่น หากเราทราบว่าภาษาใดๆ มีวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานอยู่ในระยะที่ I เราก็จะทราบว่าภาษานั้นมีคำเรียกสีพื้นฐานจำนวน 2 คำ คือคำที่ใช้แทนประเภทสี WHITE และ BLACK ถ้าภาษาใดมีวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานอยู่ในระยะที่ II จะมีคำเรียกสีพื้นฐานจำนวน 3 คำ คือคำที่ใช้แทนประเภทสี WHITE BLACK และ RED และถ้าภาษาใดมีวิวัฒนาการคำเรียกสีอยู่ในระยะที่ III จะมีคำเรียกสีจำนวน 4 คำ คือคำที่ใช้แทนประเภทสี WHITE BLACK RED YELLOW หรือ GREEN คือจะมีประเภทสี YELLOW หรือประเภทสี GREEN สีใดสีหนึ่ง ถ้ามีประเภทสี YELLOW ในระยะที่ III ก็จะมีประเภทสี GREEN ในระยะที่ IV แต่ถ้ามีประเภทสี GREEN ในระยะที่ III ก็จะมีประเภทสี YELLOW ในระยะที่ IV และระยะที่ VII จะมีคำเรียกสีจำนวน 11 คำ คือคำที่ใช้แทนประเภทสี WHITE BLACK RED YELLOW GREEN BLUE BROWN PURPLE PINK ORANGE และ GREY

โดยงานวิจัยของเบอร์ลินและเคย์ ได้กล่าวถึงความสนใจในข้อสรุปของคอนคลิน ที่ว่าภาษาแต่ละภาษานั้นมีลักษณะการจำแนกสิ่งต่างๆ ไม่เหมือนกันเลย แต่ภาษาต่างก็มีลักษณะเฉพาะตัว (คุปมาส เอ่งฉ้วน, 2543) เบอร์ลินและเคย์จึงได้ทำการวิจัยเรื่องคำเรียกสีเพื่อพิสูจน์ข้อสรุปนี้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า คำเรียกสีนั้นเป็นสิ่งสากลในทุกภาษา ไม่ได้เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละภาษาอย่างที่คอนคลินสรุปไว้

นอกจากการค้นพบความเป็นสากลของคำเรียกสีพื้นฐานและวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานแล้ว Berlin and Kay (1969: 6 – 7 อ้างใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2538: 5 – 6) ยังได้เสนอคำจำกัดความของคำเรียกสีพื้นฐานไว้ในงานวิจัยด้วยว่า คำเรียกสีพื้นฐาน ต้องมีคุณสมบัติ ดังนี้

1. จะต้องเป็นศัพท์เดี่ยว (Monolexemic) หมายความว่า เป็นคำซึ่งความหมายของคำนั้น ไม่สามารถทำนายได้จากส่วนหนึ่งส่วนใดของคำ เช่น คำว่า red และ green ในภาษาอังกฤษ เป็นคำเรียกสีพื้นฐาน แต่ reddish กับ greenish ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน
2. ความหมายของคำเรียกสีนั้น จะต้องไม่ซ้อนหรือรวมกับความหมายของอีกคำหนึ่ง เช่น dark green ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาอังกฤษเพราะความหมายซ้อนกันกับ green และ crimson ก็ไม่ใช่สีพื้นฐานเพราะเป็นชนิดหนึ่งของ red
3. จะต้องไม่ใช่คำที่ใช้แคบๆ เพื่อเรียกวัตถุบางประเภทเท่านั้น เช่น คำว่า blonde ในภาษาอังกฤษ ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน เพราะใช้กับ ผม และ เพอร์นิเจอร์ เท่านั้น

4. จะต้องเป็นคำที่ฝังใจ (Psychologically salient) สำหรับผู้บอกภาษากล่าวคือ มักจะเป็นคำที่ผู้พูดพูดถึงก่อน ปรากฏอย่างสม่ำเสมอในผู้บอกภาษาทุกคนและมักปรากฏในภาษาเฉพาะบุคคลของผู้บอกภาษาทุกคน เช่น คำว่า mauve ในภาษาอังกฤษจะไม่ถือเป็นคำเรียกสีพื้นฐานเพราะเกณฑ์นี้

5. คำใดที่น่าสงสัยว่าจะเป็นคำเรียกสีพื้นฐานหรือไม่ ให้ดูการปรากฏทางไวยากรณ์ ถ้าปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานอื่นๆ ให้ถือว่าเป็นคำเรียกสีพื้นฐานด้วย เช่น คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาอังกฤษมักสามารถปรากฏกับ -ish ได้ ดังนั้นเมื่อเราพบคำ เช่น reddish เราจึงถือว่า red เป็นคำเรียกสีพื้นฐาน แต่ crimson ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน เพราะไม่มี *crimsonish

6. คำเรียกสีที่หมายถึงสีเดียวกับวัตถุที่เรียก ถือว่าไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน

7. คำยืมใหม่ๆ ไม่น่าจะนับว่าเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน

อีกทั้งยังมีข้อสรุปเพิ่มเติมอีกว่า จำนวนคำเรียกสีพื้นฐานมีความสัมพันธ์กับความซับซ้อนทางวัฒนธรรม กล่าวคือ วัฒนธรรมที่เรียบง่าย ไม่มีการใช้เทคโนโลยีมากในชีวิตประจำวันจะมีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐานน้อย ในทางตรงกันข้าม ยิ่งมีวัฒนธรรมที่ซับซ้อนมากขึ้นและมีการใช้เทคโนโลยีมากจะมีจำนวนคำเรียกสีมากขึ้นด้วย

ต่อมาในปี ค.ศ. 1975 Kay (1981) ได้ศึกษาเรื่องคำเรียกสีเพิ่มเติมอีก โดยตีพิมพ์บทความเรื่อง Synchronic Variability and Diachronic Change in Basic Color Terms และมีข้อเสนอใหม่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทฤษฎีวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐาน เนื่องจากมีหลักฐานอ้างอิงเพิ่มเติมว่า ในหลายๆ ภาษาคำเรียกสีเขียว มักจะรวมคำเรียกสีน้ำเงิน ไว้ด้วย เช่น [ao] ในภาษาญี่ปุ่น [winka] ในภาษา Aguaruna [yäs] ในภาษา Tzeltal [wiwi] ในภาษา Futunese เป็นต้น

ดังนั้น เคยจึงเสนอคำว่า GRUE ซึ่งมาจากคำว่า “green” ที่แปลว่า เขียว และ “blue” ที่แปลว่า น้ำเงิน เพื่อใช้เป็นคำเรียกประเภทสี GREEN และ BLUE เข้าด้วยกัน โดยประเภทสีนี้นักภาษาศาสตร์นิยมใช้อักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์ใหญ่ แต่หากเป็นคำเรียกสีจะใช้อักษรภาษาอังกฤษตัวพิมพ์เล็ก และเนื่องจากการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ทำให้ทฤษฎีวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานต้องมีการเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย ดังนี้

ระยะที่ I

II

III

IV

V – VII

WHITE	WHITE	WHITE	WHITE	WHITE
	RED	RED	YELLOW	YELLOW
			RED	ORANGE
				RED
BLACK	BLACK	GRUE	GRUE	PINK
				PURPLE
				BLUE
		BLACK	BLACK	GREEN
				BROWN
				GREY
				BLACK

ภาพที่ 5 วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานตามแนวคิดของเคย์ แบบที่ประเภทสี GRUE เกิดก่อนประเภทสี YELLOW

ระยะที่ I

II

III

IV

V – VII

WHITE	WHITE	WHITE	WHITE	WHITE
	RED	YELLOW	YELLOW	YELLOW
		RED	RED	ORANGE
				RED
BLACK	BLACK	BLACK	GRUE	PINK
				PURPLE
				BLUE
		BLACK	BLACK	GREEN
				BROWN
				GREY
				BLACK

ภาพที่ 6 วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานตามแนวคิดของเคย์ แบบที่ประเภทสี YELLOW เกิดก่อนประเภทสี GRUE

นอกจากนี้ ในบทความ เคย์ยังได้กล่าวอีกว่า ตัวแปรที่สำคัญคือ อายุ เพราะจากการวิเคราะห์ข้อมูลจากหลายๆ ภาษาพบว่า ผู้ที่มีอายุน้อยจะมีคำเรียกสีพื้นฐานใช้มากกว่าผู้ที่มีอายุมาก เนื่องจากผู้ที่มีอายุน้อยจะรู้จักคำเรียกสีในระยะท้ายๆ ของวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานมากกว่าผู้ที่มีอายุมาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการของคำเรียกสี ได้แก่ งานของ McNeill (1971) ที่ได้เสนอบทความชื่อ Color and Color Terminology บทความนี้เสนอเกี่ยวกับคำเรียกสีหลังจากการศึกษาของเบอร์ลินและเคย์ โดยกล่าวว่า การที่ภาษาใดๆ จะมีคำเรียกสีจำนวนเท่าใดนั้นขึ้นอยู่กับว่าจำนวนสีที่มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมนั้นมากหรือน้อยเพียงใด อีกทั้งคำเรียกสีอาจจะเป็นคำคำเดียวกันกับคำที่ใช้เรียกวัตถุหรือสิ่งของที่มีความสำคัญต่อวัฒนธรรมนั้นๆ ด้วย เช่นที่เบอร์ลินและเคย์สรุปว่า ภาษานาวาโฮมีประเภทสี 5 ประเภท คือ WHITE BLACK RED YELLOW และ GRUE แต่หลังจากที่แมคเนลได้ศึกษาวัฒนธรรมของชาวนาวาโฮอย่างละเอียดแล้วพบว่า คำเรียกสีเหล่านี้เป็นคำที่ใช้เรียกวัตถุ สิ่งของ หรือแร่ธาตุต่างๆ ที่ใช้ประกอบในพิธีกรรมของชาวนาวาโฮ เช่น คำเรียกสีดำ คือ คำที่ใช้เรียกลูกบิด และคำเรียกสีขาว คือ คำเรียกดินเหนียวสีขาวที่ใช้ในการประกอบพิธีกรรม เป็นต้น แมคเนลจึงสรุปว่า คำเรียกสีพื้นฐานนั้นอาจจะไม่ได้เกิดหรือเป็นไปตามทฤษฎีวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานอย่างที่เบอร์ลินและเคย์ ได้กล่าวไว้ แต่ขึ้นอยู่กับความสำคัญของสีนั้นๆ ต่อวัฒนธรรมของชนกลุ่มนั้นๆ

งานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกสีในภาษาต่างๆ นั้นมีอยู่มากพอสมควร ทั้งที่ศึกษาคำเรียกสีของภาษาภาษาเดียวและที่ทำการศึกษาดังแต่ 2 ภาษาขึ้นไปเปรียบเทียบกัน ในที่นี้ผู้วิจัยจะกล่าวถึงงานวิจัยที่ศึกษาคำเรียกสีภาษาเดียวก่อน แล้วจึงตามด้วยงานวิจัยที่ศึกษาภาษาดังแต่ 2 ภาษาขึ้นไป ผู้วิจัยจะแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ ศึกษาคำเรียกสีในภาษาเดียว กับศึกษาคำเรียกสีแบบเปรียบเทียบตั้งแต่ 2 ภาษาขึ้นไป โดยมีรายละเอียดในส่วนต่างๆ ของงานวิจัย ดังนี้

การศึกษาคำเรียกสีในภาษาเดียวมีงานวิจัยดังต่อไปนี้ ในการศึกษาคำเรียกสีในยุคแรกๆ ที่ได้รับการยอมรับและได้รับความนิยมมาก เป็นงานวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกสีของกาญจนา นาคสกุล (2528: 43 – 52) เรื่องการสร้างคำเรียกสีในภาษาไทย งานวิจัยนี้ได้กล่าวถึงการสร้างคำเรียกสีในภาษาไทยไว้ว่า คำที่ใช้ในการพูดถึงสิ่งที่ปรากฏในภาษาหนึ่งๆ ประกอบด้วยคำเรียกสีพื้นฐาน คำเรียกสีเปรียบเทียบ คำที่ใช้ขยายคำเรียกสีพื้นฐาน และคำที่ใช้ขยายคำเรียกสีเปรียบเทียบ ในภาษาไทยมีคำเรียกสีอยู่มาก และได้รวบรวมคำเรียกสีในภาษาไทย โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม คือ กลุ่มที่ 1 คำเรียกสีพื้นฐาน คือ เป็นคำที่มีหน่วยอรรถเพียงหน่วยเดียว ไม่เป็นสีที่ใช้เรียกของบางอย่างเท่านั้น เช่น สีดอกเลา (ใช้กับสีผม) และเป็นสีเด่นในทางจิตใจของเจ้าของภาษา กลุ่มที่ 2 คำเรียกสีเปรียบเทียบ เกิดจากความจำเป็นในการพูดถึงสิ่งต่างๆ ตามธรรมชาติซึ่งมีสีสันมากมายเกินกว่าที่คำเรียกสีพื้นฐาน หรือคำเรียกสีแท้จริงในภาษาจะมีพอใช้ จึงใช้คำเรียกเปรียบเทียบโดยการเรียกสีด้วยชื่อของวัตถุ สิ่งของ ดอกไม้ ฯลฯ ที่

มีสีนั้นเป็นสีต้นแบบ กลุ่มที่ 3 คำเรียกสีที่มาจากภาษาต่างประเทศ คือ คำที่ได้รับอิทธิพลจากภาษาอังกฤษ เช่น สีโกโก้ (Cocoa) คือ สีน้ำตาลเข้มเจือแดง สีช็อกโกแลต (Chocolate) คือ สีน้ำตาลเข้ม และกลุ่มที่ 4 คำเรียกสีโบราณ คือ คำเรียกสีที่ปรากฏในหนังสือเก่าๆ หรือมีมาแต่ก่อน แต่เป็นสีที่คนปัจจุบันไม่ค่อยรู้จัก ต้องอธิบายว่ามีลักษณะคล้ายสีอะไร เช่น สีครั้ง คือ สีแดงอมแสดนิดๆ เหมือนสีของครั้ง สีชาต คือ สีแดงสด

อีก 1 ปีต่อมา ก็มีงานของประนุท วิชชุโรจน์ (2529) เรื่อง คำบอกสีและการรับรู้เรื่องสี: การศึกษาที่ตำบลนาอิน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์ ในงานวิจัยนี้ใช้ตารางสีของมันเซลล์ ซึ่งตารางสีมันเซลล์จะอยู่ในสมุดคู่มือเทียบสีแบบระบบมันเซลล์ (Munsell book of colour) ที่ตั้งชื่อตามผู้คิดค้นทฤษฎี The Munsell colors system คือ Albert Henry Munsell จิตรกรชาวอเมริกัน โดยสมุดคู่มือเทียบสีแบบระบบมันเซลล์ (Munsell book of colour) นั้น เป็นหนังสือคู่มือเทียบสีตามระบบมันเซลล์ ซึ่งจะประกอบด้วยตัวอย่างสีที่แสดงค่าสัญลักษณ์มาตรฐานของเนื้อสี (Hue) คือ คุณสมบัติที่ระบุว่าเป็นสีใดสีหนึ่ง และมีความแตกต่างจากสีอื่น เช่น สีแดง สีเหลือง สีเขียว เป็นต้น ความสว่างของสี (Value) คือ คุณสมบัติของค่าน้ำหนัก อ่อน แก่ของสี ดำ สีขาว และสีเทา และค่าที่แสดงความบริสุทธิ์ของสี (Chroma) คือ คุณสมบัติของสี (Hue) ที่ถูกผสมกับสีดำ สีขาว สีเทา ซึ่งสมุดคู่มือเทียบสีแบบระบบมันเซลล์ (Munsell book of colour) นี้จะมีแถบสีทั้งหมดไม่น้อยกว่า 1,600 สี ทั้งนี้ประนุทใช้ผู้บอกภาษาจำนวน 120 คน โดยกำหนดตัวแปร คือ อายุ อาชีพ และเพศ ผลจากการศึกษาพบว่า ที่ตำบลนาอินใช้คำบอกสีรวมทั้งสิ้น 33 คำ ดังนี้ ขาว เขียว เหลือง แดง ดำ ชมพู ฟ้า น้ำเงิน ส้ม เม็ดมะปราง บานเย็น ปูนแห้ง ตองอ่อน เลือดหมู ม่วง เทา กาแฟ กาบบัว ขี้ม้า ทอง ไพล ครีม น้ำตาล กากี แสด เขียวหัวเป็ด คราม อัญ น้ำทะเล เขียวใบไม้ ขมิ้น และลูกหว้า ซึ่งผู้บอกสีได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับคำเรียกสีที่มีกลวิธีการสร้างคำแบบให้คำจำเพาะ จากสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตประจำวันและเป็นสิ่งที่มาจากสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น ทำให้เห็นว่าการสร้างคำเรียกสีนั้น มีส่วนเกี่ยวข้องกับธรรมชาติและวัฒนธรรม

ธีระพันธ์ ล. ทองคำ (2535) ที่ศึกษาเรื่องคำเรียกสีในภาษาเย้า (เมี่ยน) ก็ใช้วิธีการวิจัยคล้ายกับงานวิจัยของประนุท วิชชุโรจน์ คือมีการใช้บัตรสีเป็นเครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ แต่ต่างกันตรงที่ศึกษาภาษาคนละภาษากัน และจากการศึกษาพบว่า คำเรียกสีในภาษาเย้า (เมี่ยน) ได้ผลของการวิจัย ดังนี้ ภาษาเย้ามีประเภทสีทั้งหมด 6 ประเภท ได้แก่ WHITE BLACK RED YELLOW GREEN และ BLUE โดยการสร้างคำเรียกสีจะใช้คำเรียกสีพื้นฐานมาประสมกับคำขยาย ซึ่งคำขยายนี้อาจจะเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน คำนามเรียกสรรพสิ่งต่างๆ และคำคุณศัพท์หรือคำวิเศษณ์ ซึ่งในงานวิจัยนี้ได้สรุปว่า ความอ่อนเข้มของสีในภาษาเย้ามีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตและการสร้างงานศิลปะ เพราะความอ่อนเข้มของสีจะบ่งบอกถึงทัศนคติของชาวเย้า กล่าวคือ คนเย้าจะไม่ชอบสีอ่อน จางและตุ่นเพราะเห็นว่าไม่สวย แต่จะชอบสีเข้ม สด ส่งผลไปถึงเสื้อผ้าที่ชาวเย้าทอใส่หรืองานศิลปหัตถกรรมต่างๆ ก็มักจะใช้สีสดๆ

มัลวิณี สาและ (2552) ศึกษาเรื่องคำเรียกสีในภาษามลายูถิ่นปัตตานี ในการศึกษา คำเรียกสีในภาษามลายูถิ่นปัตตานี มีวิธีการวิจัยไม่แตกต่างจากประนุท วิชชุโรจน์ และธีระพันธ์ ล. ทองคำ แตกต่างกันเพียงศึกษาภาษาคนละภาษาเท่านั้น โดยจากการศึกษาพบว่า ภาษามลายูถิ่นปัตตานีมีคำเรียกสีพื้นฐาน 7 คำ ได้แก่ ขาว ดำ แดง เขียว เหลือง น้ำเงิน และเทา คำเรียกสีไม่พื้นฐาน มี 2 ประเภท ได้แก่ ประเภทที่ 1 คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่เกิดจากการเปรียบเทียบ กับประเภทที่ 2 คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่เกิดจากการประสมและขยายคำเรียกสี ส่วนกลวิธีสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานตามโครงสร้างทางไวยากรณ์ มี 4 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีที่ 1 การซ้ำคำ กลวิธีที่ 2 การประสมคำ กลวิธีที่ 3 การขยายคำ และกลวิธีที่ 4 การขยายคำที่มีลักษณะโครงสร้างพิเศษ อีกทั้งยังพบว่า คำเรียกสีพื้นฐานในภาษามลายูถิ่นปัตตานีทุกคำมีความเกี่ยวข้องกับความเชื่อและพิธีกรรมต่างๆ ของชาวมลายูด้วย

ในปีพ.ศ. 2543 ศุภมาส เอ่งฉ้วน (2543) ได้ทำการศึกษาเรื่องคำเรียกสีและมโนทัศน์เรื่องสีของคนไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน ซึ่งเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวกับคำเรียกสีที่มีวิธีการศึกษาแตกต่างจากงานวิจัยที่กล่าวไปข้างต้น กล่าวคือ งานวิจัยนี้ศึกษาคำเรียกสี 2 สมัยเป็นการศึกษาคำเรียกสีภาษาเดียวกันแต่ต่างสมัยกัน โดยจากการศึกษาพบว่า ในการวิเคราะห์คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบันมีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 5 คำ คือ ขาว ดำ แดง เหลือง และเขียว และ 12 คำ คือ ขาว ดำ แดง เหลือง เขียว ฟ้ำ น้ำเงิน น้ำตาล ม่วง ชมพู ส้ม และเทาตามลำดับ ตามทฤษฎีวิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานของ Berlin and Kay (1969) ทำให้กล่าวได้ว่าคำเรียกสีในภาษาไทยในทั้ง 2 สมัยพัฒนาอยู่ในระยะที่ต่างกัน คือ มีวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานอยู่ในระยะที่ IV และ VII ตามลำดับ ในการวิเคราะห์ระบบคำเรียกสีไม่พื้นฐาน พบว่า ภาษาไทยทั้ง 2 สมัยมีกลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐาน 4 กลวิธีที่คล้ายคลึงกันได้แก่ กลวิธีที่ 1 การประสมคำเรียกสีพื้นฐานเข้าด้วยกัน กลวิธีที่ 2 การใช้คำเรียกสีของเฉพาะเป็นคำเรียกสี กลวิธีที่ 3 การขยายคำเรียกสีพื้นฐาน และกลวิธีที่ 4 การขยายคำเรียกสีไม่พื้นฐาน ในสมัยปัจจุบันมีกลวิธีย่อยเพิ่มอีกคือ การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยหน่วยขยายที่เป็นคำเรียกสีของเฉพาะโดยที่มีหรือไม่มีคำเชื่อมคั่นกลางหรือเป็นคำเรียกสีพื้นฐานที่ปรากฏหลังคำเชื่อม และการใช้หน่วยขยายที่เป็นคำบอกระดับขยายคำเรียกสีของเฉพาะ

จากนั้นอีก 10 ปีก็มีงานวิจัยของ วิภาที ทิพย์คงคา (2553) ที่ศึกษาคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยอยุธยา ซึ่งถือว่าเป็นงานวิจัยที่ศึกษาต่อจากงานวิจัยของศุภมาส เอ่งฉ้วนที่ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกสีในสมัยสุโขทัยไว้แล้ว โดยผลของการวิจัยเป็นดังนี้ ภาษาไทยสมัยอยุธยามีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 9 คำ ได้แก่ ขาว ดำ แดง เหลือง เขียว ชมพู แสด ฟ้ำ และม่วง ซึ่งไม่ตรงตามวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานของเบอร์ลินและเคย์ ในการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานมีกลวิธีการสร้าง 5 กลวิธี ได้แก่ กลวิธีที่ 1 การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยคำเรียกสีพื้นฐาน กลวิธีที่ 2 การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยคำบอกระดับ กลวิธีที่ 3 การขยายคำเรียกสี

พื้นฐานด้วยสิ่งของเฉพาะ กลวิธีที่ 4 การใช้คำเรียกสีเฉพาะ และกลวิธีที่ 5 การใช้คำเรียกสิ่งของเฉพาะเป็นคำเรียกสี

ส่วนการศึกษาคำเรียกสีแบบเปรียบเทียบตั้งแต่ 2 ภาษาขึ้นไปมีงานวิจัยดังต่อไปนี้ งานวิจัยที่ได้รับความนิยมและถูกนำมาเป็นแหล่งอ้างอิงมากในงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาคำเรียกสีงานหนึ่งคืองานวิจัยของ อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2538) ที่ได้ศึกษาคำเรียกสีและการรับรู้สีของชาวจ้วงและชาวไทย โดยเก็บข้อมูลจากผู้บอกภาษาชาวจ้วง 6 ถิ่น ถิ่นละ 1 คน และชาวไทย 4 ถิ่น ถิ่นละ 1 คน โดยใช้ชิ้นส่วนกระดาษสีจำนวน 217 สี ซึ่งตัดมาจากตารางสี Graf G – Process color chart ซึ่งเป็นชาร์ตสีที่มีแผ่นสีทั้งหมด 221 แผ่น ผลิตโดย Dainippon Ink and Chemicals, Incorporated (DIC) เป็นเครื่องมือประกอบการสัมภาษณ์ และตารางสีที่เป็นแผ่นรวม ซึ่งยังไม่ได้ตัดเป็นชิ้นด้วย ซึ่งอมราได้ใช้เกณฑ์ในการตัดสินว่าคำใดเป็นคำเรียกสีพื้นฐานหรือไม่ โดยตัดแปลงจากเกณฑ์ของเบอร์ลินและเคย์และครอฟฟอร์ด ดังนี้ 1) เป็นคำซึ่งมีรูปศัพท์เดียว 2) ไม่เป็นคำที่ระบุสีเฉพาะที่อาจจัดอยู่ภายใต้สีอื่นได้ และ 3) มีความหมายโดดเด่นและมั่นคง

จะสังเกตว่าอมราไม่ได้ใช้คุณสมบัติข้อที่ว่า “ไม่เป็นคำยืม” เพื่อตัดสินว่าคำใดเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน เนื่องจากในภาษาจ้วงนั้นมีคำเรียกสีที่ส่วนใหญ่เป็นคำยืม ถ้าตัดคำยืมออกไปคลังคำเรียกสีของภาษาจ้วงจะเหลือค่าน้อยมาก นอกจากนั้น คำยืมเหล่านี้ล้วนแต่มีคุณสมบัติอื่นครบถ้วนตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้ทุกประการ จึงได้รับการตัดสินว่าเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน โดยพบว่า ภาษาจ้วงจำนวน 6 ถิ่นที่ศึกษาแต่ละถิ่นมีจำนวนคำเรียกสีต่างกัน ภาษาถิ่นจ๋องจ๋อมีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 8 คำ ภาษาถิ่นเต๋อเป่ามีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 9 คำ ภาษาถิ่นชินเจียงหยงหนึ่งมีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 7 คำ ภาษาถิ่นอู่ถางหยงหนึ่งมีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 7 คำ ภาษาถิ่นเถียนตงมีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 10 คำ และภาษาถิ่นหนานตานมีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 9 คำ ภาษาไทย 4 ถิ่นที่อมราศึกษาก็มีจำนวนคำเรียกสีที่แตกต่างกันด้วย ภาษาถิ่นจังหวัดกรุงเทพฯ มีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 12 คำ ภาษาถิ่นจังหวัดเชียงใหม่มีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 12 คำ ภาษาถิ่นจังหวัดนครราชสีมามีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 11 คำ และจังหวัดนครศรีธรรมราชมีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 10 คำ

คำเรียกสีพื้นฐานในทั้งสองภาษามีระยะวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานอยู่ในระยะที่ VI และ VII เป็นส่วนใหญ่ ส่วนการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานนั้น มี 3 กลวิธี คือ กลวิธีที่ 1 การผสมคำเรียกสีพื้นฐานเข้าด้วยกัน กลวิธีที่ 2 การผสมคำเรียกสีพื้นฐานเข้ากับคำขยาย และกลวิธีที่ 3 การใช้คำเรียกสีวัตถุเฉพาะมาเป็นคำเรียกสี นอกจากนี้ผู้วิจัยยังได้เสนอประเภทสีใหม่ในระยะที่ VI คือประเภทสี GN คือ gray + brown อีกด้วย เนื่องจากหลักฐานทางภาษาที่พบว่าผู้บอกภาษาสับสนระหว่างประเภทสีเทาและสีน้ำตาลนั่นเอง และในบางถิ่นประเภทสีเทาและสีน้ำตาลก็ใช้คำเรียกสีพื้นฐานคำเดียวกันด้วย

และในปีพ.ศ. 2541 ก็มีงานวิจัยของศตวรรษที่ เชื่อมหาวัน (2541) ที่คำเรียกสีและการรับรู้ของผู้พูดภาษาไทย ลัวะ ม้ง และกะเหรี่ยง ในพื้นที่จังหวัดเชียงรายและพะเยา ซึ่งมีเครื่องมือในงานวิจัยเป็นบัตรสีและวิธีการวิจัยเหมือนกับในงานวิจัยของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ แต่แตกต่างกันที่ศึกษาภาษาคนละภาษา ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ภาษาไทลื้อ ลัวะ ม้ง และกะเหรี่ยงมีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐานคือ ภาษาไทลื้อมี 12 คำ ภาษาลัวะมี 5 คำ ภาษาม้ง 6 คำ และภาษากะเหรี่ยงมี 5 คำ และเมื่ออาศัยทฤษฎีสากลและวิวัฒนาการของคำเรียกสีของ Berlin and Kay (1969) แล้วพบว่า คำเรียกสีในทั้ง 4 นี้ พัฒนาอยู่ในระยะต่างๆ กันของวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานคือ ภาษาไทลื้ออยู่ในระยะที่ VII ภาษาลัวะอยู่ในระยะที่ V ภาษาม้งอยู่ในระยะที่ V และภาษากะเหรี่ยงอยู่ในระยะที่ IV ส่วนการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานนั้น พบว่าภาษาทั้งหมดที่ใช้ศึกษานั้นมีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐาน 3 กลวิธี เหมือนกับที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ได้ทำการวิจัยไว้ข้างต้น

จากนั้นอีก 4 ปีต่อมาก็มีงานวิจัยของอภิญา เพชรวิชิต (2545) ที่ศึกษาการสร้างคำเรียกสีในภาษาไทยและภาษาลาว โดยมีการเก็บข้อมูลและวิธีการวิจัยเหมือนกับของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ โดยแตกต่างกันที่ศึกษาภาษาคนละภาษาเช่นกัน ซึ่งจากการศึกษาพบว่าภาษาไทยมีคำเรียกสีพื้นฐาน จำนวน 12 คำ คือ ขาว ดำ แดง เหลือง เขียว ฟ้า น้ำเงิน น้ำตาล เทา ม่วง ชมพู และส้ม ส่วนภาษาลาวมีคำเรียกสีพื้นฐาน 11 คำ คือ ขาว ดำ แดง เหลือง ลีว ฟ้า ทอง เทา อืด บัว และ แสด ซึ่งภาษาไทยมีคำเรียกสีพื้นฐานมากกว่าภาษาลาว 1 คำ คือ ในภาษาลาวไม่มีคำเรียกสีน้ำเงิน การสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยและภาษาลาวมี 3 กลวิธี เหมือนกับที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ได้ทำการวิจัยไว้ข้างต้นเช่นกัน

และงานวิจัยของรุจิวรรณ เหล่าไพโรจน์ (2552) ที่ศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกสีภาษาไทยและภาษาเวียดนาม โดยมีวิธีการวิจัยเหมือนกับของอมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ แต่ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้แผ่นสีในการทดสอบอาการตาบอดสีก่อน ซึ่งยังไม่เคยพบว่ามีผู้วิจัยท่านใดทำมาก่อน อีกทั้งยังมีดินสอสีของบริษัท B.K.L. จำกัด เพื่อใช้เป็นข้อมูลเพิ่มเติมกับผู้บอกภาษาในการหาสีที่ใกล้เคียงกับแผ่นสี 216 สี และไหมกับด้ายสี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการหาความต่างของสีในแผ่นสี และสีของดินสอสี ในการสัมภาษณ์อีกด้วย

ซึ่งจากการศึกษาพบว่า คำเรียกสีพื้นฐานของภาษาไทยและภาษาเวียดนามมีวิวัฒนาการอยู่ในระยะที่ VII เหมือนกัน แต่มีความแตกต่างอยู่บ้าง คือ วิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานของภาษาไทยมีความสอดคล้องกับทฤษฎีเบอร์ลินและเคย์ ส่วนภาษาเวียดนามนั้น มีทั้งส่วนที่เหมือนและต่าง กล่าวคือ ในระยะที่ V ตามทฤษฎีนั้น สีเขียวและสีฟ้า/น้ำเงิน จะแยกออกจากกัน แต่ในภาษาเวียดนาม ยังคงเป็นคำเรียกสี GRUE อยู่ ซึ่งคำเรียกสีนี้ครอบคลุมคำเรียกสีเขียว/ฟ้า/น้ำเงิน และในระยะที่ VII ภาษาเวียดนามไม่มีคำเรียกสีล้มตามทฤษฎีกล่าวไว้ ส่วนในการวิเคราะห์คำเรียกสีไม่พื้นฐาน พบว่า คำเรียกสีไม่พื้นฐานทั้งภาษาไทยและ

ภาษาเวียดนามมี 4 ประเภท คือ ประเภทที่ 1 คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่เกิดจากการเปรียบเทียบ ประเภทที่ 2 การประสมหรือขยายคำเรียกสี ประเภทที่ 3 คำยืมจากภาษาต่างประเทศ และ ประเภทที่ 4 คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่ใช้กับนามเฉพาะ

และในส่วนกลวิธีในการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐาน พบว่า ภาษาไทยและภาษาเวียดนาม มีกลวิธีในการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐาน 4 กลวิธีที่คล้ายกัน คือ กลวิธีที่ 1 การประสมคำเรียกสีพื้นฐาน กลวิธีที่ 2 การใช้คำเรียกสิ่งของเฉพาะเป็นคำเรียกสี กลวิธีที่ 3 การขยายคำเรียกสีพื้นฐาน กลวิธีที่ 4 การขยายคำเรียกสีไม่พื้นฐาน ซึ่งในภาษาเวียดนามมีกลวิธี ย่อยมากกว่า ภาษาไทย 2 กลวิธีย่อย คือ กลวิธีที่ 1 การขยายคำเรียกสีไม่พื้นฐาน (คำเรียกพื้นฐาน + คำเรียกสีพื้นฐาน + คำขยาย) กลวิธีที่ 2 การขยายคำเรียกสีไม่พื้นฐาน (คำยืมภาษาต่างประเทศ + คำเรียกสีพื้นฐาน) ซึ่งในภาษาไทย ปัจจัยเรื่องอายุส่งผลกระทบต่อคำเรียกสีไม่พื้นฐาน แต่ในภาษาเวียดนามปัจจัยเรื่องอายุไม่ส่งผลกระทบต่อคำเรียกสีไม่พื้นฐาน

จากงานวิจัยข้างต้นจะเห็นว่า งานวิจัยส่วนใหญ่จะใช้ทฤษฎีวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากลของเบอร์ลินและเคย์ในการศึกษาคำเรียกสีในภาษานั้นๆ ถึงแม้ว่างานวิจัยส่วนใหญ่จะใช้ทฤษฎีของเบอร์ลินและเคย์ แต่ผู้วิจัยพบว่า มีผู้วิจัยหลายท่านที่นำคำจำกัดความคำเรียกสีพื้นฐานของเบอร์ลินและเคย์มาดัดแปลงเพื่อให้เหมาะสมกับภาษาที่ตนศึกษา

อีกทั้งยังมีงานวิจัยที่วิวัฒนาการของคำเรียกสีไม่ตรงกับทฤษฎีของเบอร์ลินและเคย์อีกด้วย เช่น งานวิจัยของ McNeill (1971) ที่ได้เสนอบทความชื่อ Color and Color Terminology ที่กล่าวว่า คำเรียกสีพื้นฐานนั้น อาจจะไม่ได้เกิดหรือเป็นไปตามทฤษฎีวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานอย่างที่เบอร์ลินและเคย์ได้กล่าวไว้ แต่อาจจะขึ้นอยู่กับความสำคัญของสีนั้นๆ ต่อวัฒนธรรมของชนกลุ่มนั้นๆ อภิญา เพชรวิชิต (2545) ที่ศึกษาการสร้างคำเรียกสีในภาษาไทยและภาษาลาว โดยผลการวิจัยพบว่า ภาษาลาวมีคำเรียกสีพื้นฐาน 11 คำ คือ ขาว ดำ แดง เหลือง ลีว ฟ้า ทอง เทา อืด บัว และ แสด ซึ่งตรงกับวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานสากลเพียงระยะที่ II เท่านั้น รุจิวรรณ เหล่าไพโรจน์ (2552) ที่ศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกสีภาษาไทยและภาษาเวียดนาม ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ภาษาเวียดนามนั้น มีทั้งส่วนที่เหมือนและต่างกับวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานสากล กล่าวคือ ในระยะที่ V ตามทฤษฎีนั้น GREEN และ BLUE จะแยกออกจากกัน แต่ในภาษาเวียดนาม ยังคงเป็นคำเรียกสี GRUE อยู่ ซึ่งคำเรียกสีนี้ครอบคลุมคำเรียกสีเขียว สีฟ้าและสีน้ำเงิน และในระยะที่ VII ภาษาเวียดนามไม่มีคำเรียกสี ส้มตามวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานสากล มัสวีณี สาและ (2552) ที่ศึกษาเรื่องการศึกษาคำเรียกสีในภาษามลายูถิ่นปัตตานี มีผลการวิจัยว่า คำเรียกสีพื้นฐานในภาษานี้มี 7 คำ ได้แก่ ขาว ดำ แดง เขียว เหลือง น้ำเงิน และเทา ซึ่งตรงกับวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานสากลเพียงระยะที่ IV เท่านั้น และวิภาที ทิพย์คงคา (2553) ที่ศึกษาคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยอยุธยา ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ภาษาไทยสมัยอยุธยา มีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 9 คำ ได้แก่ ขาว

ดำ แดง เหลือง เขียว ชมพู แสด ฟ้า และม่วง ซึ่งตรงตามวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐาน
สากลเพียงระยะที่ IV เท่านั้น เป็นต้น

บทที่ 3

วิธีการวิจัย

เพื่อที่จะทำงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการโดยมีการเตรียมการเก็บข้อมูล การคัดเลือกข้อมูล การดำเนินการเก็บข้อมูล และการวิเคราะห์ผลข้อมูล ในที่นี้จะกล่าวถึงขั้นตอนดังกล่าว โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ การเก็บข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

การเก็บข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากวรรณกรรมสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนวรรณกรรมแห่งชาติ ที่รวบรวมโดยสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากวรรณกรรมตั้งแต่สมัยธนบุรีจนถึงแค่สมัยรัชกาลที่ 6 เนื่องจากงานวิจัยของศุภมาส เอ่งฉ้วน (2543) นั้นใช้ข้อมูลวรรณกรรมในสมัยสุโขทัยทั้งหมด แล้วได้ข้ามมาศึกษาในสมัยรัตนโกสินทร์ปัจจุบันเพื่อเปรียบเทียบ ดังนั้นผู้วิจัยจึงทำการวิจัยถึงแค่สมัยรัชกาลที่ 6 เท่านั้น และเนื่องจากไม่มีผู้บอกภาษาในสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ จากรัชกาลที่ 1 ถึงรัชกาลที่ 6 เหลืออยู่แล้ว ผู้วิจัยจึงเก็บข้อมูลจากวรรณกรรมแทน ซึ่งจะใช้วรรณกรรมสมัยธนบุรีถึงสมัยรัชกาลที่ 6 ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนวรรณกรรมแห่งชาติที่รวบรวมโดยสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร โดยในส่วนของการเก็บข้อมูลเพื่อหาการปรากฏครั้งแรกของคำเรียกสีพื้นฐานนั้น ผู้วิจัยใช้ข้อมูลจากวรรณกรรมทุกเล่ม ส่วนในการเก็บข้อมูลเพื่อศึกษาว่าคำเรียกสีในสองสมัยนี้นิยมเปรียบเทียบกับสิ่งใด ผู้วิจัยไม่ได้ใช้วรรณกรรมทุกเล่มแต่สุ่มตัวอย่างแบบง่าย (Simple random sampling) มาเพียง 11 เรื่อง จาก 690 เรื่อง

การสุ่มตัวอย่างแบบง่ายคือ เป็นการสุ่มตัวอย่างโดยถือว่าทุกๆ สมาชิกในประชากรมีโอกาสจะถูกเลือกเท่าๆ กัน ซึ่งวิธีการอาจจะใช้วิธีการจับสลากโดยทำรายชื่อประชากรทั้งหมดหรือใช้ตารางเลขสุ่ม โดยมีเลขกำกับหน่วยรายชื่อทั้งหมดของประชากร ซึ่งในปัจจุบันสามารถใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์แทนการทำสลากเพื่อสุ่มหาวรรณกรรมทีละเล่ม โดยการใช้สูตร =RANDBETWEEN ในโปรแกรม Microsoft Excel ในที่นี้ผู้วิจัยใช้วิธีกำหนดหมายเลขที่ไม่ซ้ำกันเรียงตามลำดับให้กับวรรณกรรมแต่ละเล่ม โดยจะสุ่มจากวรรณกรรมสมัยธนบุรีทั้งหมด 10 เรื่อง ซึ่งจะได้วรรณกรรมสมัยธนบุรีทั้งหมด 5 เรื่อง ได้แก่ ลิลิตเพชรมงกุฎ อิเหนาคำฉันท์ กฤษณาสอนน้องคำฉันท์ ปาจิตกumarกลอนอ่าน และนิราศพระยามหาบุรุษไปเมืองจีนหรือ นิราศกวาดตุง ส่วนวรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์จะสุ่มจากวรรณกรรมทั้งหมด 680 เรื่อง ให้ได้รัชกาลละ 1 เรื่อง ซึ่งจะได้วรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ทั้งหมด 6 เรื่อง ได้แก่ ดาหลัง เสภาเรื่องขุนช้าง ขุนแผน ประชุมจารึกวัดพระเชตุพน นิราศลอนดอนและจดหมายเหตุเรื่องราชทูต

ไทยไปประเทศอังกฤษ ไกลบ้าน และเวตาล ซึ่งเนื่องจากผู้วิจัยจะศึกษาความเปรียบในภาพรวมของภาษาไทยในทั้งสองสมัย ผู้วิจัยจึงถือว่าวรรณกรรมทั้งหมดที่สุ่มได้มานั้นเพียงพอที่จะศึกษาว่าคำเรียกสีในภาษาไทยทั้งสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์นิยมเปรียบเทียบกับสิ่งใด

และในการเก็บข้อมูลคำเรียกสี ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยอ้างอิงจากเกณฑ์คำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐาน รวมทั้งดูจากบริบทแวดล้อมของคำนั้นๆ โดยคำเรียกสีนั้นอาจจะปรากฏร่วมกับคำว่า “สี” หรือไม่ก็ได้ ผู้วิจัยเก็บและรวบรวมข้อมูลคำเรียกสีจากวรรณกรรมทั้งหมดที่คัดเลือกไว้ หลังจากที่ได้คำเรียกสีทั้งหมดแล้วนั้น ผู้วิจัยนำมาแยกเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน คำเรียกสีไม่พื้นฐาน และศึกษาความเปรียบในคำเรียกสีว่านิยมเปรียบเทียบกับสิ่งใด ตามเกณฑ์ที่จะกล่าวในหัวข้อถัดไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

หลังจากที่ได้ข้อมูลทั้งหมดมาแล้ว ผู้วิจัยก็ได้วิเคราะห์หาคำเรียกสีพื้นฐาน คำเรียกสีไม่พื้นฐาน และหาความเปรียบในคำเรียกสีว่านิยมเปรียบเทียบกับสิ่งใด โดยมีวิธีการ ดังนี้

1. การวิเคราะห์คำเรียกสีพื้นฐาน

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ตามคุณสมบัติของคำเรียกสีพื้นฐานโดยใช้เกณฑ์ของ Berlin and Kay (1969: 6 – 7 อ้างใน อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์, 2538: 5 – 6) ที่ได้ให้คำจำกัดความไว้ดังนี้

1.1 จะต้องเป็นศัพท์เดี่ยว (Monolexemic) หมายความว่า เป็นคำซึ่งความหมายของคำนั้น ไม่สามารถทำนายได้จากส่วนหนึ่งส่วนใดของคำ เช่น คำว่า ขาว ดำ แดง เหลือง ในภาษาไทยเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน แต่ในบางภาษาเช่นภาษาไทยนั้น จะพบว่ามีการใช้คำเรียกสีพื้นฐานที่ไม่ตรงกับเกณฑ์นี้ เช่น สีน้ำเงิน และสีน้ำตาล แต่ก็ยังได้รับการจัดให้เป็นสีพื้นฐาน เพราะแม้จะมี 2 หน่วยศัพท์ แต่ในด้านความหมายพบว่า สีน้ำเงินและสีน้ำตาลนั้น มีความหมายเป็นความหมายรวมที่หมายถึง สีน้ำเงินและสีน้ำตาล ไม่ใช่ น้ำของเงิน หรือ น้ำของตาล ดังที่อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2538: 133) ได้กล่าวไว้ว่า “จะสังเกตได้ว่า คำเรียกสีในภาษาไทยบางคำไม่ได้ประกอบด้วยหน่วยคำเดียว เหมือนคำเรียกสีพื้นฐานส่วนใหญ่ แต่ความหมายของศัพท์นั้นมีเอกภาพ จึงสมควรจัดไว้เป็นสีพื้นฐาน เช่นคำว่า น้ำเงิน น้ำตาล คำว่า น้ำเงิน ไม่ได้แปลว่า “น้ำของเงิน” และ น้ำตาล ไม่ได้แปลว่า “น้ำของตาล” แต่ความหมายเป็นความหมายรวมหมายถึงสีน้ำเงินและสีน้ำตาล”

1.2 ความหมายของคำเรียกสีนั้น จะต้องไม่ซ้อนหรือร่วมกับความหมายของอีกคำ

หนึ่ง เช่น คำว่า เหลืองอ่อน ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน เพราะมีความหมายซ้อนกับ “เหลือง” และ สีนวล ไม่จัดให้เป็นคำเรียกสีพื้นฐาน เพราะจัดให้อยู่ภายใต้ประเภทสีขาวได้

1.3 จะต้องไม่ใช่คำที่ใช้แคบๆ เพื่อเรียกวัตถุบางประเภทเท่านั้น เช่น สีกะเลียว ในภาษาไทย ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน เพราะใช้กับ “ม้า” เท่านั้น

1.4 จะต้องเป็นคำที่ฝังใจ (Psychologically salient) สำหรับผู้ออกภาษากล่าวคือ มักจะเป็นคำที่ผู้พูดพูดถึงก่อน ปรากฏอย่างสม่ำเสมอในผู้ออกภาษาทุกคนและมักปรากฏในภาษาเฉพาะบุคคลของผู้ออกภาษาทุกคน เช่น เขียว แดง ส้ม น้ำเงิน น้ำตาล ในภาษาไทยถือว่าเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน

1.5 คำใดที่น่าสงสัยว่าจะเป็นคำเรียกสีพื้นฐานหรือไม่ ให้ดูการปรากฏทางไวยากรณ์ ถ้าปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานอื่นๆ ให้ถือว่าเป็นคำเรียกสีพื้นฐานด้วย เช่น คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสามารถปรากฏกับ ออก-ได้ ดังนั้นเมื่อเราพบคำ เช่น ออกแดง ออกเขียว เราจึงถือว่า แดง เขียว เป็นคำเรียกสีพื้นฐาน แต่ ทอง เผือก ไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน เพราะ ไม่มี *ออกทอง *ออกเผือก เป็นต้น

1.6 คำเรียกสีที่หมายถึงสีเดียวกับวัตถุที่เรียก ถือว่าไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐาน เช่น ทองอ่อน และจากคุณสมบัตินี้ที่ว่าคำเรียกสีที่หมายถึงสีเดียวกับวัตถุที่เรียก ถือว่าไม่ใช่คำเรียกสีพื้นฐานนั้น จะมีคำที่หลายท่านอาจจะเห็นว่าไม่ควรจัดไว้เป็นคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทย ได้แก่ คำเรียกสีฟ้า ส้ม น้ำเงิน และน้ำตาล ถึงแม้ว่าในอดีตคำเรียกสีทั้งสี่คำนี้อาจจะมีที่มาจากวัตถุ แต่ในปัจจุบันเราใช้คำเหล่านี้เป็นคำเรียกสีพื้นฐานที่มีความหมายโดดเด่นแยกจากสีอื่นๆ อย่างชัดเจน โดยคำเรียกสีในลักษณะนี้สามารถพบได้ในคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาอื่นๆ ด้วย เช่น orange ในภาษาอังกฤษ เยอรมัน และฝรั่งเศส oranje ในภาษาดัตช์ มีความหมายว่า สีส้ม และส้มที่เป็นผลไม้ rosa ในภาษาเยอรมัน สเปนและอิตาลี roze ในภาษาดัตช์ rose ในภาษาฝรั่งเศส gulab ในภาษาฮินดี ที่มีความหมายว่าสีชมพูและดอกกุหลาบ เป็นต้น

1.7 คำยืมใหม่ๆ ไม่น่าจะนับว่าเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน เช่น มะฮอกกานี ช็อกโกแลต ลาเวนเดอร์ เบจ เป็นต้น

2. วิเคราะห์คำเรียกสีไม่พื้นฐาน

คำเรียกสีไม่พื้นฐาน หมายถึง คำเรียกสีที่ไม่มีคุณสมบัติของคำเรียกสีพื้นฐานดังที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์คำเรียกสีไม่พื้นฐานในสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ว่า คำเรียกสีไม่พื้นฐานนั้นสกลวิธีในการสร้างอย่างไร นอกจากนี้ ผู้วิจัยจะไม่ถือว่าคำที่มี

ความหมายเป็นแร่ธาตุ เช่น ทอง สุพรรณ สุวรรณ เป็นคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน ซึ่งจากข้อความที่จะยกตัวอย่างต่อไปนี้จะตีความว่า ทอง สุพรรณ และสุวรรณา นั้น เป็นการอธิบายถึงแร่ธาตุ ไม่ใช่คำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานที่มีกลวิธีการสร้างโดยใช้คำเรียกสิ่งของเฉพาะ

“เพชรแดงแสงระยับจับนิล ทับทิมศิลาทองพรายพรรณ	โกมินแก้วลายฉุยฉั่น เป็นช่องชั้นรุ่งเรืองจำเริญตา” (บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 44)
---	---

“ภูษาพื้นทองทองยก ชายไหวชายแครงเครือวัลย์	ตรวยกระหนกเกี่ยวกรองทองคั่น เกราะเกล็ดกุดั่นสุพรรณราย” (บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 465)
--	--

“บรมสุรราชเชื้อ เสด็จเหนือรัตนวรา รัตนสุวรรณา ทรงเบญจกุกุณท์แล้ว	ชัตติยา ก่องแก้ว เรืองโรจน์ เลิศล้ำเห็นแสดง ฯ จากวรรณกรรมเรื่อง ลิลิตพระมงกุฎ (วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 227)
---	---

3. การศึกษาความเปรียบในคำเรียกสิ่งนิยมนเปรียบเทียบกับสิ่งใด

การศึกษาว่าคำเรียกสิ่งในภาษาไทยในสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์นิยมนเปรียบเทียบกับสิ่งใดนั้น ผู้วิจัยจะศึกษาจากความรู้ที่พบคำ วลี ประโยคที่นำมาเปรียบกับคำเรียกสิ่งพื้นฐานและคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ ว่านิยมนเปรียบเทียบกับสิ่งใด โดยจะศึกษาจากวรรณกรรมในสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ทั้งหมดคัดเลือกไว้ ซึ่งการเก็บข้อมูลความเปรียบในคำเรียกสิ่งนั้น ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูล 2 วิธี คือ วิธีแรก ผู้วิจัยจะสังเกตจากคำบ่งการเปรียบในประโยค เช่น ดัง เหมือน ดัง ประดุจ คล้าย เทียบ เป็นต้น ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“บ้างพัคตร์ผัดตัดผมให้สมหน้า เหลืองล่ายองดั่งเอาทองเข้าทาบเทือง	เอาขลิบเข้ามาทาให้เนื้อเหลือง ทุกบ้านเมืองแต่งตัวด้วยยั่วใจ” จากวรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน (วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 17 – 18)
--	---

“ผิวหนังยังเขียวเหมือนผักตบ
เข้าห้องดินสอพองละลายทา

นี่จวนจบมหาพนแล้วสิหว่า
ประทัวกายาจนพุงลาย”
(เสภาเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน เล่ม 1, 2544: 48)

“ตาแดงต้งแสงไฟกล้วย
หากเกรงจะเกินปัญญา

มือคันจะใคร่เช่นฆ่า
องค์พระจักราสีกร
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 131)

วิธีที่ 2 ผู้วิจัยจะเก็บข้อมูลโดยการตีความจากประโยคที่พบ ในกรณีที่ประโยคนั้นๆ ไม่ปรากฏคำบ่งการเปรียบ ดังตัวอย่างต่อไปนี้

“นางละลายหมึกทา เถาดำกาหนทเวษ

จากวรรณกรรมเรื่อง ลิลิตพระมงกุฎ
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 189)

ดำกา หมายถึง มีสีดำเปรียบเหมือนสีขนของกา

“มีทหารถือกระบี่เป็นที่ทำ
งามอาชาว่าเริงเชิงลำพอง

ล้วนขี่ม้าดำนิลลั่นทั้งผอง
สามสิบสองคู่เคียงเรียงกันไป”

(นิราศลอนดอนและจดหมายเหตุเรื่องราวชาตไทยไปประเทศอังกฤษในรัชกาลที่ 4
(ปรับปรุง), 2553: 54)

ดำนิล หมายถึง มีสีดำเปรียบเหมือนสีของพลอยนิล เป็นต้น

บทที่ 4

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากวรรณกรรมสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรอง ที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนวรรณกรรมแห่งชาติ ที่รวบรวมโดยสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร ซึ่งมีการคัดเลือกข้อมูลดังที่กล่าวมาแล้วในบทที่ 3 โดยผู้วิจัยจะแยกการวิเคราะห์ข้อมูลตามวัตถุประสงค์ 3 ข้อ ได้แก่ คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ คำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ และความเปรียบเทียบคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ โดยมีรายละเอียดผลการวิเคราะห์ ดังนี้

คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์

การศึกษาคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์นั้น ผู้วิจัยจะวิเคราะห์วิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานและวิเคราะห์การปรากฏและโครงสร้างการปรากฏของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ ดังนี้

1. คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี

1.1 วิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากวรรณกรรมสมัยธนบุรีทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองที่มีรายชื่ออยู่ในทะเบียนวรรณกรรมแห่งชาติ ที่รวบรวมโดยสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์ กรมศิลปากร เพื่อหาคำเรียกสีพื้นฐานที่ยังไม่พบในวิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยอยุธยา ซึ่งได้แก่ คำเรียกสีเทา น้ำเงิน และน้ำตาล และเมื่อได้ข้อมูลคำเรียกสีทั้งหมดแล้ว ผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์การวิเคราะห์คำเรียกสีพื้นฐานที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เพื่อวิเคราะห์ว่าคำใดเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน และจัดทำข้อมูลคำเรียกสีพื้นฐานที่พบลงในตาราง โดยเรียงลำดับเวลาของวรรณกรรมที่แต่งขึ้นก่อนไปจนถึงวรรณกรรมที่แต่งขึ้นในลำดับท้ายสุด ซึ่งในการวิเคราะห์วิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานนี้ ผู้วิจัยจะใช้ผลสรุปจากงานวิจัยคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยอยุธยาของวิภาที ทิพย์คงคา (2553) เพื่อจะทำให้เห็นวิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานได้อย่างชัดเจน

การศึกษาพัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีนั้น ผู้วิจัยใช้วรรณกรรมที่มีทั้งหมด 10 เรื่อง ซึ่งพบคำเรียกสีพื้นฐานทั้งหมด 6 คำ และเมื่อนำผลการวิจัยไปเปรียบเทียบกับงานของวิภาที่ ทิพย์คงคา (2553) ไม่พบว่ามีคำเรียกสีพื้นฐานเพิ่มเติมจากในภาษาไทยสมัยอยุธยาที่มีคำเรียกสีพื้นฐานทั้งหมด 9 คำ คำเรียกสีพื้นฐานที่พบตรงกันคือ คำเรียกสีขาว ดำ แดง เหลือง เขียว และม่วง ส่วนอีก 3 คำ คือ ชมพู แสด และฟ้า นั้น ไม่พบในวรรณกรรมสมัยธนบุรีแต่พบในสมัยอยุธยา ผู้วิจัยคาดว่าสาเหตุที่พบคำเรียกสีพื้นฐานน้อยกว่าในสมัยอยุธยาเป็นเพราะสมัยธนบุรีมีช่วงเวลาเพียง 15 ปี และมีวรรณกรรมสมัยนี้เพียง 10 เรื่อง การที่พบคำเรียกสีพื้นฐานเพียง 6 คำจึงไม่ได้หมายความว่า ภาษาไทยในยุคนี้มีคำเรียกสีพื้นฐานน้อยลง แต่ด้วยข้อจำกัดด้านข้อมูลทำให้คำเรียกสีที่มีไม่ปรากฏให้เห็นได้ครบซึ่งสามารถแสดงความถี่ของคำเรียกสีพื้นฐานที่พบในวรรณกรรมแต่ละเรื่อง ดังนี้

ตารางที่ 1 ตารางแสดงความถี่ของคำเรียกสีพื้นฐานที่พบในภาษาไทยสมัยธนบุรี

เรื่อง	ความถี่ของคำเรียกสีพื้นฐานที่พบในภาษาไทยสมัยธนบุรี (จำนวนครั้ง)					
	ขาว	ดำ	แดง	เหลือง	เขียว	ม่วง
รามเกียรติ์ พระเจ้า กรุงธนบุรี						
1. ตอนพระมงกุฎ						
2. ตอนหนุมาน เกี่ยวนางวานริน						
3. ตอนท้าวมาลีว ราชว่าความ	1	-	12	3	2	-
4. ตอนทศกัณฐ์ตั้ง พิธีทรายกลดและ ปลุกเสกหอ กบิลพัท (พ.ศ. 2313)						
5. ลิลิตเพชรมงกุฎ	1	3	2	-	2	-
6. อิเหนาคำฉันท์ (พ.ศ. 2322)	-	1	-	-	-	-
7. กฤษณาสมันต์ คำฉันท์	ไม่ปรากฏคำเรียกสีพื้นฐาน					

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เรื่อง	ความถี่ของคำเรียกสีพื้นฐานที่พบในภาษาไทยสมัยธนบุรี (จำนวนครั้ง)					
	ขาว	ดำ	แดง	เหลือง	เขียว	ม่วง
8. โคลงยอพระ เกียรติพระเจ้ากรุง ธนบุรี (พ.ศ. 2314)	ไม่ปรากฏคำเรียกสีพื้นฐาน					
9. ปาจิตกumar กลอนอ่าน	4	13	18	22	6	2
10. นิราศพระยา มahanuphapไปเมือง จีน/นิราศกวางตุ้ง (พ.ศ. 2324 - 2325)	2	2	4	1	1	-
ความถี่รวม (102)	8	19	36	26	11	2

จากตารางแสดงความถี่ของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี ผู้วิจัยพบว่า ความถี่ของคำเรียกสีพื้นฐานทั้งหมดมีจำนวน 102 ครั้ง ผู้วิจัยพบคำเรียกสีขาว ดำ แดง เหลือง เขียว และม่วง โดยจะยกตัวอย่างข้อความในวรรณกรรมที่มีการปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี ดังนี้

คำเรียกสีขาว

“ที่เลื่อมลายเล่าก็ชมเหมือนพรมลาด ที่ขาวดาดไปก็ดูดังบุผ้า
ที่เยี่ยมย้อยออกมาห้อยถึงคองคา จะไปมาเลี้ยวหลีกครรไลไคล”
วรรณกรรมเรื่อง นิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 374)

“เสียดายข้าวแล้วมีหนามาข้างา ละลานตากำลังดอกนั้นนอกขาว
ข้าวหางข้างฟุ้งพวงเป็นรวงยาว แต่งน้ำเต้าพักทองนั้นมองมุน”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 43)

“มีโรงรถโรงอาชาสินธพชาติ
แต่งโรงเรือนแลออกเกลื่อนเหมือนเดือนดาว

ระตะดาตลาตหลังคาด้วยปูนขาว
เป็นระนาวเลื่อนชิดติดกันไป”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 188)

คำเรียกสีดำ

“นาสิกเลื่องทรงดังวงขอ
งามเกศดำเพศภูมริน

งามคองามคิ้วควรถวิล
ปักปิ่นมวยห้อยสร้อยสุวรรณ”
วรรณกรรมเรื่อง นิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 378)

“สองหัวล้านพากันไปสู่สระ
พากันมุดมุดใล่ขึ้นไต้ที่

ลงชำระตามคำพระฤๅษี
เส้นเกศเริ่มดำจึงคลำดู”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 75)

“แลเขม้นเห็นกระบือตัวหนึ่งใหญ่
ไ้เข้ากางกั้นริมกันนั้นก็ดี

พอจะได้ชนมันดำราวกะหมิ
ดูออกพิหลังเป็นแป้นแผ่นกระดาน”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 96)

คำเรียกสีแดง

“โดยยาวใหญ่สามสิบเก้าห้อง
ทั้งรูปเทียนตามรุจี

ให้กุ่ก่องด้วยแดงแสงศรี
ดอกไม้แดงดีสิบเจ็ดพรรณ”
วรรณกรรมเรื่อง รามเกียรติ์ พระเจ้ากรุงธนบุรี
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 86)

“ปากแดงนั้นด้วยแสงลั่นจีแด้ม
ใส่เลื่องงามสามสีสลักกัน

เมื่อยิ้มแย้มหน้าชมภรณ์ขวัญ
พินสุพรรณแวววาววิไลใจ”
วรรณกรรมเรื่อง นิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนหรือนิราศกวางตุ้ง
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 378)

“แล้วตามไฟใส่โคมขึ้นแขวนไว้
เห็นโคมโยงแดงเป็นแสงวาว

เทพไทผู้นั้นโศดเขลา
นึกสำเนาว่าจะแพ้เขาแน่นอน”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 12)

คำเรียกสี่เหลี่อง

“พระองค์มีอัครมเหสี
เป็นปิ่นนางยิ่งล้ำางวโรเรือง

ล้านาริเลิศโลกฉวีเหลี่อง
แม่มิ่งเมืองชื่อสุวรรณเทวี”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 4)

“พระให้จัดมหาดเล็กลูกอำมาตย์
นับด้วยพันสรรให้พระมิ่งเมือง

ที่ผ่องผาดรูปดีฉวีเหลี่อง
ดูนองเหื่องตามเสด็จพระลูกยา”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 5)

“พระปาจิตได้ประจักษ์ซึ่งเหตุผล
ว่าคู่สร้างเนื้อเหลี่องอยู่เมืองไกล

ที่คำโหรแจ้งยุบลแต่หนหลัง
ประจักษ์ใจจริงจิงไม่คลั่งแคลง”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 20)

คำเรียกสี่เชี้ยว

“ฤาหนึ่งพฤกษ์เทวาศักดาเดช
เข้าไปใกล้แลไปว่าแน่เจี้ยว

จำแลงเพศอยู่ใต้พระไทเรเชี้ยว
แม่ทราชมเปรี้ยวอรพินปิ่นพารา”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 82)

“ก็ตามที่เกิดตัวพี่ไม่ถือโกรธ
อย่าห่วงวงหนักให้พี่รักเจ้าฝ่ายเดียว

ต้องกลั่นอดด้วยวาร์กแม่พักเชี้ยว
จงกลมเกลียวที่สักคำพอกล้ำกลั่น”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 90)

“เจ้าเดินพลางทางวินิจคิดสงสัย
คิดพะวงสงสัยในใจเจียว

พระโณมฉายฤทัยยังอยู่ในไพรเขี้ยว
พระสันเสียวถึงพระปาโมราวัน”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกุมารกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 126)

คำเรียกสีม่วง

“เอาพืชม่วงสีสมอทอให้เรา
ยายกะตาแกเอาผ้ามาให้หุง

กับแพรขาวให้เจ้าห่มจึงสมควร
รักบำรุงความอาโรพระทราสมวง
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกุมารกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 176)

“แกจัดแจงแต่งให้ใส่ข้าวตาก
ผ้าพืชม่วงห่มคำด่าลกา

เมื่อยามยากจะได้กินหน่าพ้อหนา
จะแต่งมากก็จะซ้ำเนื้อความไป”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกุมารกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 181)

1.2 การปรากฏและโครงสร้างการปรากฏของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี

จากข้อมูลคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีนั้น มีการปรากฏคำเรียกสีพื้นฐาน 2 ลักษณะ คือ การปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานแบบมีความเปรียบ และไม่มีมีความเปรียบ

1.2.1 การปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานแบบมีความเปรียบ

คำเรียกสีพื้นฐานที่ปรากฏแบบมีความเปรียบนั้น หมายถึง คำเรียกสีพื้นฐานที่มีการขยายความว่า สีนั้นๆ เหมือนกับสีของอะไร ซึ่งจะปรากฏใน 2 ลักษณะ คือ ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี และที่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

1.2.1.1 การปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานแบบมีความเปรียบแบบที่ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

พบโครงสร้างทั้งหมด 2 แบบ คือ คำเรียกสีพื้นฐาน + คำเปรียบ และ คำเรียกสีพื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ โดยมีตัวอย่าง ดังนี้

“นางละลายหมึกทา เถ้าดำกาทนเทาซ”

วรรณกรรมเรื่อง ลิลิตเพชรมงกุฏ
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 189)

ดำกา หมายถึง ดำเหมือนสีของอีกา

โครงสร้าง: คำเรียกสีพื้นฐาน + คำเปรียบเทียบ

ด่ำ กา

“ทนต์ดำกลแมลงภู โธษฐ์แดงดุจจ๋แย้ม”

วรรณกรรมเรื่อง ลิลิตเพชรมงกุฏ
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 155)

ดำกลแมลงภู หมายถึง ดำเหมือนสีของลำตัวแมลงภู

โครงสร้าง: คำเรียกสีพื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบเทียบ + คำเปรียบเทียบ

ด่ำ กล แมลงภู

“แลเขม้นเห็นกระปือตัวหนึ่งใหญ่ พอจะได้ซันมันดำราวกะหมี่
ไธ้ไธ้กาทางกินริมกันนั้นก็ดี ดูออกพีหลังเป็นแป้นแผ่นกระดาน”

วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 96)

ดำราวกะหมี่ หมายถึง ดำเหมือนสีของหมี่

โครงสร้าง: คำเรียกสีพื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบเทียบ + คำเปรียบเทียบ

ด่ำ ราวกะ หมี่

“แกจัดแจงแต่งให้ไธ้ข้าวตาก เมื่อยามยากจะได้กินหนาพ้อหนา
ผ้าพื้นม่วงท่มคำดัลกา จะแต่งมากก็จะซ้ำเนื้อความไป

วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน

(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 181)

ด่าลกา หมายถึง ด่าเหมือนลีของอีกา

โครงสร้าง: คำเรียกลีพื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ

ด่า ล (ราวกับ) กา

“บ้างนั่งร้านเรียกขายผ้าหลายอย่าง
 ยิ้มขยับเขี้ยววนชวนให้ทำ
 เอี่ยมล้ำางคมสันดูชั้นชำ
 ดูด่าราวกะสีมณีนิล
 วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
 (วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 188)

ด่าราวกะสีมณีนิล หมายถึง ด่าเหมือนลีของพลอยนิล

โครงสร้าง: คำเรียกลีพื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + วลีเปรียบ

ด่า ราวกะ สีมณีนิล

“พระตรัสสั่งให้ฝรั่งรำกระบี่
 ดูแต่งตัวโปกหัวด่าละกา
 ล้วนตัวดีว่องไวใจหนักหนา
 ออกตั้งท่าไหว้ครูจะสู้กัน
 วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
 (วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 238)

ด่าละกา หมายถึง ด่าเหมือนลีของอีกา

โครงสร้าง: คำเรียกลีพื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ

ด่า ละ (ราวกับ) กา

คำว่า ด่าลกาหรือด่าละกา ผู้วิจัยตีความออกมาได้ 3 ทาง ได้แก่ 1) “ด่าราวกับกา” ที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเสียงจนออกเสียงเป็น ด่าลกาหรือด่าละกา 2) “ด่ากลกา” ที่อาจจะมี การจดบันทึกผิดพลาด โดยตกตัวอักษร ก ในคำว่า “กล” ทำให้กลายเป็นคำว่า ด่าลกา และ 3) “ด่าระกา” ที่หมายถึง ด่าเหมือนไก่ ซึ่งจากการตีความทั้ง 3 ทาง ผู้วิจัยสันนิษฐานว่า คำว่า ด่าลกาหรือด่าละกา น่าจะหมายถึง “ด่าราวกับกา” มากที่สุด เพราะ “ด่ากลกา” นั้น เมื่อ พิจารณาจากคำว่า “ด่าละกา” แล้ว พบว่า หากมีการจดบันทึกผิดพลาดโดยตกตัวอักษร ก จริง

คำว่า ดาละกา จะเขียนว่า “ดากละกา” ซึ่งจะเห็นว่าการสะกดคำนั้นผิดไปจากปกติ เพราะมีสระอะโดดๆ อยู่หลังคำว่า กล ฉะนั้นข้อสันนิษฐานนี้จึงไม่น่าจะถูกต้อง ส่วน “ดาระกา” เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการใช้คำเปรียบเทียบกับคำเรียกสีในวรรณกรรมสมัยธนบุรีทั้งหมดนั้น ไม่พบการเปรียบเทียบคำเรียกสีดำกับไก่ในที่อื่นๆ เลย มีแต่การเปรียบเทียบกับนกกา แมลงงู และหมี เป็นต้น ดังนั้นผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่า คำว่า ดาละกาหรือดาละกา น่าจะหมายถึง “ดาร์วกับกา” เพราะเมื่อดูจากเปลี่ยนแปลงของเสียงแล้ว พบว่า ดาร์วกับกา [dam ra:wkàp ka:] นั้น มีการสูญเสียหน่วยเสียง (Loss of phonemes) คือ การที่หน่วยเสียงสระ พยัญชนะในคำหรือส่วนของคำหายไป ในที่นี้คือคำว่า “กับ” กลายเป็น “ดาร์วกา” [dam ra:w ka:] และมีการลดเสียงสระ (Vowel reduction rule) จากสระเสียงยาวเป็นสระเสียงสั้น คือลดจากเสียงสระอา /a:/ เป็นเสียงสระ อะ /a/ รวมทั้งมีการรวมหน่วยเสียงพยัญชนะ (Consonant neutralization) คือ การที่เสียงพยัญชนะ 2 หน่วยเสียง กลายมาเป็นหน่วยเสียงเดียวกันในบางบริบท ในที่นี้คือเสียงพยัญชนะ ร /r/ กลายเป็นเสียงพยัญชนะ ล /l/ จนกลายเป็นคำว่า “ดาละกา” หรือ “ดาลา” [dam la ka:] เพราะฉะนั้นจากเหตุผลที่กล่าวไว้ข้างต้น ผู้วิจัยจึงสรุปว่า คำว่า ดาละกาหรือดาละกานั้น หมายถึง ดาร์วกับกา

การสับสนระหว่างเสียงพยัญชนะ ร /r/ กลายเป็น เสียงพยัญชนะ ล /l/ นั้น ยังพบได้ในกรณีอื่นๆ อีก ตัวอย่างเช่น ในปัจจุบัน คำว่า แคราย [kera:j] กับ แคลาย [kela:j] ที่การเขียนชื่อบริเวณสี่แยกนี้ มีความสับสนมาก โดยมีการเขียนทั้ง “แคราย” และ “แคลาย” จนกระทั่งจังหวัดนนทบุรีได้มีหนังสือสอบถามไปยังราชบัณฑิตยสถานว่าเขียนอย่างไรจึงจะถูกต้อง ในชั้นแรกราชบัณฑิตยสถานได้ตอบจังหวัดนนทบุรีไปว่า จากการสอบถามผู้ที่มีพื้นเพในบริเวณดังกล่าวนั้นมานานทำให้ทราบว่า บริเวณนั้นมีต้นแคมากมีทั้งดอกสีขาวและสีแดงมองไกลๆ มีลักษณะคล้ายผ้าหลากสี จึงเรียกว่า “แคลาย”

แต่ต่อมาราชบัณฑิตยสถานได้รับคำร้องเรียนขอให้ทบทวนชื่อสถานที่ดังกล่าวจากประชาชน จึงได้มีการตรวจสอบข้อมูลและหลักฐานต่างๆ เช่น ตรวจสอบจากสารบบที่ดินและระวางแผนที่รุ่นโบราณที่สำนักงานที่ดินจังหวัดนนทบุรีแต่ไม่พบหลักฐาน ซึ่งการเรียกชื่อสี่แยกแครายหรือแคลายนี้ เพิ่งปรากฏเมื่อมีการตัดถนนงามวงศ์วานและถนนติวานนท์ขึ้น และจากการสอบถามผู้คนที่อยู่อาศัยในบริเวณดังกล่าวก่อนที่จะมีการตัดถนนติวานนท์และถนนงามวงศ์วานทราบว่า บริเวณดังกล่าวมีต้นแคมากและขึ้นเรียงรายตามขอบถนน ผู้คนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนั้น จึงมักเรียกบริเวณนี้ว่า “แคราย” และกลายเสียงเป็น “แคลาย” บ้าง นอกจากนี้ ไม่ปรากฏว่ามีต้นไม้ตระกูลแคชื่อแคลายหรือต้นแคที่มีดอกกลาย ดังนั้นจึงมีหลักฐานจากคำบอกเล่าตรงกันประการหนึ่ง คือ บริเวณซึ่งเป็นส่วนปลายของถนนงามวงศ์วานตัดกับถนนติวานนท์เป็นบริเวณที่มีต้นแคเรียงราย หลักฐานจากคำบอกเล่าดังกล่าวจึงมีน้ำหนักที่น่าจะวินิจฉัยได้ว่า ควรเรียกบริเวณดังกล่าวว่า “สี่แยกแคราย” (กาญจนา นาคสกุล, 2543)

หรือว่า นกพิราบ [nókphírá:p] กับ นกพิลาบ [nókphílá:p] ที่หมายถึง หมายถึง ชื่อ นกในวงศ์ Columbidae ซึ่งเป็นวงศ์เดียวกับนกเขา ส่วนใหญ่ลำตัวสีเทาอมฟ้า ซึ่งการเขียนที่ ถูกต้องตามพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถานนั้น จะต้องเขียนเป็น “พิราบ” แต่ก็ยังมีผู้เขียน เป็น “พิลาบ” เช่น “ขณะนั้นนางฟ้าทั้ง 500 มีเท้าแดงดังนกพิลาบ เป็นบริจาริกาพระอินทร์ ชวนกันนิมิตโภชนาหารอันเป็นทิพลงมาจะใส่บาตรผู้เป็นเจ้าๆ ก็มีได้รับ...” (ประชุมจารึกวัด พระเชตุพนฯ, 2517: 105) เป็นต้น

1.2.1.2 การปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานแบบมีความเปรียบเทียบที่ ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

พบโครงสร้างทั้งหมด 1 แบบ คือ สี + คำเรียกสีพื้นฐาน (คำ ขยาย) + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ โดยมีตัวอย่าง ดังนี้

“สุดอกคำชำมั้นแล้วกรักทับ เป็นสีแดงแสงระยับเหมือนไก่อรง
ผ้อย่างดีศรีรำน่าสะออน ไพร่หนีกรแล้วอย่าหมายจะได้ครอง”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกุมารกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 145)

สีแดงแสงระยับเหมือนไก่อรง หมายถึง สีแดงเหมือนขนหรือเนื้อที่ออกขึ้นบน หัวของไก่

โครงสร้าง: สี + คำเรียกสีพื้นฐาน (วลีขยาย) + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ

สี แดง แสงระยับ เหมือน ไก่อรง

1.2.2 การปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานแบบไม่มีความเปรียบเทียบ

คำเรียกสีพื้นฐานที่ปรากฏแบบไม่มีความเปรียบเทียบนั้นจะปรากฏใน 2 ลักษณะ คือ ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี และที่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

1.2.2.1 การปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานแบบไม่มีความเปรียบเทียบที่ ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

“พระองค์มีอัศรมเหสี ล้ำนารีเลิศโลกจวีเหลืออง
เป็นปิ่นนางยิ่งสำอางวโรเรือง แม่มิ่งเมืองชื่อสุวรรณเทวี”

วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกุมารกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 4)

“ก็ตามที่เกิดตัวที่ไม่ถือโกรธ ต้องกลั่นอดด้วยว่ารักแม่พักเชียว
อย่าห่วงหนักให้พี่รักเจ้าฝ่ายเดียว จงกลมเกลียวที่สักคำพอกล้ำกลืน”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกุมารกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 90)

1.2.2.2 การปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานแบบไม่มีความเปรียบแบบที่ ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

“นายช่างสรรขึ้นสามงามประเสริฐ วิไลเลิศทำพื้นด้วยสีขาว
แผ่ทองคำเป็นกระจังดูพร้งพราว ที่ว่างเปล่ารายดอกจันทน์กระจกจันทน์”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกุมารกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 233)

2. คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

2.1 วิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากวรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ทั้งร้อยแก้วและร้อยกรองที่มีราย
รายชื่ออยู่ในทะเบียนวรรณกรรมแห่งชาติ ที่รวบรวมโดยสำนักวรรณกรรมและประวัติศาสตร์
กรมศิลปากร เพื่อหาคำเรียกสีพื้นฐานที่ยังไม่พบในวิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีในภาษาไทย
สมัยอยุธยา ซึ่งได้แก่ คำเรียกสีเทา น้ำเงิน และน้ำตาล และได้ข้อมูลคำเรียกสีทั้งหมดแล้ว
ผู้วิจัยจะใช้เกณฑ์การวิเคราะห์คำเรียกสีพื้นฐานที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้น เพื่อวิเคราะห์ว่าคำใด
เป็นคำเรียกสีพื้นฐาน ซึ่งในการวิเคราะห์วิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานนี้ ผู้วิจัยจะใช้
ผลสรุปจากงานวิจัยคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยอยุธยาของวิภาที่ ทิพย์คงคา (2553) เพื่อจะ
ทำให้เห็นวิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานได้อย่างชัดเจน

การศึกษาวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์นั้น
ศึกษาจากวรรณกรรม ในช่วงปีพ.ศ. 2329 – พ.ศ. 2487 รวมทั้งหมด 158 ปี มีวรรณกรรม
ทั้งหมด 680 เรื่อง และเมื่อนำผลการวิจัยไปเปรียบเทียบกับงานของวิภาที่ ทิพย์คงคา
(2553) พบว่า มีคำเรียกสีพื้นฐานเกิดขึ้นใหม่ 3 คำ ได้แก่ คำเรียกสีเทา พบครั้งแรกในบท
ละครเรื่องรามเกียรติ์ สมัยรัชกาลที่ 1 พ.ศ. 2340 ความถี่ที่พบในเรื่องนี้ คือ 1 ครั้ง คำเรียกสี
น้ำเงิน พบครั้งแรกในสามก๊ก สมัยรัชกาลที่ 1 พ.ศ. 2348 ความถี่ที่พบในเรื่องนี้ คือ 2 ครั้ง

และคำเรียกสิน้ำตาล พบครั้งแรกในอิเหนา สมัยรัชกาลที่ 2 หลังพ.ศ. 2350 ความถี่ที่พบในเรื่องนี้ คือ 1 ครั้ง ซึ่งในรัชสมัยต่อมา ก็พบคำเรียกสิน้ำตาลทั้ง 3 คำนี้อีกเรื่อยๆ และสามารถแสดงความถี่ของคำเรียกสิน้ำตาลพื้นฐาน ซึ่งพบในวรรณกรรมที่พบคำเรียกสิน้ำตาล น้ำเงิน และน้ำตาลเป็นครั้งแรกทั้ง 3 เรื่อง ดังนี้

ตารางที่ 2 ตารางแสดงความถี่ของคำเรียกสิน้ำตาลพื้นฐานที่พบในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

เรื่อง	ความถี่ของคำเรียกสิน้ำตาลพื้นฐานที่พบในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ (จำนวนครั้ง)											
	ขาว	ดำ	แดง	เหลือง	เขียว	ชมพู	แสด	ฟ้า	ม่วง	เทา	น้ำเงิน	น้ำตาล
1. บทละครเรื่องรามเกียรติ์ (พ.ศ. 2340)	33	61	120	28	31	6	1	11	34	1	-	-
2. สามก๊ก (ก่อนปี พ.ศ. 2348)	130	31	103	63	24	-	-	-	1	-	2	-
3. อิเหนา (หลังปี พ.ศ. 2350)	26	14	59	27	20	9	4	2	15	-	1	1
ความถี่รวม (858)	189	106	282	118	75	15	5	13	50	1	3	1

จากตารางแสดงความถี่ของคำเรียกสิน้ำตาลพื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ผู้วิจัยพบว่า ความถี่ของคำเรียกสิน้ำตาลทั้งหมดมีจำนวน 858 ครั้ง ผู้วิจัยพบคำเรียกสิน้ำตาลขาว ดำ แดง เหลือง เขียว ชมพู แสด ฟ้า ม่วง เทา น้ำเงิน และน้ำตาล โดยจะยกตัวอย่างข้อความในวรรณกรรมที่มีการปรากฏคำเรียกสิน้ำตาลพื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ดังนี้

คำเรียกสี่ขาว

“สนับเพลาเครือแก้วแวววาว ภูเขาขาวเชิงยกกระหนกก้าน
 ชายแครงเครือหงส์อลงการ ชายไทรชวัลทับทิมพราย”
 (บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 1, 2549: 34)

“ใจโฉมมีความยินดีนัก จึงทำธงขาวคันหนึ่งแล้วเขียนอักษรว่า ให้คนทั้งปวงมีน้ำใจสัตย์
 ชื่อต่อแผ่นดิน...”
 (สามก๊ก ฉบับพระสมุท เล่ม 1, 2543: 56)

“ผูกเครื่องเรือนรัตนาราม ห้อยพู่จามรีขาว
 ปกตระพองกรองแก้วแพรวพราว กระวินวาวชนกถักทอง”
 (บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 329)

คำเรียกสีดำ

“มาจะกล่าวบทไป ถึงนางมารอัศมุขี
 นมยานเต็บดำลำผี อินทรีย์สูงสุดปลายตาล”
 (บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 10)

“อุปมาเหมือนท่านเขียนรูปนกยูงแล้วเอาหมึกมาทาให้ดำเสียสิไป...”
 (สามก๊ก ฉบับพระสมุท เล่ม 1, 2543: 108)

“ขุนหมื่นนายร้อยน้อยใหญ่ ล้วนใส่เสื้อดำกำมะหยี่
 โปกสีทับทิมบางอย่างดี ชัดกระเป๋้างทองทุกคน”
 (บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 159)

คำเรียกสีแดง

“ตาแดงดังแสงไฟกำไล มือคันจะใคร่เช่นฆ่า
 หากเกรงจะเกินบัญชา องค์พระจักราสีกร”
 (บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 131)

“แล้วคิดสงสัย ว่าแต่ก่อนมิได้ปรากฏว่าทหารโจโฉหน้าแดงหนวดยาว มีกำลังเข้มแข็ง
จะนี้ ซิลิจึงว่าซึ่งทหารคนนี้นี่หน้าแดงหนวดยาว ข้าพเจ้าเห็นว่าจะเป็นกวนอู๋เองเล่าปี่เป็นมั่นคง
...”

(สามก๊ก ฉบับพระสมุท เล่ม 1, 2543: 352)

“ทั้งสี่เสื้อผ้าแดงเทียว
สั่งเสร็จเสด็จจากแท่นสุวรรณ

แดงเขียวเหลืองลายสลัปล้น
จรจรัลไปสาววาริน ฯ”

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 566)

คำเรียกสีเหลือง

“อำมรงค์เรือนเก็จเพชรเหลือง
เกี่ยวมณีโลหิตดวงลอย

แสงรุ่งอร่ามเรื่องตั้งหึงห้อย
ดอกไม้มิทิศชดช้อยกรรเจียกจร”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 4, 2549: 461)

“พอแลเห็นบุตรแก้วเสียงขี้ม้าพานายโจรคนหนึ่งโพกผ้าเหลือง ขี้ม้าถือทวนคุมพวกเพื่อน
ประมาณร้อยเศษลงจากเขายืนสกัดทางไว้...”

(สามก๊ก ฉบับพระสมุท เล่ม 1, 2543: 380)

“พนักงานม้าต้นชนเครื่อง
การจะไล่เมฤตี่ไม่มีเกิน

ผูกม้าเหลืองผีทำรามเหาะเหิน
เขาสรรเสริญนักหนาม้าตัวนี้”

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 1008)

คำเรียกสีเขียว

“สैनายโกรธาตาเขียว
ผาดแผลงสำแดงฤทธา

เคียวฟันคำรามยักษ์
โถมตีสู่ราทั้งสี่ตน ฯ”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 3, 2549: 325)

“ฝ่ายเล่าปี่ ขงเบ้งยกตามกันมาถึงกลางทาง เห็นธงเขียวสำหรับทหารซึ่งแห่หน้าเล่าปี่
นั้นม้วนเข้ากับคัน...”

(สามก๊ก ฉบับพระสมุท เล่ม 2, 2543: 698)

“ตาบประดับทับทรวงสายสร้อย
ทองกรวิเชียรช่วงดั่งดวงดาว

เฟื่องห้อยพลอยแดงเขียวขาว
อำมรงค์เพชรพราวไปทุกนิ้ว”

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 332)

คำเรียกสี่ชมพู

“หมู่หนึ่งมือถือธนู
หมู่หนึ่งถือหอกคร่ำทอง

ใส่เสื้อสี่ชมพูเป็นทิวทอง
สอดใส่เสื้อปล้องกริดกราย”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 1, 2549: 232)

“พลธใส่เสื้อชมพู
เตรียมทั้งรดแก้วแพรวพราย

กรกฤษณ์ประลองสาย
ตั้งรายตามราชรัทยา ฯ”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 4, 2549: 22)

“อำมรงค์ทรงสอดนิ้วพระหัตถ์
ห้อยอุบะบุหงางามตรู

พาหุรัตทองกรแก้วคู่
ถือเช็ดหน้าชมพูชูใจ”

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 611)

คำเรียกสี่แสด

“ขุนม้าล้วนใส่เสื้อกรอง
เจียรระบาศาดเอวทั้งห้าพัน

โปกแสดชลิตทองฉายฉั่น
มือนั้นถือหางงูกราย”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 1, 2549: 337)

“จัดเป็นกระบวนพยุหบาตร
ปลายเชือกนั้นถือธงชัย

สำหรับประพาสป่าใหญ่
สอดใส่เสื้อแสดสีจันทน์

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 370)

“ถือเช็ดหน้าแสดสีโกสโย
เสด็จมาขึ้นเกยเรือรอง

เห็นบริชฤทธิไกรไม่มีสอง
เสียงประโคมฆ้องกลองนี้มัน ฯ”

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 993)

คำเรียกสี่ฟ้า

“จัดพวกทหารชำนาญศึก
เหล่าหนึ่งใส่เสื้อสี่ฟ้า

สี่หมู่ห้าวอีกแกล้วกล้า
ถือหอกเงื้อง่ากระหับแทง”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 4, 2549: 131)

“กองหลังตั้งตามกระบวนหน้า
มือถือเกาทัณฑ์สันทัด

ใส่เสื้อสีฟ้าคาดเข็มขัด
สารวัตรตรวจตราขี่ม้าน้อย”
(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 1127)

“เกณฑ์ทหารถือธงลงยันต์
พลปืนพื้นเสื้อสีฟ้า

ใส่เสื้อสีจันทน์เดินหน้า
เข่งดินศิลาหน้าเพลิงไถ่”
(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 1136)

คำเรียกสีม่วง

“แล้วทรงภูษาพื้นม่วง
ชายไหวประดับพลอยประพาฬ

ฉลุดวงเกี้ยวกรອງทองประสาน
ชายแครงชัชวาลด้วยแก้วลาย”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 128)

“สีพลแจวประมาณยี่สิบคน กับธงแดงสำหรับกวนอู แลกวนอู้นั้นแต่งตัวโอโถงใส่เสื้อ
แพรสีม่วง โปกแพรสีเขียวมิได้ใส่เกราะ...”

(สามก๊ก ฉบับหอพระสมุด เล่ม 2, 2543: 874)

“สอดทรงฉลององค์พื้นม่วง
ทองกรแก้วรอบล่ายอง

ดอกดวงสดสีไม่มีหมอง
ทับทรวงแสงส่องสว่างแวว”
(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 1137)

คำเรียกสีเทา

“เป็นวานรน้อยสีเทา
เลาะลัดตัดผ่านมรคา

เข้าหักเอาผลพฤษภา
ไปสกัดอยู่หน้าอาชาชาญ ฯ”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 4, 2549: 383)

คำเรียกสีน้ำเงิน

“แล้วจัดธงสีต่าง ๆ ทำอย่างสำหรับในกองทัพกทัพเรือ จะได้ปักเป็นสำคัญทั้งห้ากอง
อันเรือขนานแม่ทัพหลวงนั้นปักธงสีเหลือง เรือขนานอิกก็ปักเรือมอกายนั้นเป็นทัพหน้าปักธงสี
แดง ให้ลียอยเป็นปีกขวาคุมเรือขนานปักธงสีเขียว บุนเพ่งนั้นคุมเรือขนานเป็นปีกซ้ายปักธงสี
ขาว ให้เตียวคับคุมเรือขนานเป็นกองทัพหลังปักธงสีน้ำเงิน...”

(สามก๊ก ฉบับหอพระสมุด เล่ม 2, 2543: 645)

“ฝ่ายที่พบกันแล้ว แต่งให้ลึงเป็นกองหน้าปักธงสีแดง ให้ลิเดียเป็นปีชวาปักธงสีเขียว จักจั่นเป็นปักชานปักธงสีขาว แสหัวเอียนเป็นกองหลวงปักธงสีเหลือง ชีหลงเป็นกองทัพหลังปักธงสีน้ำเงิน แล้วให้แสหัวตุ้กับโจทองเป็นกองชน...”

(สามก๊ก ฉบับหอพระสมุด เล่ม 2, 2543: 645)

“ภาษาทรงลายอย่างต่างสี่สลับกัน
ต่างใส่ฉลององค์ลงกรณี

น้ำเงินตองท้องพันม่วงอ่อน

อินทร์ธูางมอณะบัดปลาย”

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 406)

คำเรียกสีน้ำตาล

“บรรดาเสนานายทหาร
ขุนหมื่นอาสาฆ่าแข่ง

ใส่เสื้อสีน้ำตาลกำแย่ง

เลือกำมะหยี่แดงชลีบทอง”

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 631)

ซึ่งผลการศึกษาคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยสุโขทัยของศุภมาส เอ่งฉ้วน (2543) นั้น พบว่า มีคำเรียกสีพื้นฐานทั้งหมด 5 คำ ได้แก่ ขาว ดำ แดง เหลือง เขียว ซึ่งศุภมาส สันนิษฐานว่าคำเรียกสีทั้ง 5 คำนี้ น่าจะมีวิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานถึงระยะที่ IV ตามทฤษฎีวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากลของเบอร์ลินและเคย์

ส่วนการศึกษาคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยอยุธยาของวิภาที ทิพย์คงคา (2553) นั้น พบว่า มีคำเรียกสีพื้นฐานทั้งหมด 9 คำ ได้แก่ ขาว ดำ แดง เหลือง เขียว ที่พบมาตั้งแต่สมัยสุโขทัย ชมพูที่พบราวพ.ศ. 1991 – พ.ศ. 2026 แสดที่พบราวพ.ศ. 2145 – พ.ศ. 2170 และฟ้ากับม่วงที่พบพร้อมกันราวพ.ศ. 2275 – พ.ศ. 2301

จึงสรุปได้ว่า ในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ที่พบคำเรียกสีพื้นฐาน ได้แก่ ขาว ดำ แดง เหลือง เขียว ฟ้า ม่วง ชมพู แสด เทา น้ำเงิน และน้ำตาลนั้น มีวิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีเพิ่มขึ้นจากภาษาไทยในสมัยก่อนหน้า กล่าวคือ มีการเกิดเรียกสีพื้นฐานใหม่ขึ้น 3 คำเรียกสี ได้แก่ คำเรียกสีเทา พบครั้งแรกในบทละครเรื่องรามเกียรติ์ สมัยรัชกาลที่ 1 พ.ศ. 2340 คำเรียกสีน้ำเงิน พบครั้งแรกในสามก๊ก สมัยรัชกาลที่ 1 พ.ศ. 2348 และคำเรียกสีน้ำตาล พบครั้งแรกในอิเหนา สมัยรัชกาลที่ 2 หลังพ.ศ. 2350 ซึ่งสามารถอธิบายเป็นแผนภาพวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยได้ ดังนี้

ระยะที่ I – IV พ.ศ.1991 พ.ศ.2145 พ.ศ.2275 พ.ศ.2340 พ.ศ.2348 พ.ศ.2350
 -2026 -2170 -2301

WHITE	WHITE	WHITE	WHITE	WHITE	WHITE	WHITE
YELLOW	YELLOW	YELLOW	YELLOW	YELLOW	YELLOW	YELLOW
		ORANGE	ORANGE	ORANGE	ORANGE	ORANGE
RED	RED	RED	RED	RED	RED	RED
	PINK	PINK	PINK	PINK	PINK	PINK
GRUE	GRUE	GRUE	PURPLE	PURPLE	PURPLE	PURPLE
			BLUE	BLUE	LIGHT BLUE	LIGHT BLUE
					DARK BLUE	DARK BLUE
BLACK	BLACK	BLACK	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN
				GREY	GREY	GREY
				BLACK	BLACK	BROWN
						BLACK

ภาพที่ 7 วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทย

จากภาพที่ 7 จะเห็นว่าผู้วิจัยจัดประเภทสี 5 ประเภทสีแรกเรียงซ้อนกัน โดยระบุว่าเป็นระยะที่ I – IV เนื่องจากไม่มีหลักฐานก่อนสมัยสุโขทัยที่จะพิสูจน์ได้ว่าประเภทสีใดเกิดขึ้นก่อนประเภทสีใด

2.2 การปรากฏและโครงสร้างการปรากฏของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

จากข้อมูลคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์นั้น มีการปรากฏคำเรียกสีพื้นฐาน 2 ลักษณะ คือ การปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานแบบมีความเปรียบ และไม่มี ความเปรียบ

2.2.1 การปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานแบบมีความเปรียบ

คำเรียกสีพื้นฐานที่ปรากฏแบบมีความเปรียบนั้น หมายถึง คำเรียกสีพื้นฐานที่มีการขยายความว่า สีนั้นๆ เหมือนกับสีของอะไร จะปรากฏใน 2 ลักษณะ คือ ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี และที่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

2.2.1.1 การปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานแบบมีความเปรียบเทียบกับไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

พบโครงสร้างทั้งหมด 1 แบบ คือ คำเรียกสีพื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ โดยมีตัวอย่าง ดังนี้

“ครั้นถวัลคารบครบพัน พสุธาเลื่อนลั่นหวั่นไหว
เพลิงพลุ่งรุ่งโรจน์สว่างไป กระทะใหญ่แดงดังอัคคี”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 335)

แดงดังอัคคี หมายถึง มีสีแดงเหมือนสีของไฟ

โครงสร้าง: คำเรียกสีพื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ

แดง ดัง อัคคี

“หน้าขาวดังสีหยก ฝีปากแดงดังชาดแต้ม...”
(สามก๊ก ฉบับหอพระสมุด เล่ม 1, 2543: 7)

ขาวดังสีหยก หมายถึง ขาวเหมือนสีของหินแก้วมีลักษณะแข็ง ที่เรียกว่า หยก

แดงดังชาดแต้ม หมายถึง แดงสดเหมือนใช้แร่ธาตุชนิดหนึ่งที่เรียกว่า ชาด มาทา

โครงสร้าง: คำเรียกสีพื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำ/วลีเปรียบ

ขาว ดัง สีหยก

แดง ดัง ชาดแต้ม

“ม้าเอยม้าเทศ สู่สามศอกเศษศรีใส
ขนขาวราวกับนุ่นละมุนละไม ออกใหญ่หางยาวเท่าไรด์”
(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 953)

ขาวราวกับนุ่นละมุนละไม หมายถึง ขาวเหมือนกับสีของนุ่น

โครงสร้าง: คำเรียกสีพื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ

ขาว

ราวกับ

นุ่นละมุนละโล

2.2.1.2 การปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานแบบมีความเปรียบแบบที่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

พบโครงสร้างทั้งหมด 1 แบบ คือ สี + คำเรียกสีพื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ โดยมีตัวอย่าง ดังนี้

“ใหญ่หลวงกว่าหมู่ศิริน
ปลายยอดนั้นมีรังกา

สีดำนิลวัตถา
มหากายคิทธิฤทธิไกร”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 1, 2549: 15)

สีดำนิลวัตถา หมายถึง สีดำเหมือนสีของพลอยนิล

โครงสร้าง: สี + คำเรียกสีพื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ

สี

ดำ

ดั่ง

นิลวัตถา

“แลเห็นพระองค์ทรงลักษณ์
สีเขียวดั่งนิลมณี

ผ่องพักตร์จรัสรัศมี
มีกายปรากฏเป็นสีกร”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 457)

สีเขียวดั่งนิลมณี หมายถึง สีเขียวเหมือนสีของพลอยนิล

โครงสร้าง: สี + คำเรียกสีพื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ

สี

เขียว

ดั่ง

นิลมณี

“เทียมสินธพสีมีกำลัง
แผ่นโจนโผนจรด้วยฤทธิรุทร

สีแดงแสงดั่งดอกกระมุท
พระสัตรุดนั่งประณตประนมกร”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 4, 2549: 224)

สีแดงแสงดั่งดอกกระมุท หมายถึง สีแดงเหมือนสีของดอกบัว

โครงสร้าง: สี + คำเรียกสีพื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ

สี แดง ดั่ง แสง...ดอกกระมุท

2.2.2 การปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานแบบไม่มีความเปรียบ

คำเรียกสีพื้นฐานที่ปรากฏแบบไม่มีความเปรียบนั้นจะปรากฏใน 2 ลักษณะ คือ ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี และที่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

2.2.2.1 การปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานแบบไม่มีความเปรียบแบบที่ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

“สร้อยสนสังวาลสายแทง ตาบทิศเพชรแดงรุ่งร่วง
เฟื่องห้อยพลอยประดับทับทรวง พาหุรัดแก้วดวงทองกร”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 264)

“เวลาตะวันเที่ยงเกิดลมพายุหนัก มิงูเขียวใหญ่ตกลงมาพ่นอยู่ที่เท้าพระแก้ว
ซึ่งเสด็จอยู่นั้น พระเจ้าเลนเต้ตกพระทัยล้มลงจากพระแก้วหาพระสติมิได้...”
(สามก๊ก ฉบับหอพระสมุด เล่ม 1, 2543: 4)

“ตาบทิศทับทรวงดวงกุดั่น สังวาลวรรณทองกรประดับเนือง
อามรงค์ล้วนจินดาค่าเมือง ทรงมงกุฎบุษย์เหลืองประดับลาย”
(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 943)

2.2.2.2 การปรากฏคำเรียกสีพื้นฐานแบบไม่มีความเปรียบแบบที่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

“รัศมีสีเขียวงามประหลาด โอบาสแลเลื่อมประภัสสร
ทรงโฉมเสาวภาคย์อรชร วานรเฟิงพิศไม่ว่างตา”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 68)

“ฝ่ายทัพบกนั้นเล่า แต่งให้ลิกองเป็นกองหน้าปักธงสีแดง ให้ลิเตียนเป็นปี่ขวา
ปักธงสีเขียว จักจิ้นเป็นปี่ก้านปักธงสีขาว แสหัวเอียนเป็นกองหลวงปักธงสีเหลือง ชี
หลงเป็นกองทัพลหลังปักธงสีน้ำเงิน แล้วให้แสหัวตุนกับโจทองเป็นกองชน...”
(สามก๊ก ฉบับหอพระสมุด เล่ม 2, 2543: 645)

“เกณฑ์ทหารถือธงลงยันต์
พลปืนฟันเลื่อยไฟฟ้า

ใส่เสื้อสีจันทน์เดินหน้า
เซ่งดินศิลาหน้าเพลิงไก่อ”
(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 1136)

คำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์

การศึกษาคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์นั้น ผู้วิจัยจะวิเคราะห์การปรากฏและโครงสร้างการปรากฏของคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งจะวิเคราะห์คำเรียกสีไม่พื้นฐาน โดยใช้เกณฑ์คุณสมบัติของคำเรียกสีไม่พื้นฐานที่ได้กล่าวไว้ในบทที่ 3 วิธีการวิจัย

1. คำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี

1.1 การปรากฏและโครงสร้างการปรากฏคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี

จากข้อมูลคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี มีการปรากฏคำเรียกสีไม่พื้นฐาน 2 ลักษณะ คือ การปรากฏคำเรียกสีไม่พื้นฐานแบบมีความเปรียบ และไม่มี ความเปรียบ

1.1.1 การปรากฏคำเรียกสีไม่พื้นฐานแบบมีความเปรียบ

คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่ปรากฏแบบมีความเปรียบนั้น หมายถึง คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่มีการขยายความว่า สีนั้นๆ เหมือนกับสีของอะไร จะปรากฏใน 1 ลักษณะ คือ ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี เท่านั้น

1.1.1.1 การปรากฏคำเรียกสีไม่พื้นฐานแบบมีความเปรียบแบบที่ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

พบโครงสร้างทั้งหมด 1 แบบ คือ คำเรียกสีไม่พื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + วลี/ประโยคเปรียบ โดยมีตัวอย่าง ดังนี้

“บ้างพักตร์ผัดตมให้สมหน้า
เหลืองล่ายองดังเอาทองเข้าทาบเทือง

เอาขมิ้นเข้ามาทาให้เนื้อเหลือง
ทุกบ้านเมืองแต่งตัวด้วยขมิ้น”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกฤตกรรมกลอนอ่าน

(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 17)

เหลือกล่ายอด้งเอาทองเข้าทาบเทือง หมายถึง เหลือสวຍเหมือนเอาทองมาทา

โครงสร้าง: คำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + ประโยคเปรียบ

เหลือกล่ายอ

ด้ง

เอาทองเข้าทาบเทือง

“ถึงคู่เจ็ดคนเจนสีมือจัด
มงคลใหญ่ใส่เครื่องเขี้ยวหมูตัน

เสียงฆ้องนัดลูกขึ้นดูขบขัน
ตาเป็นมันด้าเมี่ยงเหมือนหมึกมั่ว

วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 240)

ด้าเมี่ยงเหมือนหมึกมั่ว หมายถึง ด้าเหมือนสีหมึกหม่นๆ

โครงสร้าง: คำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + วลีเปรียบ

ด้าเมี่ยง

เหมือน

หมึกมั่ว

1.1.2 การปรากฏคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานแบบไม่มีความเปรียบ

คำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานที่ปรากฏแบบไม่มีความเปรียบนั้น จะปรากฏใน 2
ลักษณะ คือ ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี และที่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

1.1.2.1 การปรากฏคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานแบบไม่มีความเปรียบแบบ ที่ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

“องค์อรค้ออันแอ้นทั้งสอง
เรื่องรุดสุดเลิศลักษณ์

ผ่องแผ้วผิวนิลวัตถา

เหมือนมหาอัชบาลสบายภู”

วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 63)

นิล หมายถึง ดำอย่างสีของพลอยนิล

“พึงพอนเผือกอมเรนทร์ผู้เป็นเจ้า ขบงเห่าเทวบุตรตายเป็นผู้
กระโดดแล่นออกไปเห็นถ้าวลีสัย แล้ววิ่งเข้ามาเป่างูเห่าพลัน”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกุมารกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 107)

เผือก หมายถึง ชาวเจือสีม่วงอ่อนๆ อย่างสีของหัวไม้ล้มลุกชนิดหนึ่ง

1.1.2.2 การปรากฏคำเรียกสีไม่พื้นฐานแบบไม่มีความเปรียบเทียบ ที่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

“ปางเพชรมงกุฎให้ ทอดตา
ยลมฤคหนึ่งอาภา เผือกผู้
สีสังข์เศวตมุกดา งามแฉ่
หม่อมมฤคฉายรอบรู้ ยศเบื้องบริวาร ฯ”
วรรณกรรมเรื่อง ลิลิตเพชรมงกุฎ
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 163)

สีสังข์ หมายถึง สีอย่างหอยสังข์ที่มีเปลือกสีขาว

“พระนงลักษณ์เอกอัศรมเหสี เกิดบุตรงามเยี่ยมไม่เทียมสอง
ชนงหน้าพระฉวีเหมือนสีทอง งามล้ำยอยิ่งภิญโญในโลกี้”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกุมารกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 128)

ทอง หมายถึง สีเหลืองๆ อย่างทอง

1.2 กลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี

ผู้วิจัยพบคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี มีความถี่จำนวน 101 ครั้ง จากข้อมูลสามารถวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี พบว่า มีกลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานทั้งหมด 8 กลวิธี ดังนี้

1. การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยคำคุณศัพท์ หมายถึง คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่มีโครงสร้างเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน + คำคุณศัพท์

“ทรงมณฑุสัจจาลตระการแก้ว
เชียวเหลืองเรืองรัศมีพร

แล้วสะพักสะพายแล่งแสงศร
กระจายจรแดงกำดำพราย”
วรรณกรรมเรื่อง รามเกียรติ์ พระเจ้ากรุงธนบุรี
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 37)

แดงกำ หมายถึง แดงเข้ม แดงจัด ดำพราย หมายถึง ดำแวววาว

“ดารากาญจโนภาส จัตุรमुखมาศเลื่อมเหลือง ช่อฟ้าเรืองบราลี”

วรรณกรรมเรื่อง รามเกียรติ์ พระเจ้ากรุงธนบุรี
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 161)

เลื่อมเหลือง หมายถึง เหลืองเป็นเงามัน

2. การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยคำเรียกสีไม่พื้นฐาน หมายถึง คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่มีโครงสร้างเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน + (กริยาช่วย) + คำเรียกสีไม่พื้นฐาน

“แล้วแก้วรูปบัวกลับขึ้นรับโกศ
ขาวเป็นนวลอ่อนละเอียดยเหมือนอาสน์อินทร์

ระบายโบทาแต่งด้วยแบ่งหิน
ดอกโกมินปักแซมแนมกระจิง”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 233)

ขาวเป็นนวล หมายถึง ขาวปนเหลืองเล็กน้อย

3. การใช้คำเรียกสีของเฉพาะเป็นคำเรียกสี หมายถึง คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่มีโครงสร้างเป็น (คำว่า “สี”) + คำเรียกสีของเฉพาะ

“ดุจดั่งอโณทัยไตรตรัส
ระย้าระย้อยลอยเลื่อนฟ้า

แจ่มจรัสแสงนิลรัตนา
อนุชานั่งหน้ำรถไป”
วรรณกรรมเรื่อง รามเกียรติ์ พระเจ้ากรุงธนบุรี
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 63)

นิล หมายถึง ดำอย่างสีของพลอยนิล

“แก้วกระจกแก่กระหนกประดับทับ
สีเชียวแดงจับกับแสงสุวรรณัง

แสงระย้ารัศมีเหมือนสีสังข์
โร่วรังเรืองรองอร่ามตา”

วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 233)

ลีลสัง หมายถึง ลีอย่างหอยสังข์ที่มีเปลือกสีขาว

4. การใช้คำในภาษาอื่นมาใช้เป็นคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน หมายถึง คำเรียกที่นำคำ
ในภาษาอื่นมาใช้เป็นคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน

“ขอพรเทวราชไท่ เทวกรรม
นำเศวตกุญชรจรัส สู่ไท่
ให้ครบทศสารสรรค์ มาสู่ พระนา
เป็นขำนิทานให้ ขึ้นท้าวชมเชชม ฯ”

วรรณกรรมเรื่อง โคลงยอพระเกียรติพระเจ้ากรุงธนบุรี
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 294)

เศวต หมายถึง สีขาว ซึ่งคำว่า เศวต นั้น รับมาจากภาษาสันสกฤต

“ล้วนปิดทองธรรมชาติแล้ววาดเขียน ธงเทียนพื้นสุวรรณเลขา
ที่ถิ่นฐานसानโอสาร์ รจนาโคมเคียงเรียงกัน”

วรรณกรรมเรื่อง นิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนหรือนิราศกวางตั้ง
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 380)

สุวรรณ หมายถึง สีเหลืองๆ อย่างทอง ซึ่งคำว่า สุวรรณ นั้น รับมาจากภาษาสันสกฤต

5. การขยายคำเรียกสิ่งของเฉพาะที่ใช้เป็นคำเรียกสิ่ง หมายถึง คำเรียกสิ่งไม่
พื้นฐานที่มีโครงสร้างเป็นคำเรียกสิ่งของเฉพาะที่ใช้เป็นคำเรียกสิ่ง + คำคุณศัพท์

“แล้วคิดดูฤทธิกุมาร คล้ายองค์อวตารเรื่องศรี
เหมือนะแห่งนวลนิลรุจี ศรีทรงเหมือนองค์ภูวนัย

วรรณกรรมเรื่อง รามเกียรติ์ พระเจ้ากรุงธนบุรี
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 24)

นิลรุจี หมายถึง ดำอย่างสีของพลอยนิลสว่าง

“กับทั้งพระลักษมณ์อุชา
แล้วมีกวางทองรูจี

ออกมาอยู่ริมพนาศรี
จระลาเห็นเป็นชอบใจ”
วรรณกรรมเรื่อง รามเกียรติ์ พระเจ้ากรุงธนบุรี
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 71)

ทองรูจี หมายถึง สีเหลืองๆ อย่างสีทองสว่าง

6. การขยายคำในภาษาอื่นที่นำมาใช้เป็นคำเรียกสีไม่พื้นฐาน หมายถึง คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่มีโครงสร้างเป็นคำในภาษาอื่น + คำคุณศัพท์

“คล้ายคล้ายพะพรายเกล็ด
เหลืองเลื่อมสุวรรณผจง

ระยัปลีหิรัญยง
รุจิเรขหลากหลาย”
วรรณกรรมเรื่อง อิเหนาคำฉันท์
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 250)

สีหิรัญยง หมายถึง สีเงินอร่ามเรือง ซึ่งคำว่า หิรัญ นั้น รับมาจากภาษาสันสกฤต

7. การใช้คำที่ระบุสีเฉพาะที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสีอื่นได้เป็นคำเรียกสีไม่พื้นฐาน หมายถึง การใช้คำที่ระบุสีเฉพาะที่สามารถจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสีอื่นได้ มาใช้เป็นคำเรียกสี

“เกาทัณฑ์ค้อมดุจค้อม
ขนเนตรองนุดจอน
สองเนตรสองเสมอศร
ปรางเปล่งเห็นเรียมให้

ชนงสมร
รถไ้
เสียวจิต พี่แม่
นิกน่องปรางนวล”

วรรณกรรมเรื่อง ลิลิตเพชรมงกุฎ
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 179)

“มีสกุลน้ำเนื้อเชื้อขุนนาง
รู้ฉัฒราศีฉวี^๑นวล

เอี่ยมสำอางอันอันงามสงวน
ที่เคยคุ้นควรเคียงคนสำคัญ”
วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกุमारกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 4)

นวล หมายถึง สีขาวปนเหลืองเล็กน้อย

8. การขยายคำที่ระบุสีเฉพาะที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสีอื่นได้เป็นคำเรียกสีไม่พื้นฐาน หมายถึง คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่มีโครงสร้างเป็นคำที่ระบุสีเฉพาะที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสีอื่นได้ + คำคุณศัพท์

“วิลาศผายผ่องนวล เนตรนายวณยง์ศร”

วรรณกรรมเรื่อง ลิลิตเพชรมงกุฏ

(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 154)

ผ่องนวล หมายถึง สีขาวปนเหลืองเปล่งปลั่ง

ตารางที่ 3 ตารางแสดงความถี่และอัตราร้อยละของกลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี

กลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกสี	ความถี่การปรากฏคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยคำคุณศัพท์	16	17.39
2. การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยคำเรียกสีไม่พื้นฐาน	1	1.09
3. การใช้คำเรียกสิ่งเรียกของเฉพาะเป็นคำเรียกสี	39	42.39
4. การใช้คำในภาษาอื่นมาใช้เป็นคำเรียกสีไม่พื้นฐาน	8	8.70
5. การขยายคำเรียกสิ่งของเฉพาะที่ใช้เป็นคำเรียกสี	6	6.52
6. การขยายคำในภาษาอื่นที่นำมาใช้เป็นคำเรียกสีไม่พื้นฐาน	2	2.17
7. การใช้คำที่ระบุสีเฉพาะที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสีอื่นได้	19	20.65

ตารางที่ 3 (ต่อ)

กลวิธีที่ใช้ใน การสร้างคำเรียกสิ่ง	ความถี่การปรากฏคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
8. การขยายคำที่ระบุ สิ่งเฉพาะ ที่อาจจัดอยู่ ภายใต้คำเรียกสิ่งอื่นได้	1	1.09
ความถี่รวม	92	100

จากตารางสรุปได้ว่า ผู้วิจัยพบคำเรียกไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีทั้งหมด 92 ครั้ง โดยมีกลวิธีการสร้างคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานทั้งหมด 8 กลวิธี คือ การขยายคำเรียกสิ่งพื้นฐานด้วยคำคุณศัพท์ พบความถี่จำนวน 16 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 17.39 การขยายคำเรียกสิ่งพื้นฐานด้วยคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน พบความถี่จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 1.09 การใช้คำเรียกสิ่งของเฉพาะเป็นคำเรียกสิ่ง พบความถี่จำนวน 39 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 42.39 การใช้คำในภาษาอื่นมาใช้เป็นคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน พบความถี่จำนวน 8 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 8.70 การขยายคำเรียกสิ่งของเฉพาะที่ใช้เป็นคำเรียกสิ่ง พบความถี่จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 6.52 การขยายคำในภาษาอื่นที่นำมาใช้เป็นคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน พบความถี่จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 2.17 การใช้คำที่ระบุสิ่งเฉพาะ ที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสิ่งอื่นได้ พบความถี่จำนวน 19 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 20.65 และการขยายใช้คำที่ระบุสิ่งเฉพาะ ที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสิ่งอื่นได้ พบความถี่จำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 1.09 ซึ่งกลวิธีการสร้างคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานที่ใช้มากที่สุดในภาษาไทยสมัยธนบุรี คือ การใช้คำเรียกสิ่งเรียกของเฉพาะเป็นคำเรียกสิ่ง

2. คำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

2.1 การปรากฏและโครงสร้างการปรากฏของคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

จากข้อมูลคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์นั้น มีการปรากฏคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน 2 ลักษณะ คือ การปรากฏคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานแบบมีความเปรียบ และไม่มี
ความเปรียบ

2.1.1 การปรากฏคำเรียกสีไม่พื้นฐานแบบมีความเปรียบ

คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่ปรากฏแบบมีความเปรียบ โดยคำเรียกสีไม่พื้นฐานนั้น หมายถึง คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่มีการขยายความว่า สีนั้นๆ เหมือนกับสีของอะไร จะปรากฏใน 2 ลักษณะ คือ ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี และที่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

2.1.1.1 การปรากฏคำเรียกสีไม่พื้นฐานแบบมีความเปรียบแบบที่ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

พบโครงสร้างทั้งหมด 1 แบบ คือ คำเรียกสีไม่พื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ โดยมีตัวอย่าง ดังนี้

“แล้วพินิจพิศโฉมพระลักษมณ์ ดวงพระพักตร์เพียงเทพเลขา
ผิวเหลืองเรืองรองดั่งทองทา วิไลเลิศลักษณ์ทั้งสามองค์”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 3, 2549: 515)

เหลืองเรืองรองดั่งทองทา หมายถึง สีเหลืองสว่างเหมือนเอาทองมาทา

โครงสร้าง: คำเรียกสีไม่พื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ

เหลืองเรืองรอง ดั่ง ทองทา

“เทียมสินธพสี้อาชาชาติ ขาวสะอาดกายสะอาดดั่งสีสังข์
พระสัตรุดอนุชาพร้อมชีวัง นงหน้าประณตประนมกร”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 4, 2549: 30)

ขาวสะอาดกายสะอาดดั่งสีสังข์ หมายถึง ขาวหมดจนเหมือนสีสังข์

โครงสร้าง: คำเรียกสีไม่พื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ

ขาวสะอาด ดั่ง สีสังข์

2.1.1.2 การปรากฏคำเรียกสีไม่พื้นฐานแบบมีความเปรียบแบบที่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

พบโครงสร้างทั้งหมด 1 แบบ คือ สี + คำเรียกสีไม่พื้นฐาน + คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ โดยมีตัวอย่าง ดังนี้

“เหลือบแลไปเห็นพญากวาง ยิ่งอย่างมาตามชายป่า
สีเหลืองเรืองรองดั่งทองทา รจนาพริ้งเพราทั้งกาย”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 1, 2549: 575)

สีเหลืองเรืองรองดั่งทองทา หมายถึง สีเหลืองสว่างเหมือนเอาทองมาทา

โครงสร้าง: สี + คำเรียกสีไม่พื้นฐาน+ คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ

สี เหลืองเรืองรอง ดั่ง ทองทา

“พวกดาบเซนเกนต์เข้ากระบวนหลัง ใส่เสื้อสีครั้งดั่งลูกหว่า
ดาบดั่งดั่งต่อติดมา ใส่เสื้อแดงดาสดูน่ากลัว”
(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 1133)

สีครั้งดั่งลูกหว่า หมายถึง สีแดงเข้มเหมือนลูกหว่า

โครงสร้าง: สี + คำเรียกสีไม่พื้นฐาน+ คำแสดงการเปรียบ + คำเปรียบ

สี ครั้ง ดั่ง ลูกหว่า

2.1.2 การปรากฏคำเรียกสีไม่พื้นฐานแบบไม่มีความเปรียบ

คำเรียกสีพื้นฐานที่ปรากฏแบบไม่มีความเปรียบนั้น จะปรากฏใน 2 ลักษณะ คือ ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี และที่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

2.1.2.1 การปรากฏคำเรียกสีไม่พื้นฐานแบบไม่มีความเปรียบเทียบ ที่ไม่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

“เห็นวานรน้อยเผือกผู้ เต็นอยู่บนกิ่งพฤกษา
กลับมีพระทัยเมตตา จึงบัญชาตรัสแก่พระลักษมณ์”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 17)

เผือก หมายถึง ชาวเจือสีม่วงอ่อนๆ อย่างสีของหัวไม้ล้มลุกชนิดหนึ่ง

“ที่เขียวสดรจนาดังว่าแก้ว พรายแพรวล้อมระย้าสลัปลี
ต่างเก็บไว้ได้มากมี สรรหาที่ดีใส่พานมา”
(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 1065)

เขียวสด หมายถึง เขียวแบบไม่ซีดจาง

2.1.2.2 การปรากฏคำเรียกสีไม่พื้นฐานแบบไม่มีความเปรียบเทียบ ที่ปรากฏร่วมกับคำว่า สี

“พระองค์นั้นบรรดาลกลับกลาย เป็นรูปนารายณ์ทรงศร
รัศมีสีนิลอรชร สีกรถือเทพศาสตรา”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 23)

สีนิล หมายถึง สีดำอย่างสีของพลอยนิล

“หน้านั้นดังสีหยกใส่เกราะเงินซี่ม้าถือทวนอยู่กลางทหาร...”
(สามก๊ก ฉบับหอพระสมุด เล่ม 2, 2543: 856)

สีหยก หมายถึง สีเหมือนหินแก้วมีลักษณะแข็งเป็นสีต่างๆ ใช้ทำเครื่องประดับ
และเครื่องใช้

“เกณฑ์ทหารถือธงลงยันต์ ใส่เสื้อสีจันทน์เดินหน้า
พลปืนฟันเลื่อยสีฟ้า เขนงดินศิลาหน้าเพลิงไ้”
(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 1136)

สีจันทน์ หมายถึง สีแสดงอย่างสีเยื่อหุ้มเมล็ดลูกจันทน์

2.2 กลวิธีการสร้างคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

ผู้วิจัยพบคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ มีความถี่จำนวน 604 ครั้ง จากข้อมูลสามารถวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ พบว่า มีกลวิธีการสร้างคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานทั้งหมด 10 กลวิธี โดย 8 กลวิธีแรกจะตรงกันกับกลวิธีการสร้างคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี ดังนี้

1. การขยายคำเรียกสิ่งพื้นฐานด้วยคำคุณศัพท์ หมายถึง คำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานที่มีโครงสร้างเป็นคำเรียกสิ่งพื้นฐาน + คำคุณศัพท์

“จึงเห็นวณรสามตน ผู้หนึ่ง <u>เขียวขำ</u> ทั้งอินทรีย์	อยู่ในกลางพลกระเป๋ศรี ชะรอยไฉนเป็นนายมา” (บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 91)
--	---

เขียวขำ หมายถึง เขียวชวนมอง

“ตัวเรานี้อุปมาเหมือนทำนาตกกล้าลงแล้วฝนแล้งกล้านั้นใบแดงไป ซึ่งท่านมาหา เราบัดนี้เหมือนฝนตกลงท่าใหญ่ น้ำท่วมเลี้ยงต้นกล้าชุ่มชื้นใบนั้น <u>เขียวสด</u> ขึ้น...” (สามก๊ก ฉบับพระสมุท เล่ม 1, 2543: 44)

เขียวสด หมายถึง เขียวแบบไม่ซีดจาง

“อาสาแขงนอกถือหอกคู่ เลื้อย <u>สีม่วงอ่อน</u> หงอนไก่อลาย	โปกผ้าชมพูหูกกระต่าย ตัวนายปลายเชือกขี่พาชี” (บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 159)
--	--

สีม่วงอ่อน หมายถึง สีม่วงไม่จัด

2. การขยายคำเรียกสิ่งพื้นฐานด้วยคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน หมายถึง คำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานที่มีโครงสร้างเป็นคำเรียกสิ่งพื้นฐาน + คำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน

“ถัดนั้นใส่ <u>เสื้อเขียวขาบ</u> ถัดมาเสื้อสีการะกำ	หมวกแดงขัดดาบด้ามคร่ำ ใส่หมวกดอกคำทวนทอง” (บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 1, 2549: 297)
--	---

เขียวขาบ หมายถึง เขียวปนน้ำเงินแก่อมม่วง

“พีนางนุ่งเข็มขาบเขียวตอง
พระน้องนุ้ยยกแย่งเทพประนม

หม่นตาดทองปักปีกแมงทับถม
ทรงหมั้นริมทองรองضب”

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 150)

เขียวตอง หมายถึง เขียวอย่างใบกล้วยอ่อน

“ทหารดาบสองมือถือดาบ
เหล่าทวนล้วนถือทวนทอง

ใส่เสื้อเขียวขาบกางเกงปล้อง
เสื้อปัศตูตองต่อมา”

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 371)

เขียวขาบ หมายถึง เขียวปนน้ำเงินแก่อมม่วง

3. การใช้คำเรียกสิ่งของเฉพาะเป็นคำเรียกสี หมายถึง คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่มีโครงสร้างเป็น (คำว่า “สี”) + คำเรียกสิ่งของเฉพาะ

“เผือกผู้ดูงามบริสุทธิ์
ครั้นจะขับสำเนียงเสียงดัง

ขาวผ่องผาดผุดตั้งสีสังข์
ก็ระวังบรรทมพระจักรี”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 15)

เผือก หมายถึง ขาวเจือสีม่วงอ่อนๆ อย่างสีของหัวไม้ล้มลุกชนิดหนึ่ง

“แล้วเห็นอ้วนสุดใส่เสื้อพื้นทองถือกระบี่สองมือ ยืนชี้ม้าสัปทนทองอยู่ในค่าย...

(สามก๊ก ฉบับหอพระสมุด เล่ม 1, 2543: 234)

ทอง หมายถึง สีเหลืองๆ อย่างทอง

“จัดเป็นกระบวนพยุหยาตรา
ปลายเชือกนั้นถือธงชัย

สำหรับประพาสป่าใหญ่
สอดใส่เสื้อแสดสีจันทน์

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 370)

สีจันทน์ หมายถึง สีแสดอย่างสีเยื่อหุ้มเมล็ดลูกจันทน์

4. การใช้คำในภาษาอื่นมาใช้เป็นคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน หมายถึง คำเรียกที่นำคำในภาษาอื่นมาใช้เป็นคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน

“ลตองคฺลึงเหนือบัลลังค์รัตน ภายใต้เศวตฉัตรฉายฉนั้น
พร้อมหมู่สนมกำนัล จึงบรรหารสั่งนางอสุรี
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 213)

เศวต หมายถึง สีขาว ซึ่งคำว่า เศวต นั้น รับมาจากภาษาสันสกฤต

“ภูจะเอาต้นหมอนต้นนี้ไปทำเศวตฉัตรกัน...”
(สามก๊ก ฉบับหอพระสมุด เล่ม 1, 2543: 7)

เศวต หมายถึง สีขาว ซึ่งคำว่า เศวต นั้น รับมาจากภาษาสันสกฤต

“พระปรีศวชัยชาวอำเภอ ท้องพระโรงรจนาหน้าหลัง
พระแท่นแก้วกุดั่นบัลลังก์ กางกั้งเศวตฉัตรอยู่อัตรา”
(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 2)

เศวต หมายถึง สีขาว ซึ่งคำว่า เศวต นั้น รับมาจากภาษาสันสกฤต

5. การขยายคำเรียกสิ่งของเฉพาะที่ใช้เป็นคำเรียกสิ่ง หมายถึง คำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานที่มีโครงสร้างเป็นคำเรียกสิ่งของเฉพาะที่ใช้เป็นคำเรียกสิ่ง + คำคุณศัพท์

“พิศโษฐ์ตั้งหนึ่งจะแย้มสรวล พิศนวลตั้งสี่มณีฉาย
พิศปรางตั้งปรางทองพราย พิศพรรณคล้ายกลับบุษบง”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 1, 2549: 584)

ทองพราย หมายถึง สีเหลืองๆ แวววาว

“ช้างเอียงช้างทรง ตั้งองค์ัศรคเชนทรโกสินทร์
สูงง่าสายเงื่อมสีขริน ขาวลิ้นแข่งสีเงินงาม”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 2, 2549: 548)

เงินงาม หมายถึง สีขาวมากเหมือนโลหะเงิน

“แต่พลิกกลับสับสนไปมา
จนแสงทองเรื่อรองชวลิต

นิทรามิได้หลับสนิท
พระอาทิตย์เยียมยอδυคนธ”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 4, 2549: 181)

ทองเรื่อรองชวลิต หมายถึง สีเหลืองๆ อ่อนๆ สว่างๆ

6. การขยายคำในภาษาอื่นที่นำมาใช้เป็นคำเรียกสีไม่พื้นฐาน หมายถึง คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่มีโครงสร้างเป็นคำในภาษาอื่น + คำคุณศัพท์

“ชาวประโคนก็ประโคนดนตรี
ดูเหว่าเร้าเร่งพระสุริยัน

แดรสังข์ยังมีเสียงสนั่น
แสงสุพรรณเรื่อเรื่องอัมพร”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 3, 2549: 562)

สุพรรณเรื่อเรื่อง หมายถึง สีเหลืองๆ อ่อนๆ

“มุขเต็ดประดับมุกดาหาร
บัญชาเป็นชั้นหลั่นลด

บุษบกกาทันถนอลงกต
บานเขียวเครือชดสุพรรณพราย”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 3, 2549: 567)

สุพรรณพราย หมายถึง สีเหลืองๆ แวววาว

7. การใช้คำที่ระบุสีเฉพาะ ที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสีอื่นได้เป็นคำเรียกสีไม่พื้นฐาน หมายถึง การใช้คำที่ระบุสีเฉพาะที่สามารถจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสีอื่นได้ มาใช้เป็นคำเรียกสี

“ใหญ่สูงพ่องพ้องอาจ
กายาเผือกสีสำลำน

หยาบคายร้ายกาจกล้าหาญ
ใจพาลอจฉาอาธรรม”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 1, 2549: 183)

สีสำลำน หมายถึง สีเหลืองปนแดง

“ชมหมู่โกมุทอุบลมาศ
แดงขาวม่วงขาวเขียวขจี

ผักดอกออกตาชนที่ศรี
พร้อมมีห้าหมู่ปทุมมาลย์”
(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 3, 2549: 519)

خاب หมายถึง สิ้นน้ำเงินแก่อมม่วง

“กรอบพัคตร์จำหลักลายกุดัน
ทรงภูษาช่อชายนลายกระบวน

ห้อยอุบะปะกันหอมหวาน
สไบสอดสินวลชลีบสุวรรณ”

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 527)

สินวล หมายถึง สีขาวปนเหลืองเล็กน้อย

8. การขยายคำที่ระบุสีเฉพาะที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสีอื่นเป็นคำเรียกสีไม่พื้นฐาน หมายถึง คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่มีโครงสร้างเป็นคำที่ระบุสีเฉพาะที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสีอื่นได้ + คำคุณศัพท์

“ซึ่งออกไปเล่นอุทยาน
ผิมพัคตร์จึงคล้ามัวไป

ไม่สุขสำราญหรือไฉน
เจ็บไข้สิ่งใดบังเกิดมี ฯ”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 3, 2549: 610)

คล้ามัว หมายถึง สีค่อนข้างดำหม่นๆ

“ให้คะเนถึงพระแม่เจ้า
แสนทุกข์สุดทุกข์ด้วยความรัก

อวรณ์ร้อนเร่าดังไข้หนัก
จนพระพัคตร์มัวคล้ามัวไป”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 4, 2549: 479)

มัวคล้ามัว หมายถึง สีค่อนข้างดำหม่นๆ

“โอ้ว่าพระปิ่นมงกุฎเกศ
ทรมานชูปผอมทั้งอินทรีย์

จากนิเวศน์มาอยู่พนาศรี
ฉวีวรรณก็คล้ามัวไป”

(บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม 4, 2549: 623)

คล้ามัว หมายถึง สีค่อนข้างดำหม่นๆ

9. การประสมคำเรียกสีพื้นฐานเข้าด้วยกัน หมายถึง คำเรียกสีไม่พื้นฐานที่มีโครงสร้างเป็นคำเรียกสีพื้นฐาน + คำเรียกสีพื้นฐาน

“ดำแดงเน่งเนียนวลผจง
สมหมายเหมือนถวิลยินดี

นารักรูปทรงสงศรี
เสนหาพันที่จะพรรณนา ฯ”

(บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 14)

ดำแดง หมายถึง สีน้ำตาล (ใช้แก้ผิวเนื้อสองสี)

“งามงอนอ่อนระทวยนวยแห่ง ดำแดง นวลเนื้อสองสี
 ฝ่องพักตร์ผิวพรรณดั่งจันทร์ นางในธานีไม่เทียมทัน”
 (บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 20)

ดำแดง หมายถึง สีน้ำตาล (ใช้แก้ผิวเนื้อสองสี)

10. คำเรียกสีที่ใช้เรียกของบางอย่างเท่านั้น หมายถึง คำเรียกสีไม่พื้นฐาน
 ที่ใช้กับของบางอย่างเท่านั้น ไม่พบว่ามีการใช้เรียกสีของสิ่งอื่น

“ขุนรถตรวจเตรียมเทียมพาชี สลักสีเหลืองกะเลี้ยวเขียวขาว
 ขุนพลจัดพลเดินเท้า นายหมวดตรวจป่าวพร้อมเพรียง”
 (บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 34)

สีกะเลี้ยว หมายถึง สีของม้าชนิดหนึ่ง ลักษณะเขียวอมดำ

“ขุนม้าผูกม้าพาชี แซมสีเหลืองกะเลี้ยวเขียวขาว
 เลือกล้วนตัวดีมีฝีเท้า ประดับเครื่องกุดั่นดาวนาททอง”
 (บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 106)

กะเลี้ยว หมายถึง สีของม้าชนิดหนึ่ง ลักษณะเขียวอมดำ

“กรมม้าก็ผูกม้าต้น หมอกหม่นขนแซมสลักคัน
กะเลี้ยว เหลืองสำลีสีจันทร์ ประดับเครื่องสุวรรณชัชวาล”
 (บทละครเรื่องอิเหนา, 2543: 729)

กะเลี้ยว หมายถึง สีของม้าชนิดหนึ่ง ลักษณะเขียวอมดำ

ตารางที่ 4 ตารางแสดงความถี่และอัตราร้อยละของกลวิธีการสร้างคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

กลวิธีที่ใช้ในการสร้างคำเรียกสิ่ง	ความถี่การปรากฏคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
1. การขยายคำเรียกสิ่งพื้นฐานด้วยคำคุณศัพท์	109	19.16
2. การขยายคำเรียกสิ่งพื้นฐานด้วยคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน	12	2.11
3. การใช้คำเรียกสิ่งของเฉพาะเป็นคำเรียกสิ่ง	292	51.32
4. การใช้คำในภาษาอื่นมาใช้เป็นคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน	114	20.04
5. การขยายคำเรียกสิ่งของเฉพาะที่ใช้เป็นคำเรียกสิ่ง	20	3.51
6. การขยายคำในภาษาอื่นที่นำมาใช้เป็นคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน	5	0.88
7. การใช้คำที่ระบุสิ่งเฉพาะที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสิ่งอื่นได้เป็นคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน	5	0.88
8. การขยายคำที่ระบุสิ่งเฉพาะที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสิ่งอื่นได้เป็นคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐาน	6	1.05
9. การประสมคำเรียกสิ่งพื้นฐานเข้าด้วยกัน	2	0.35

ตารางที่ 4 (ต่อ)

กลวิธีที่ใช้ใน การสร้างคำเรียก	ความถี่การปรากฏคำเรียกที่ไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัย รัตนโกสินทร์	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
10. คำเรียกที่ใช้เรียก ของบางอย่างเท่านั้น	4	0.70
ความถี่รวม	569	100

จากตารางสรุปได้ว่า ผู้วิจัยพบคำเรียกไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ทั้งหมด 569 ครั้ง โดยมีกลวิธีการสร้างคำเรียกไม่พื้นฐานทั้งหมด 10 กลวิธี คือ การขยายคำเรียกพื้นฐานด้วยคำคุณศัพท์ พบความถี่จำนวน 109 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 19.16 การขยายคำเรียกพื้นฐานด้วยคำเรียกไม่พื้นฐาน พบความถี่จำนวน 12 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 2.11 การใช้คำเรียกสิ่งของเฉพาะเป็นคำเรียก พบความถี่จำนวน 292 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 51.32 การใช้คำในภาษาอื่นมาใช้เป็นคำเรียกไม่พื้นฐาน พบความถี่จำนวน 114 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 20.04 การขยายคำเรียกสิ่งของเฉพาะที่ใช้เป็นคำเรียก พบความถี่จำนวน 20 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 3.51 การขยายคำในภาษาอื่นที่นำมาใช้เป็นคำเรียกไม่พื้นฐาน พบความถี่จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 0.88 การใช้คำที่ระบุสิ่งเฉพาะ ที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกอื่นได้เป็นคำเรียกไม่พื้นฐาน พบความถี่จำนวน 5 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 0.88 การขยายใช้คำที่ระบุสิ่งเฉพาะ ที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกอื่นได้ พบความถี่จำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 1.05 การประสมคำเรียกพื้นฐานเข้าด้วยกัน พบความถี่จำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 0.35 และคำเรียกที่ใช้เรียกของบางอย่างเท่านั้น พบความถี่จำนวน 4 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 0.70 ซึ่งกลวิธีการสร้างคำเรียกไม่พื้นฐานที่ใช้มากที่สุด ในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์คือ การใช้คำเรียกสิ่งเรียกของเฉพาะเป็นคำเรียก

ความเปรียบในคำเรียกในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์

ผู้วิจัยศึกษาจากคำ วลี ประโยคที่นำมาเปรียบกับคำเรียกพื้นฐานและคำเรียกไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีถึงสมัยรัตนโกสินทร์ว่า มีการเปรียบเทียบกับอะไรมากที่สุด โดยผู้วิจัยจะแบ่งวรรณกรรมออกเป็น 2 สมัย คือ วรรณกรรมสมัยธนบุรี ได้แก่ ลิลิตเพชรมงกุฎ อิเหนาคำฉันท์ ฤทธสาสน์น้องคำฉันท์ ปาจิตกumarกลอนอ่าน และนิราศพระยามหาอนุภาพไปเมืองจีนหรือนิราศกวางดุ้ง และวรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ ได้แก่ ดาหลัง เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน ประชุมจารึกวัดพระเชตุพน นิราศลอนดอนและจดหมายเหตุเรื่องราชทูตไทยไปประเทศอังกฤษ ไกลบ้าน และเวตาล ซึ่งพบคำ วลี ประโยคที่นำมาเปรียบกับคำเรียกพื้นฐานและคำเรียกไม่พื้นฐานที่พบในวรรณกรรมสมัยธนบุรีถึงสมัยรัตนโกสินทร์ ดังนี้

1. ความเปรียบในคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยธนบุรี

ผู้วิจัยศึกษาจากคำ วลี ประโยคที่นำมาเปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี ซึ่งพบคำ วลี ประโยคที่นำมาเปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐานที่พบในวรรณกรรมสมัยธนบุรี ดังนี้

“ทันต์ดำกลแมลงภู โยษฐ์แดงดูจุจ๋แย้ม”

วรรณกรรมเรื่อง ลิลิตเพชรมงกุฏ
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 155)

“นางละลายหมึกทา เถ้าดำกาทนต์เทศ”

วรรณกรรมเรื่อง ลิลิตเพชรมงกุฏ
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 1, 2539: 189)

“บ้างพักรัตน์ผัดตัดผมให้สมหน้า
เหลืองล้ายองดังเอาทองเข้าทาบเทือง

เอาขมิ้นเข้ามาทาให้เนื้อเหลือง
ทุกบ้านเมืองแต่งตัวด้วยขมิ้น

วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 17 – 18)

“แลเขม้นเห็นกระป๋อตัวหนึ่งใหญ่
ไ้เชาทางกินริมกันนั้นก็ดี

พอจะได้ชมมันดำราวกะหมิ
ดูออกพีหลังเป็นแป้นแผ่นกระดาน”

วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 96)

“บ้างนั่งร้านเรียกขายผ้าหลายอย่าง
ยืมขยับเขยื้อนชวนให้ทำ

เอี่ยมล้ำอย่างคมสันดูขันซ้ำ
ดูตาดำราวกะสิมณีนิล”

วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 188)

“เถิงคู่เจ็ดคนเจนสีมือจัด
มงคลใหญ่ใส่เครื่องเขี้ยวหมุดัน

เสียงฆ้องนัดลูกขึ้นดูขบขัน
ตาเป็นมันดำเมียงเหมือนหมึกมัว”

วรรณกรรมเรื่อง ปาจิตกumarกลอนอ่าน
(วรรณกรรมสมัยธนบุรี เล่ม 2, 2539: 240)

จากข้อมูล คำ วลี ประโยคที่นำมาเปรียบกับคำเรียกสิ่งพื้นฐานและคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี พบว่ามีการเปรียบเทียบกับสิ่งต่างๆ โดยสามารถสรุปดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 5 ตารางแสดงสิ่งที้นำมาใช้เปรียบกับคำเรียกสิ่งพื้นฐานและคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี

สิ่งที้นำมาใช้เปรียบ	ความถี่ของการปรากฏสิ่งเปรียบในภาษาไทยสมัยธนบุรี	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
สัตว์	3	50.00
เครื่องมือเครื่องใช้	1	16.67
วัตถุในธรรมชาติ	2	33.33
ความถี่รวม	6	100

จากตารางสรุปได้ว่า ภาษาไทยสมัยธนบุรี มีสิ่งที้นำมาใช้เปรียบกับคำเรียกสิ่งมี 3 ชนิด ได้แก่ สัตว์ หมายถึง ชื่อของสัตว์และส่วนต่างๆ ของสัตว์ เครื่องมือเครื่องใช้ หมายถึง อุปกรณ์ต่างๆ ที่มนุษย์ใช้ในชีวิตรประจำวัน และวัตถุในธรรมชาติ หมายถึง วัตถุบนท้องฟ้า แร่ธาตุ ซึ่ง สัตว์ มีการปรากฏจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 50.00 เครื่องมือเครื่องใช้ มีการปรากฏจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 16.67 และวัตถุในธรรมชาติ มีการปรากฏจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 33.33

จากการเก็บข้อมูลในภาษาไทยสมัยธนบุรี พบว่า มีการนำคำ วลี หรือประโยคเปรียบมาจากสิ่งที่อยู่แวดล้อมผู้ใช้ภาษา ซึ่งแสดงถึงมโนทัศน์การมองเห็นและนำไปเปรียบเทียบกับสิ่งต่างๆ เพื่อให้เห็นสีในความคิดที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยคำ วลี และประโยคที่ใช้เปรียบเทียบกับภาษาไทยสมัยธนบุรีมีดังนี้

ตารางที่ 6 ตารางแสดงสิ่งทีใช้เปรียบ จำแนกตามประเภทของวลีหรือสิ่งเปรียบที่ปรากฏในคำเรียกสิ่งพื้นฐานและคำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรี

สิ่งที้นำมาใช้เปรียบ	คำเรียกสิ่งและสิ่งทีใช้เปรียบ	ความถี่ของการปรากฏสิ่งเปรียบในภาษาไทยสมัยธนบุรี	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ
สัตว์	- ดำกลแมลงภู	3	50.00
	- ดำกา		
	- ดำราวกะหมี่		

ตารางที่ 6 (ต่อ)

สิ่งที่นำมาเปรียบ	คำเรียกชื่อและสิ่งที่ใช้เปรียบ	ความถี่ของการปรากฏสิ่ง เปรียบในภาษาไทยสมัยธนบุรี	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ
เครื่องมือเครื่องใช้	- ด้ามเย็บเหมือนหมึกมั่ว	1	16.67
วัตถุในธรรมชาติ	- เหลืองล่ายองดังเอาทองเข้าทาบ	2	33.33
	เทือง		
	- ดูดาดำราวกะสีมณีนิล		
รวม		6	100

จากตารางสรุปได้ว่า ภาษาไทยสมัยธนบุรีมีสิ่งที่นำมาใช้เปรียบมากที่สุด คือสัตว์ พบการปรากฏ 3 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ การเปรียบกับวัตถุในธรรมชาติ พบการปรากฏจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 33.33 และสิ่งที่นำมาเปรียบน้อยที่สุดคือ เครื่องมือเครื่องใช้ พบการปรากฏจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 16.67

2. ความเปรียบในคำเรียกชื่อในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

ผู้วิจัยศึกษาจากคำ วลี ประโยคที่นำมาเปรียบกับคำเรียกชื่อพื้นฐานและคำเรียกชื่อไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งพบคำ วลี ประโยคที่นำมาเปรียบกับคำเรียกชื่อพื้นฐานและคำเรียกชื่อไม่พื้นฐานที่พบในวรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ ดังนี้

“แล้วนางนุ่งผ้าแดง
กายแดงดังแสงมณีรัตน์”
ดั่งแสงสุริยาเมื่อไตรตรัส
บรรจงจัดสไบห่มสีชมพู”
(ดาหลัง เล่ม 1, 2514: 57)

“บ้างขาวแดงแสงเหลืองเรืองรอง
ที่ม่วงมอมดั่งจอมเมฆา”
ดั่งทองธรรมชาติเลขา
ระย้าย้อยห้อยหน้าวนยิน”
(ดาหลัง เล่ม 1, 2514: 147)

“บ้างผลิพวงผลกล่นกลาด
ที่ช่อแดงดังแสงทับทิมทา
ที่เขียวขจีสีระยับ
ที่สีเหลืองเรืองอร่ามจรัสจรัญ”
งามประหลาดดั่งแกลังเลขา
ที่ขาวรณาดั่งไฟทูลย์
ดั่งปีกแมลงทับแสงสุริย์
ดั่งสุวรรณพคุณมาทาบทา”
(ดาหลัง เล่ม 1, 2514: 188)

“พระองค์สั้นระร่วทั้งสารพางค์
ผู้ถูกระที่บบาททันที

พระเนตรแดงดั่งแสงพระสุริย์ศรี
จึงมีสิ่งหนาทวาดไป”

(ดาหลัง เล่ม 1, 2514: 223)

“เทียมด้วยสินธพชาติ
ผิวพรรณพิศจำดำนิล

องอาจดั่งม้าชลาสินธุ์
เร่รัดโยธินเข้าพงไพร”

(ดาหลัง เล่ม 1, 2514: 471)

“สิงห์ขนัดวิ่งโจนโผนแผ่น
เสียงฆาลองเชิงบนคิริ

กระทิงวิ่งเต้นติดตามหมี
โคแดงแสงสีดังชาดทา”

(ดาหลัง เล่ม 1, 2514: 498)

“พระพายรำเพยพานพัด
ที่สีเหลืองเรืองอร่ามอยู่กลาดดง

หอมกลบในพนัสไพรระหง
ที่สีแดงดั่งประจางชาดทา”

(ดาหลัง เล่ม 2, 2514: 63)

“ที่ม่วงมอด้งคอมยุเรศ
ที่สีเขาดั่งแก้วมุกดา

ดูประเวศคล้ายนิลรัตนา
พระทัศนากเบิกบานสำราญใจ”

(ดาหลัง เล่ม 2, 2514: 64)

“เพียนทองเหมือนทองธรรมชาติ
สร้อยชำผืนผ้าชลาสัย

สวายฉลาดว้ายเวียนอยู่ชวักไขว่
กริมกรายชายไล่เคียงคู่มา”

(ดาหลัง เล่ม 2, 2514: 160)

“วงฉวยเท้าฉาดว่องไว
ครงมันกระหึ่มก้องท้องสุธา

ตาแดงดั่งประกายพุกษีในเวหา
มีกำลั่มหิมาขานาญชน”

(ดาหลัง เล่ม 2, 2514: 284)

“องค์ระตูใส่เสื้อพื้นแดง
ขี่ม้าก้านกลดรงนา

ก้านแย่งชลิบทองโอ้อ่า
สีแดงดั่งชบาเบิกบาน”

(ดาหลัง เล่ม 2, 2514: 458)

“อันระตูผู้เป็นนายกอง
ขี่ม้าสีด้าอำไพ

ชาวเผอมีกำลั่มสูงใหญ่
ใส่เสื้อนั้นดำเหมือนปีกกา”

(ดาหลัง เล่ม 2, 2514: 463)

“ชลีบทองฉลองศอทาปสุวรรณ
อันเครื่องสูงแลกลดย้อมรจนา

คมสันทำที่ให้มีสง่า
ดำนิลวัตถาลายทอง”

(ดาหลัง เล่ม 2, 2514: 463)

“บ้างว่าข้าสงสารทั้งสามคน
ผิวเนื้อเรื่อเรื่องเหลือเป็นทอง

ไปตากฝนทนแดดแผดต้อง
มามัวหมองดำไปไม่ควรเลย”

(ดาหลัง เล่ม 2, 2514: 507)

“ผิวหนังยังเขียวเหมือนผักตบ
เข้าห้องดินสอพองละลายทา

นี่จวนจบมหากาพย์แล้วสิหว่า
ประทั่วยายาจนพุงลาย”

(เสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน เล่ม 1, 2544: 48)

“ดวงเดือนเลื่อนเด่นดาวระยับ
ช่วงขาวดุจดาวประกายพราย

ยื่นขยับเพ่งพิศเมฆฉาย
แต่งกายประกอบพร้อมทุกประการ”

(เสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน เล่ม 1, 2544: 79)

“หน้าคล้ำดำล้นดั่งมินหม้อ
เอวไหลไผ่ผอมจนย้อมบาง

ชี้โคลท่วมคอดูผิดอย่าง
บอกมาอย่าพรางแก่มารดา”

(เสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน เล่ม 1, 2544: 86)

“ต้องแสงสุริยนระยับแสง
หมอกม่วงโมราราวระบาย
ที่เด่นแดงดั่งแสงบัทมราช
ที่ดำดั่งหนึ่งนิลบรรจง
ที่ขาวราวกับเม็ดเพชรรัตน์
ฝอยฟุ้งฟุ้งเด่นกระเซ็นมา

บ้างเด่นแดงแข่งเขียวประสานสาย
ลวดลายดุจแต้มเบญจรงค์
ประหลาดเล่ห์พิวะหล้างามระหง
จับพงพฤษภูมิพุ่มช่อมดา
น้ำซัดเป็นระลอกกระฉอกฉ่ำ
กระทบผ่าซ่าสาดสะท้อนไพรฯ”

(เสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน เล่ม 1, 2544: 166)

“ที่ม่วงก็ม่วงเป็นมันแสง
ต้นไม้ไผ่พรุ้งทิ้งกิ่งใบ

ที่แดงก็แดงดั่งชาติไล่
ปักนกหกไล่ไล่ตามกัน”

(เสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน เล่ม 1, 2544: 189)

“สูงเกือบสี่ศอกตากลอกโพลง
ขอบตาแดงฉาดดั่งชาดทา

หนวดโง้งอนปลายทั้งซ้ายขวา
เนื้อแน่นหนังหนาตู่หนักล้า”

(เสภาเรื่อง ขุนช้าง ขุนแผน เล่ม 1, 2544: 279)

“ว่าพลางทางลูกมาผลัดผ้า
ด้วยดินปืนเปื้อนตัวออกทั่วไป
หน้าตาดำดังเขม่าได้
เพื่อนมิได้อ่านาทรร้อนรน”
(เสภาเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน เล่ม 1, 2544: 291)

“ถ้าพี่ลวงน้องให้หมองสตัย
สารพัดวิชาส่งาเปลื้อง
จงวิบัติเกิดเชืงให้เป็นเนือง
เจ้าเนื้อเหลืองดังทองมาทาบทับ”
(เสภาเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน เล่ม 1, 2544: 314)

“แสนคะนึ่งถึงองค์พระเจ้าแม่
ละลักษณวดีไว้โดยปรางค์
พระลอแลน้ำแดงดังแสงฝาง
คะนึ่งนางพระพี่น้องทั้งสององค์”
(เสภาเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน เล่ม 1, 2544: 317)

“บอกว่าเข้าไปพบอ้ายชุนแผน
แก้มเมียข้าเจ้าแดงดังแบ้งจี้
กอดวันทองน้องแน่นอยู่กับที่
พระหมื่นศรีโปรดด้วยช่วยกรุณาฯ”
(เสภาเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน เล่ม 1, 2544: 368)

“นางวันทองร้องไห้เมื่อใกล้รุ่ง
ด้วยวัดเขาเข้าใจเคยไปเจน
น้ำค้างฟุ้งฟ้าแดงเป็นแสงเสน
โจงกระเบนมันเหมาะห่มเพลาดำ”
(เสภาเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน เล่ม 1, 2544: 435)

“ที่แดงเหมือนแสงทับทิมสด
ต่างสีซ้อนซับซ้อนสลับไป
ที่เขียวเหมือนมรกตอันสดใส
แลวิไลเปลิดเพลินตามเนินดอน”
(เสภาเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน เล่ม 2, 2544: 14)

“นัยน์ตาดำคล้ำคล้ายกับตาเสือ
คิ้วกระหมวดหวดแดงดูแรงร้าย
ขอบตาแดงเรื่อดังขาดป้าย
ผมมุ่นมวยคล้ายกับโยคี”
(เสภาเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน เล่ม 2, 2544: 100)

“ครานั้นแสนตรีเพชรกล้า
เหม่ออ้ายนี้หนักหนาว่าไม่ฟัง
โกรธาตาแดงดังแสงครึ่ง
มาโอหังอวดรู้สู้สงคราม”
(เสภาเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน เล่ม 2, 2544: 107)

“มาอยู่ไยกับอ้ายหินชาติ
ดังทองคำทำเลียมปากกะลา
แสนอุบาทว์ใจจิตริษยา
หน้าตาดำเหมือนมินหม่อมม”
(เสภาเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน เล่ม 2, 2544: 220)

“คราวนั้นเมื่อตามไปกลางป่า
ชนะความงามหน้าดังเทียนชัย
เจ้าพलयามตามรับเอากลับมา
กำเร็บใจด้วยเจ้าไวยกำลังฮึก

หน้าดำเหมือนหนึ่งทามินหม้อไหม้
เขาจุดไปเหมือนลงทะเลลึก
ที่นี้หน้าจะดำเป็นน้ำหมึก
จะพาแม่ตกลูกให้จำตาย”

(เสภาเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน เล่ม 2, 2544: 227)

“ฝ่ายชุนช้างนั่งเหงาไม่เข้าใกล้
เสียใจไหลล่อเพื่อพาที่

ร้องไห้หน้าขาวราวกับผี
คราวนี้ตายแน่แล้วแม่คุณ”

(เสภาเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน เล่ม 2, 2544: 243)

“ทำพระไวยอย่างไรเร่งบอกมา
เถนชวตาแดงดังแสงไฟ

มึงเดินหน้านำชุนมาให้ได้
ร้องว่าจะทำไมกูไม่พา

(เสภาเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน เล่ม 2, 2544: 355)

“ถึงช่องแคบพอดตะวันตกเย็นลง
เอาใบไม้มาซ้อนแล้วอ่อนเอน

อัสดงฟ้าแดงดังแสงเสน
ตาเถนภาวนาพากันนอน”

(เสภาเรื่อง ชุนช้าง ชุนแผน เล่ม 2, 2544: 378)

“ขณะนั้นนางฟ้าทั้ง 500 มีเท้าแดงดังนกพิราบ...”

(ประชุมจารึกวัดพระเชตุพนฯ, 2517: 105)

“อึ้งนิชฌามักเปรตนั้น มีกายผอมดำดังตอไม้ไฟไหม้...”

(ประชุมจารึกวัดพระเชตุพนฯ, 2517: 156)

“เจ้างามปรางเปล่งปลั่งเปรมปราโมทย์
เจ้างามทนต์กลนิลช่างเจียรไน

เจ้างามโอษฐ์แย้มยวนจิตร่น่าพิสมัย
เจ้างามเกศดำประไฟเพียงภุมริน”

(ประชุมจารึกวัดพระเชตุพนฯ, 2517: 489)

“ขอบค้นกันกงชนงน้อม
เนตรนุชดุจด่าเหมือนน้ำนิล

ข้าค้อมง้องอนเช่นศรศิลป์
ค้อนคมสมลั่นให้ยืนยวน”

(ประชุมจารึกวัดพระเชตุพนฯ, 2517: 501)

“แขกจามเจืออย่างปัม
ผิวเพื่อนดำดูหมาย
สถานถิ่นอยู่บริเวณ

ปานเขมร
หมึกไล่
เวียงลแวก

เสพย์สัตว์นกกเนื้อไ้

เชือดคอ ฯ”

(ประชุมจารึกวัดพระเชตุพนฯ, 2517: 707)

“มีทหารถือกระบี่เป็นที่ทำ
งามอาชาว่าเร่งเชิงลำพอง

ล้วนขี่ม้าดำนิลสิ้นทั้งผอง
สามสิบสองคู่เคียงเรียงกันไป”

(นิราศลอนดอนและจดหมายเหตุเรื่องราวชทูตไทยไปประเทศอังกฤษในรัชกาลที่ 4
(ปรับปรุง), 2553: 54)

“ทรงกางเกงแดงสุกตั้งคลุกขาด
อินทนูพู่สุวรรณเป็นมันยับ

เข็มขัดคาดซึ่งชำเลื้อดำล้น
ขัดกระบี่ที่ขยับเยื้องทะยาน”

(นิราศลอนดอนและจดหมายเหตุเรื่องราวชทูตไทยไปประเทศอังกฤษในรัชกาลที่ 4
(ปรับปรุง), 2553: 77)

“ล้วนขี่ม้าดำนิลสิ้นทั้งร้อย
ครั้นเอกองค์อัศเรศเกศกัญญา

งามไม่น้อยเดินรายตามซ้ายขวา
เสด็จคลาถึงที่ปาสีเมนต์”

(นิราศลอนดอนและจดหมายเหตุเรื่องราวชทูตไทยไปประเทศอังกฤษในรัชกาลที่ 4
(ปรับปรุง), 2553: 85)

“น้ำค้างแข็งตกยังค่ำ ที่บนถนนหนาประมาณห้านิ้วหกนิ้ว และดูขาวสะอาดเหมือนนาเกลือ”

(นิราศลอนดอนและจดหมายเหตุเรื่องราวชทูตไทยไปประเทศอังกฤษในรัชกาลที่ 4
(ปรับปรุง), 2553: 230)

“ดูประหลาดที่คราวนี้แลเห็นเขียวเหมือนตะไคร่น้ำ...”

(ไกลบ้าน เล่ม 1, 2552: 91)

“บางแห่งพร้อยรอยเหมือนตะไคร่น้ำ
แต่เรือนรายชายเขาดูเข้าที่

ไม่เขียวสดสีคร่ำดำหมัดหมี่
ยอดคิริป้อมเขม้นเห็นเสอาง “

(ไกลบ้าน เล่ม 1, 2552: 98)

“สีแดงปนสีครึ่งเหมือนอย่างที่เราด้วยแก้ว...”

(ไกลบ้าน เล่ม 1, 2552: 169)

“ที่ริมกระไดเต็มไปด้วยต้นแต้ฮวย มีดอกบานเต็มต้น ดอกโตๆ หลายสี คือสีขาวอย่างหนึ่ง ชมภู
อ่อนนุญบัวโรยอย่างหนึ่ง...”

(ไกลบ้าน เล่ม 1, 2552: 215)

“ที่บางกอกสว่างเป็นอย่างได้สีแดง ที่นี้มันสว่างไสวขาวเหมือนไฟฟ้า...”

(ไกลบ้าน เล่ม 1, 2552: 218)

“มีลูกไม้มาใหม่ส่วนวันนี้ คือปรัมสีม่วงลักษณะสีสรรเหมือนงุ่นม่วง...”

(ไกลบ้าน เล่ม 1, 2552: 219)

“เพราะถึงที่ไหนหน้าवलขาวเหมือนผัดผุ่น...”

(ไกลบ้าน เล่ม 1, 2552: 233)

“คนที่มาในรถนั้นหน้าเป็นผุ่นขาวเหมือนโมราหมด...”

(ไกลบ้าน เล่ม 2, 2552: 51)

“แต่มอสอกแห้งทั้ๆ กันนุ่มเหมือนพรม ข้างล่างแห้งเป็นสีขาวเหมือนต้นแอหนัง...”

(ไกลบ้าน เล่ม 2, 2552: 199)

“ตัวเรนเดียร์นี้สีสรรน่าเกลียด มีขาวกับดำปนกัน ขาวแห้งๆ เหมือนกันกับมอส ดำก็เปื้อนๆ...”

(ไกลบ้าน เล่ม 2, 2552: 199)

“มีดอกขาวสองสามอย่าง อย่างหนึ่งขาวเป็นปุยเหมือนฟ้าย...”

(ไกลบ้าน เล่ม 2, 2552: 238)

“อาหารของเรนเดียร์นั้นคือมอสสีขาวๆ เหมือนสีต้นแอหนัง...”

(ไกลบ้าน เล่ม 2, 2552: 245)

“แล้วแลเห็นลงไปถึงท้องทะเลสาบ น้ำเขียวเหมือนน้ำทเล...”

(ไกลบ้าน เล่ม 2, 2552: 250)

“น้ำในท้องทะเลสาบทุกแห่งน้ำนี้ สีขาวเหมือนน้ำเกรอะดินสอพอง...”

(ไกลบ้าน เล่ม 2, 2552: 256)

“แลเห็นเป็นสีเขียวในที่ลึกๆ เหมือนสีน้ำทเล...”

(ไกลบ้าน เล่ม 2, 2552: 257)

“อีกอย่างหนึ่งนั้นขาวล้วน ขาวคล้ายดอกชงโค...”

(ไกลบ้าน เล่ม 2, 2552: 262)

“ลูกปลั้มสีแดงเหมือนลุมุด...”

(ไกลบ้าน เล่ม 3, 2552: 118)

“พ่อเป็นผู้ผิด ผิดไปผิดมาดำเป็นหมึก...”

(ไกลบ้าน เล่ม 3, 2552: 136)

“นางนั้นมีหน้าเหมือนพระจันทร์วันเพ็ญ มีผมดั่งเมฆสีนวลโลทิศซึ่งอุ้มฝนห้อยอยู่บนฟ้า...”

(นิทานเวตาล , 2555: 9)

“พระชายาซึ่งมีหน้าเหมือนพระจันทร์วันเพ็ญ มีผมดั่งเมฆสีนวลโลทิศซึ่งอุ้มฝนห้อยอยู่บนฟ้า...”

(นิทานเวตาล , 2555: 11, 13)

“ผมดำเป็นมันเหมือนชนกกาเหว่า ...”

(นิทานเวตาล , 2555: 99)

“ริมฝีปากแดงเหมือนผลน้ำเต้า เอวอ่อนเหมือนเอวเสือ...”

(นิทานเวตาล , 2555: 131)

“อ้าปากดำใหญ่เหมือนกลางคืน...”

(นิทานเวตาล , 2555: 231)

และจากข้อมูล คำ วลี ประโยคที่นำมาเปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ พบว่ามีการเปรียบเทียบกับสิ่งต่างๆ โดยสามารถสรุปดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 7 ตารางแสดงสิ่งที่นำมาใช้เปรียบกับคำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

สิ่งที่นำมาเปรียบ	ความถี่ของการปรากฏสิ่งเปรียบในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
วัตถุในธรรมชาติ	44	57.14
พืช	15	19.48
สัตว์	9	11.69

ตารางที่ 7 (ต่อ)

สิ่งที่นำมาเปรียบ	ความถี่ของการปรากฏสิ่งเปรียบในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	
	จำนวนครั้ง	ร้อยละ
เครื่องมือเครื่องใช้	6	7.80
อาหาร	1	1.30
อื่นๆ (ผี นาเกลื่อ)	2	2.60
ความถี่รวม	77	100

จากตารางสรุปได้ว่า ภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ มีสิ่งที่นำมาใช้เปรียบกับคำเรียกสิ่งมี 6 ชนิด ได้แก่ วัตถุในธรรมชาติ หมายถึง วัตถุบนท้องฟ้า แร่ธาตุ พืช หมายถึง ชื่อของพืชและส่วนต่างๆ ของพืช สัตว์ หมายถึง ชื่อของสัตว์และส่วนต่างๆ ของสัตว์ เครื่องมือเครื่องใช้ หมายถึง อุปกรณ์ต่างๆ ที่มนุษย์ใช้ในชีวิตประจำวัน เช่น ขวาน ค้อน ถ้วย ชาม เป็นต้น อาหาร หมายถึง ชื่ออาหาร และอื่นๆ ซึ่งวัตถุในธรรมชาติ มีการปรากฏจำนวน 44 ครั้ง คิดเป็นอัตรา ร้อยละ 57.14 พืช มีการปรากฏจำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 19.48 สัตว์ มีการปรากฏจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 11.69 เครื่องมือเครื่องใช้ มีการปรากฏจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 7.80 อาหาร มีการปรากฏจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 1.30 และอื่นๆ (ผี นาเกลื่อ) มีการปรากฏจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 2.60

จากการเก็บข้อมูลในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ พบว่า มีการนำคำ วลี หรือ ประโยคเปรียบมาจากสิ่งที่อยู่แวดล้อมผู้ใช้ภาษา ซึ่งแสดงถึงมโนทัศน์การมองเห็นสีและนำไปเปรียบเทียบกับสิ่งต่างๆ เพื่อให้เห็นสีในความคิดที่ชัดเจนมากยิ่งขึ้น โดยคำ วลี และประโยคที่ใช้เปรียบเทียบกับภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ มีดังนี้

ตารางที่ 8 ตารางแสดงสิ่งที่ใช้เปรียบ จำแนกตามประเภทของวลีหรือสิ่งเปรียบที่ปรากฏในคำเรียกสีพื้นฐานและคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์

สิ่งที่นำมาเปรียบ	คำเรียกสีและสิ่งที่ใช้เปรียบ	ความถี่ของการปรากฏสิ่งเปรียบในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ
วัตถุในธรรมชาติ	- แดงดั่งแสงสุริยาเมื่อไตร	44	57.14
	ตรัส		
	- แดงดั่งแสงมณีรัตน์		

ตารางที่ 8 (ต่อ)

สิ่งที่นำมาเปรียบ	คำเรียกชื่อและสิ่งที่ใช้เปรียบ	ความถี่ของการปรากฏสิ่งเปรียบใน ภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ
วัตถุในธรรมชาติ (ต่อ)	- แสงเหลือ่องเรืองรองดัง - ทองธรรมชาติเลขา - ม่วงมอมดั่งจอมเมฆา - แดงดั่งแสงทับทิมทา - ขาวรณาดั่งไฟทูลย์ - สีเหลือ่องเรืองอร่ามจรัส - จรรยุดั่งสุวรรณพคุณมาทา - ทา - แดงดั่งแสงพระสุริย์ศรี - ดำนิล - โคแดงแสงสีดั่งชาดทา - สีแดงดั่งประจางชาดทา - สีขาวดั่งแก้วมุกดา - เพี้ยนทองเหมือน	44	57.14
	- ทองธรรมชาติ - ตาแดงดั่งประกายพุกะใน - เวหา - ดำนิลวิถึถาลายทอง - ผิวเนื้อเรื่อเรืองเหลือ่องเป็น - ทอง - ขาวดุจดาวประกายพราย - หมอกม่วงโมราราวระบาย - ลวดลายดุจแต้มเบญรงค์ - แดงดั่งแสงปัทมราช - ดำดั่งหนึ่งนิลบรรจง - ขาวราวกับเม็ดเพชรรัตน์ - แดงก็แดงดั่งชาดไล่ - แดงฉาดดั่งชาดทา - ดำดั่งเขม่า - เหลืองดั่งทองมาทาบทับ		

ตารางที่ 8 (ต่อ)

สิ่งที่นำมาเปรียบ	คำเรียกสีและสิ่งที่ใช้เปรียบ	ความถี่ของการปรากฏสิ่งเปรียบใน ภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ
วัตถุในธรรมชาติ (ต่อ)	- แดงเป็นแสงเสน		
	- แดงเหมือนแสงทับทิมสด		
	- เชี่ยวเหมือนมรกตอันสดใส		
	- ขอบตาแดงเรื่อดังขาดป้าย		
	- แดงดังแสงไฟ		
	- แดงดังแสงเสน		
	- เนตรรุชดูจดำเหมือนน้ำนิล		
	- ดำนิล		
	- แดงสูกดังคลุกขาด		
	- ดำนิล		
	- ขาวเหมือนไฟฟ้า		
	- ขาวเหมือนผัดฝุ่น	44	57.14
	- ขาวเหมือนโมรา		
	- น้ำเชียวเหมือนน้ำทเล		
	- สีขาวเหมือนน้ำเกรอะดินสอ		
	พอง		
	- สีเชียวในที่ลึกๆ เหมือนสี		
	น้ำทเล		
	- ผมหดงเมฆสีนิลโลหิตซึ่งอุม		
	ผนห้อยอยู่บนฟ้า		
	- ผมหดงเมฆสีนิลโลหิตซึ่งอุม		
	ผนห้อยอยู่บนฟ้า		
	- ดำใหญ่เหมือนกลางคืน		
พืช	- สีแดงดังชบาเบิกบาน		
	- เชียวเหมือนผักตบ		
	- แดงดังแสงฝาง		
	- ดำดังตอไม้ไฟไหม้	15	19.48
	- เชียวเหมือนตะไคร่น้ำ		
	- เหมือนตะไคร่น้ำไม่เชียวสด		
	สีคร่ำดำ		

ตารางที่ 8 (ต่อ)

สิ่งที่นำมาเปรียบ	คำเรียกสีและสิ่งที่ใช้เปรียบ	ความถี่ของการปรากฏสิ่งเปรียบใน ภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ
พืช (ต่อ)	- ชมภู่อ่อนฤๅบัวโรย	15	19.48
	- ปริมลีม่วงลักษณะสีสรร		
	เหมือนงุ่นม่วง		
	- สีขาวเหมือนต้นแอหนัง		
	- ขาวแห้งๆ เหมือนกันกับ		
	มอส		
สัตว์	- ขาวปนปุยเหมือนฟ้าย	9	11.69
	- สีขาวๆ เหมือนสีต้นแอหนัง		
	- ขาวคล้ายดอกชงโค		
	- สีแดงเหมือนลุมุด		
	- แดงเหมือนผลน้ำเต้า		
	- เขียวขจีสีเขียวดั่งปีกแมลง		
	ทับแสงสุรย์		
	- ม่วงมอดดั่งคอมยุเรศ		
	- ดำเหมือนปีกกา		
	- นัยน์ตาดำคล้ายคล้ายกับ		
	ตาเลื้อ		
	- ตาแดงดั่งแสงครึ่ง		
	- เท้าแดงดั่งนกพิลาบ		
เครื่องมือเครื่องใช้	- ดำประไฟเพียงภูมริน	6	7.80
	- สีแดงปนสีครึ่ง		
	- ดำเป็นมันเหมือนขนนก		
	กาเหว่า		
	- หน้าคล้ายดำสีนดั่งมินหม้อ		
	- ดำเหมือนมินหม้อมอม		
	- หน้าดำเหมือนหนึ่งทา		
เครื่องมือเครื่องใช้	มินหม้อไหม้	6	7.80
	- ดำเป็นน้ำหมึก		
	- ดำดูจหมายหมึกไล่		
	- ดำปนหมึก		

ตารางที่ 8 (ต่อ)

สิ่งที่นำมาเปรียบ	คำเรียกสิ่งและสิ่งที่ใช้เปรียบ	ความถี่ของการปรากฏสิ่งเปรียบใน ภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์	
		จำนวนครั้ง	ร้อยละ
อาหาร	- แดงดั่งแป้งจี๋	1	1.30
อื่นๆ	- ขาวราวกับผี - ขาวสะอาดเหมือนนาเกลื้อ	2	2.60
รวม		77	100

จากตารางสรุปได้ว่า ภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ มีสิ่งที่นำมาใช้เปรียบมากที่สุดคือ วัตถุในธรรมชาติ พบการปรากฏจำนวน 44 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 57.14 รองลงมาคือ การเปรียบกับพืชพบการปรากฏจำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 19.48 การเปรียบเทียบในลำดับที่สามคือ สัตว์ พบการปรากฏจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 11.69 การเปรียบเทียบในลำดับที่สี่คือ เครื่องมือเครื่องใช้ พบการปรากฏจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 7.80 การเปรียบเทียบในลำดับที่ห้าคือ อื่นๆ (ผี นาเกลื้อ) พบการปรากฏจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 2.60 และสิ่งที่นำมาเปรียบน้อยที่สุดคือ อาหาร พบการปรากฏจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 1.30

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิวัฒนาการของคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ เพื่อวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ และเพื่อศึกษาความเปรียบในคำเรียกสีของทั้งสองสมัยว่านิยมเปรียบเทียบกับสิ่งใด โดยเก็บข้อมูลจากเอกสารวรรณกรรมสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ ซึ่งสามารถสรุปผลตามวัตถุประสงค์ได้ ดังนี้

วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์

จากงานวิจัยนี้ทำให้เห็นลำดับการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานทั้งหมดของภาษาไทย โดยในสมัยสุโขทัยมีคำเรียกสีพื้นฐานทั้งหมด 5 คำ ได้แก่ คำเรียกสีขาว ดำ แดง เหลือง เขียว ตามข้อมูลจากงานวิจัยของศุภมาส เอ่งฉ้วน (2543) ซึ่งศุภมาสได้สันนิษฐานว่าคำเรียกสีพื้นฐานทั้ง 5 คำนี้ น่าจะมีวิวัฒนาการถึงระยะที่ IV ตามทฤษฎีวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากลของเบอร์ลินและเคย์ ต่อมาก็พบคำเรียกสีพื้นฐานเพิ่มอีก 4 คำ รวมเป็น 9 คำ ตามข้อมูลจากงานวิจัยของวิภาที ทิพย์คงคา (2553) ได้แก่ คำเรียกสีชมพูที่พบราวพ.ศ. 1991 – พ.ศ. 2026 คำเรียกสีแสดที่พบราวพ.ศ. 2145 – พ.ศ. 2170 และคำเรียกสีฟ้าและม่วงที่พบพร้อมกันในราวพ.ศ. 2275 – พ.ศ. 2301 และในงานวิจัยของผู้วิจัยที่ศึกษาจากวรรณกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ ในช่วงปีพ.ศ. 2329 – พ.ศ. 2487 รวมทั้งหมด 158 ปี ซึ่งมีวรรณกรรมทั้งหมด 680 เรื่อง ก็ได้พบคำเรียกสีพื้นฐานเพิ่มอีก 3 คำ ได้แก่ คำเรียกสีเทา ที่พบในสมัยรัชกาลที่ 1 พ.ศ. 2340 คำเรียกสีน้ำเงิน พบในสมัยรัชกาลที่ 1 พ.ศ. 2348 และคำเรียกสีน้ำตาล พบในสมัยรัชกาลที่ 2 ช่วงหลังพ.ศ. 2350 ทำให้ในสมัยปัจจุบันมีคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยทั้งหมด 12 คำ ถือว่ามีวิวัฒนาการที่ก้าวหน้าเกินกว่าที่เบอร์ลินและเคย์ได้สรุปลักษณะสากลของภาษาทั่วไปในโลก กล่าวคือ วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานสากลของเบอร์ลินและเคย์นั้นจะมีประเภทสีทั้งหมด 11 ประเภท ได้แก่ WHITE BLACK RED YELLOW GREEN BLUE BROWN PURPLE PINK ORANGE และ GREY แต่ในภาษาไทยพบการจำแนกประเภทสี BLUE ออกเป็น 2 ประเภทคือ DARK BLUE ที่มีคำเรียกว่า น้ำเงิน และLIGHT BLUE ที่มีคำเรียกว่า ฟ้า และเพื่อให้เห็นวิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยชัดเจนยิ่งขึ้น ผู้วิจัยจะสรุปเป็นแผนภาพดังต่อไปนี้

ระยะที่ I – IV พ.ศ.1991 พ.ศ.2145 พ.ศ.2275 พ.ศ.2340 พ.ศ.2348 พ.ศ.2350
-2026 -2170 -2301

WHITE	WHITE	WHITE	WHITE	WHITE	WHITE	WHITE
YELLOW	YELLOW	YELLOW	YELLOW	YELLOW	YELLOW	YELLOW
		ORANGE	ORANGE	ORANGE	ORANGE	ORANGE
RED	RED	RED	RED	RED	RED	RED
	PINK	PINK	PINK	PINK	PINK	PINK
GRUE	GRUE	GRUE	PURPLE	PURPLE	PURPLE	PURPLE
			BLUE	BLUE	LIGHT BLUE	LIGHT BLUE
					DARK BLUE	DARK BLUE
BLACK	BLACK	BLACK	GREEN	GREEN	GREEN	GREEN
				GREY	GREY	GREY
				BLACK	BLACK	BROWN
						BLACK

ภาพที่ 8 วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทย

ประเภทสี GRUE นั้น มาจากการรวมกันของคำว่า “green” ที่แปลว่า เขียว และ “blue” ที่แปลว่า น้ำเงิน ซึ่งนักภาษาศาสตร์ใช้คำนี้เพื่อหมายถึงประเภทสีที่มีขอบเขตรวมทั้งประเภทสี GREEN และ BLUE เข้าด้วยกัน ประเภทของสีและคำเรียกสีมักมีความสัมพันธ์กัน นั่นก็คือประเภทสี WHITE ได้รับการเรียกด้วยคำเรียกสี “ขาว” ประเภทสี BLACK ได้รับการเรียกด้วยคำเรียกสี “ดำ” RED ได้รับการเรียกด้วยคำเรียกสี “แดง” YELLOW ได้รับการเรียกด้วยคำเรียกสี “เหลือง” GRUE ได้รับการเรียกด้วยคำเรียกสี “เขียว” PINK ได้รับการเรียกด้วยคำเรียกสี “ชมพู” ORANGE ได้รับการเรียกด้วยคำเรียกสี “ส้ม” LIGHT BLUE ได้รับการเรียกด้วยคำเรียกสี “ฟ้า” PURPLE ได้รับการเรียกด้วยคำเรียกสี “ม่วง” GREY ได้รับการเรียกด้วยคำเรียกสี “เทา” DARK BLUE ได้รับการเรียกด้วยคำเรียกสี “น้ำเงิน” และ BROWN ได้รับการเรียกด้วยคำเรียกสี “น้ำตาล” ซึ่งจากภาพที่ 7 วิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยนั้นจะสังเกตได้ว่าการเปลี่ยนแปลงของคำที่ใช้เรียกประเภทสี ORANGE ในภาษาไทย

ทั้งนี้เมื่อดูวิวัฒนาการคำเรียกสีพื้นฐานจะเห็นได้ว่า มีการเพิ่มขึ้นของประเภทสีทั้งหมด 7 ระยะ ซึ่งการที่มีประเภทสีเพิ่มขึ้นมา จะส่งผลให้มีคำเรียกสีเพิ่มขึ้นตามไปด้วย คือเป็นการเปลี่ยนของระบบทั้งระบบ และการเพิ่มจำนวนของประเภทสีนั้นจะมีผลต่อประเภทสีเดิมที่เกิดขึ้นแล้ว กล่าวคือ ในระยะที่ I จะมีประเภทสี WHITE ที่รวมสีสว่างไว้ทั้งหมด และ BLACK ที่รวมสีมืดไว้ทั้งหมด แต่เมื่อเกิดประเภทสี RED ในระยะที่ II สิ่งที่เคยอยู่ในประเภทสี WHITE

บางส่วนจะถูกจัดเป็นประเภทสี RED และต่อมาเมื่อเกิดประเภทสีอื่นๆ อีก ก็จะมีผลกระทบกับประเภทสีที่มีอยู่เดิมเช่นกัน เช่น ประเภทสี GRUE เดิมมีคำเรียกว่า “เขียว” จะมีนโมทัศน์ของประเภทสีแคบลง เหลือแค่ขอบเขตเช่นในปัจจุบันเท่านั้น เมื่อเกิดประเภทสี BLUE ขึ้น ซึ่งทำให้คำเรียกสีเขียวจะแทนแค่ประเภทสี GREEN เพราะประเภทสี BLUE ได้แยกออกไปแล้วนั่นเอง

อย่างไรก็ตามในการวิเคราะห์คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยปัจจุบันของศุภมาส เอ่งฉ้วน (2543) พบว่า มีจำนวนคำเรียกสีพื้นฐาน 12 คำ คือคำเรียกสีขาว ดำ แดง เหลือง เขียว ฟ้ำ น้ำเงิน น้ำตาล ม่วง ชมพู ส้ม และเทา ซึ่งจะสังเกตได้ว่าการปรากฏของคำเรียกสี “ส้ม” ขึ้น ในขณะที่เดียวกันคำเรียกสี “แสด” นั้นหายไป โดยที่คำเรียกสีทั้งสองใช้แทนประเภทสีเดียวกันคือ ORANGE

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์ (2538: 114 - 115) ได้สันนิษฐานเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้ 2 ประการคือ 1) คำเรียกสีแสดนั้น เดิมเป็นคำที่ใช้เรียกสีส้ม และคำว่า “ส้ม” นั้น เกิดขึ้นทีหลัง แต่ในปัจจุบันเป็นที่นิยมมากกว่า คำเดิมจึงกำลังจะหายไป ประการที่ 2) คำว่าแสดและส้มนั้น อาจเกิดขึ้นพร้อมกัน โดยใช้เรียกสีต่างกัน แต่ต่อมารู้เข้าหากัน โดยใช้แปรกัน ความหมายไม่ต่างกัน ซึ่งในที่สุดคำว่า แสดก็ถูกใช้น้อยลงและหายไปจากคลังคำเรียกสี

ผู้วิจัยเห็นด้วยกับข้อสันนิษฐานแรกของอมรา กล่าวคือ คำเรียกสีแสดนั้น แต่เดิมน่าจะเป็นคำที่ใช้เรียกสีส้ม โดยคำว่า “ส้ม” เกิดขึ้นทีหลัง แต่ในปัจจุบันเป็นที่นิยมมากกว่า สาเหตุที่ผู้วิจัยคาดว่าคำเรียกสีแสดและส้มไม่น่าจะเป็นคำเรียกสีที่มีใช้พร้อมกันแต่ใช้เรียกสีคนละสีกัน ก็คือ หากคำเรียกสีทั้งสองคำนี้ มีใช้พร้อมกันจริงในอดีต จากการศึกษาข้อมูลในวรรณกรรม สมัยอยุธยาถึงสมัยรัชกาลที่ 5 หากพบคำว่า “แสด” ก็น่าจะพบคำว่า “ส้ม” ปรากฏบ้าง แต่จากการศึกษาของผู้วิจัยพบแต่คำเรียกสี “แสด” เท่านั้น ไม่ปรากฏคำว่า “ส้ม” ที่ใช้เป็นคำเรียกสีเลย ดังนั้นผู้วิจัยจึงสันนิษฐานว่า คำเรียกสีแสดและคำเรียกสีส้มนั้นไม่ได้มีใช้พร้อมกัน

การจากการที่พจนานุกรมในอดีตให้ความหมายของคำว่า “แสด” เป็นสีและให้ความหมายของคำว่า “ส้ม” เป็นผลไม้และรสเปรี้ยวเท่านั้นก็ยิ่งยืนยันได้ว่าในอดีตไม่ได้มีการใช้คำว่า “ส้ม” เป็นคำเรียกสี ดังเช่นในอักขรธานศรียที่ ซึ่งตีพิมพ์ในสมัยรัชกาลที่ 5 ปีพ.ศ. 2419 ได้ให้ความหมายของคำว่า แสด ว่า แสด, คือ ศรีแดงอ่อน เช่น ศรีเสน, เขาย้อมผ้าด้วยลูกคำไทไม่แดงนักนั้นว่าศรีแสด. และให้ความหมายของคำว่า ส้ม ว่า ส้ม, เปรี้ยว, คือของที่เปรี้ยว, เช่น ผลไม้เปรี้ยวเพนต์ัน, เขาเรียกว่าส้มโอเพนต์ัน. (Bradley, 1873) พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493 ให้ความหมายของคำว่า แสด ว่า ว. สีเหลืองปนแดง น. ต้นคำ. และให้ความหมายของคำว่า ส้ม ว่า ว. เปรี้ยว น. เรียกลูกไม้พวกหนึ่ง มีรสเปรี้ยว มีหลายชนิดด้วยกัน เช่น ส้มโอ ส้มเกลี้ยง. (ราชบัณฑิตยสถาน, 2503)

การให้ความหมายของ “ส้ม” ว่าเป็นสีเพ้งพบในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 นี้เอง โดยให้ความหมายของคำว่า ส้ม ว่า ว. สีเหลืองเจือแดง เรียกว่า สีส้ม. ในขณะเดียวกันคำว่า “แสด” ในพจนานุกรมฉบับนี้ก็ยังมีหมายถึง ว. สีเหลืองปนแดง อยู่ (ราชบัณฑิตยสถาน, 2538)

จากข้อมูลข้างต้นนั้นจะเห็นว่า การที่มีคำเรียกสีส้มเพิ่มขึ้นมาในภาษาไทยนั้น เป็นการเปลี่ยนแปลงของคำเรียกสี แต่ไม่ใช่การเปลี่ยนแปลงของระบบการจำแนกสีในภาษา โดยจะเห็นได้ว่าแม้มีการเปลี่ยนแปลงคำเรียกสี แต่ประเภทของสีนั้นยังคงมีจำนวนเท่าเดิม โดยการเปลี่ยนแปลงนั้นเป็นการเปลี่ยนแปลงแบบค่อยเป็นค่อยไป เพราะฉะนั้นจึงมีช่วงเวลาหนึ่งที่เป็นรอยต่อซึ่งจะมีการใช้คำเรียกสี 2 คำเป็นรูปแปร กล่าวคือ ยังพบว่าผู้ที่ยังคงใช้คำเรียกสีแสดอยู่บ้าง ในขณะที่คนส่วนใหญ่นิยมใช้คำเรียกสีส้มนั่นเอง

กลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์

จากข้อมูลสามารถวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีสรุปว่ามีทั้งหมด 8 กลวิธี ได้แก่ 1) การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยคำคุณศัพท์ 2) การขยายคำเรียกสีพื้นฐานด้วยคำเรียกสีไม่พื้นฐาน 3) การใช้คำเรียกสีของเฉพาะเป็นคำเรียกสี 4) การใช้คำในภาษาอื่นมาใช้เป็นคำเรียกสีไม่พื้นฐาน 5) การขยายคำเรียกสีของเฉพาะที่ใช้เป็นคำเรียกสี 6) การขยายคำในภาษาอื่นที่นำมาใช้เป็นคำเรียกสีไม่พื้นฐาน 7) การใช้คำที่ระบุสีเฉพาะที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสีอื่นได้เป็นคำเรียกสีไม่พื้นฐาน และ 8) การขยายใช้คำที่ระบุสีเฉพาะที่อาจจัดอยู่ภายใต้คำเรียกสีอื่นได้เป็นคำเรียกสีไม่พื้นฐาน

และจากข้อมูลสามารถวิเคราะห์กลวิธีการสร้างคำเรียกสีไม่พื้นฐานในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์ สรุปว่ามีทั้งหมด 10 กลวิธี ซึ่งพบกลวิธีเดียวกับในสมัยธนบุรีทั้ง 8 กลวิธี และพบเพิ่มเติมจากสมัยธนบุรีอีก 2 กลวิธี คือ 1) การประสมคำเรียกสีพื้นฐานเข้าด้วยกัน และ 2) คำเรียกสีที่ใช้เรียกของบางอย่างเท่านั้น

ผลการศึกษาความเปรียบในคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์

ภาษาไทยสมัยธนบุรีมีสิ่งที่น่าสนใจนำมาใช้เปรียบมากที่สุด คือ สัตว์ เช่น หมู กา เป็นต้น พบการปรากฏจำนวน 3 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 50.00 รองลงมาคือ การเปรียบกับวัตถุในธรรมชาติ พบการปรากฏจำนวน 2 ครั้ง เช่น ทอง นิล เป็นต้น คิดเป็นอัตราร้อยละ 33.33 และสิ่งที่นำมาเปรียบน้อยที่สุดคือเครื่องมือเครื่องใช้ ได้แก่ หมึก พบการปรากฏจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 16.67

ส่วนภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์นั้น มีสิ่งที่นำมาใช้เปรียบเทียบมากที่สุดคือ วัตถุในธรรมชาติ เช่น สุรียา จันทร ทับทิม ชาด เป็นต้น พบการปรากฏจำนวน 44 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 57.14 รองลงมาคือ การเปรียบกับพืช เช่น ชบา ผักตบ ฝ้าย เป็นต้น พบการปรากฏจำนวน 15 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 19.48 การเปรียบเทียบในลำดับที่สามคือ สัตว์ เช่น แมลงทับ เสือ นก เป็นต้น พบการปรากฏจำนวน 9 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 11.69 การเปรียบเทียบในลำดับที่สี่คือ เครื่องมือเครื่องใช้ เช่น หม้อ หมึก ยาราชาวดี เป็นต้น พบการปรากฏจำนวน 6 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 7.80 การเปรียบเทียบในลำดับที่ห้าคือ อื่นๆ เช่น ฝี นาเกลื้อ เป็นต้น พบการปรากฏจำนวน 2 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 2.60 และสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบน้อยที่สุดคือ อาหาร ได้แก่ แป้งจี พบการปรากฏจำนวน 1 ครั้ง คิดเป็นอัตราร้อยละ 1.30

จากความเปรียบในคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ พบว่า ทั้ง 2 สมัยนี้ มีสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบมากที่สุดต่างกัน ในสมัยธนบุรีนิยมเปรียบเทียบกับสัตว์มากที่สุด ส่วนในสมัยรัตนโกสินทร์นิยมเปรียบเทียบกับวัตถุในธรรมชาติมากที่สุด และมีสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบน้อยที่สุดแตกต่างกัน กล่าวคือ ความเปรียบในคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยธนบุรี จะมีสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบน้อยที่สุดคือ เครื่องมือเครื่องใช้ ได้แก่ หมึก ส่วนเปรียบในคำเรียกสีในภาษาไทยสมัยรัตนโกสินทร์นั้น มีสิ่งที่นำมาเปรียบเทียบน้อยที่สุดคือ อาหาร ได้แก่ แป้งจี

ข้อเสนอแนะ

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาเฉพาะเรื่องวิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ เพื่อให้เห็นวิวัฒนาการของการเกิดคำเรียกในภาษาไทยให้ครบถ้วนและสมบูรณ์ครบทุกสมัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะว่า น่าจะมีการศึกษาวรรณกรรมในสมัยรัชกาลที่ 6 – 8 ว่ามีการใช้คำว่า “ส้ม” เป็นคำเรียกสีครั้งแรกเมื่อใด และน่าจะศึกษาวิจัยวิวัฒนาการการเกิดคำเรียกสีในภาษาอื่นๆ ที่อยู่ในตระกูลเดียวกันกับภาษาไทยด้วย เพื่อให้เห็นถึงวัฒนธรรมภาพรวมของผู้ใช้ภาษาในตระกูลเดียวกัน

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

กระต่าย อิศรางกูร, ม.ร.ว. 2553. **นิราศลอนดอนและจดหมายเหตุเรื่องราชทูตไทยไปประเทศอังกฤษในรัชกาลที่ 4 (ปรับปรุง)**. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพมหานคร: ศยาม.

กาญจนา นาคสกุล. 2528. “คำเรียกสีในภาษาไทย.” **ภาษาและวรรณคดีไทย 2 (1):** 43 – 52.

_____. 2543. “แคราย.” **คลังความรู้** (Online).
<http://www.royin.go.th/th/knowledge/detail.php?ID=305>, 25 ตุลาคม 2556.

ก่องกัญจน์ ภัทรากาญจน์, และ ธนิกาญจน์ ภัทรากาญจน์. 2531. **ไฟฟ้า เสียง แสง**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ.

จุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ. 2552. **ไกลบ้าน**. 3 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: วิสตอม พับลิชชิ่ง.

ธีระพันธ์ ล. ทองคำ. 2535. **คำเรียกสีในภาษาไทย (เมียน) โครงการวิจัยภาษาและวัฒนธรรมไทยและเข้าจีน**. กรุงเทพมหานคร: หน่วยปฏิบัติการวิจัยทางภาษาศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

นั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว, พระบาทสมเด็จพระ และคณะ. 2517. **ประชุมจารึกวัดพระเชตุพน**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ศิวพร.

ประนุท วิชชุโรจน์. 2529. **คำบอกสีและการรับรู้เรื่องสี: การศึกษาที่ตำบลนาอิน อำเภอพิชัย จังหวัดอุตรดิตถ์**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ปรียา อนุพงษ์ออาจ. 2555. **สื่ออิเล็กทรอนิกส์รายวิชาฟิสิกส์ 2 (Online)**.
http://www.rsu.ac.th/science/physics/pom/preya_website/index.html, 20 กันยายน 2555.

พระคลัง (หน), เจ้าพระยา. 2553. **สามก๊ก ฉบับเจ้าพระยาพระคลัง (หน)**. 3 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ดอกหญ้า.

พิทยาลงกรณ์, กรมหมื่น. 2555. **นิทานเวตาล**. กรุงเทพมหานคร: ไทยควอลิตี้บุ๊กส์.

พุทธยอดฟ้าจุฬาโลก, พระบาทสมเด็จพระ. 2514. **ดาหลัง**. 2 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพมหานคร: แพร่พิทยา.

_____. 2549. **บทละครเรื่องรามเกียรติ์**. 4 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 10. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร.

พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ. 2543. **บทละครเรื่องอิเหนา**. พิมพ์ครั้งที่ 14. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร.

พุทธเลิศหล้านภาลัย, พระบาทสมเด็จพระ และคณะ. 2544. **เสภาเรื่องขุนช้างขุนแผน**. 2 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 18. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ศิลปาบรรณาคาร.

พรทวี พึ่งรัศมี, และมิตซูโอะ อิคะดะ. 2551. **สี่และการเห็นสี่**. กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

มัลลวิณี สาและ. 2552. **การศึกษาคำเรียกสีในภาษามลายูถิ่นปัตตานี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.

ราชบัณฑิตยสถาน. 2503. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2493**. พิมพ์ครั้งที่ 5. พระนคร: โรงพิมพ์ รุ่งเรืองธรรม.

_____. 2538. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525**. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: บริษัท อักษรเจริญทัศน์ อจท. จำกัด.

_____. 2556. **พจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพมหานคร: บริษัท ศิริวัฒนาอินเตอร์พริ้นท์ จำกัด (มหาชน).

รุจิวรรณ เหล่าไพโรจน์. 2552. **การศึกษาเปรียบเทียบคำเรียกสีภาษาไทยและภาษาเวียดนาม**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยมหิดล.

วิภาที ทิพย์คงคา. 2553. **คำเรียกสีในภาษาไทยสมัยอยุธยา**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ประยุกต์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ศตวรรษ์ เชื้อมหาวัน. 2541. **คำเรียกสีและการรับรู้สีของผู้พูดภาษาไทยลื้อ ลัวะ ม้ง และกะเหรี่ยง ในพื้นที่จังหวัดเชียงรายและพะเยา**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

ศุภมาส เอ่งฉ้วน. 2543. **คำเรียกสีและมโนทัศน์เรื่องสีของคนไทย สมัยสุโขทัยและสมัยปัจจุบัน**. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

สำนักงานวรรณกรรมและประวัติศาสตร์. 2539. **วรรณกรรมสมัยธนบุรี**. 2 เล่ม. พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร: กรมศิลปากร.

_____. 2547. **ทะเบียนรายชื่อวรรณกรรมแห่งชาติ (Online)**.
<http://www.literatureandhistory.go.th/index.php?app=academic&fnc=showlist&catid=623&apptype=academic>, 13 มิถุนายน 2555.

อภิญา เพชรวิชุด. 2545. **การสร้างคำเรียกสีในภาษาไทยและภาษาลาว**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

อมรา ประสิทธิ์รัฐสินธุ์. 2538. **คำเรียกสีและการรับรู้สีของชาวจังหวัดและชาวไทย**. โครงการย่อยของโครงการใหญ่เรื่อง “ความสัมพันธ์ระหว่างจังหวัดกับไทย”. อักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อัชฌาศิณี พรหมายนต์. 2552. **คำเรียกสีของเด็กไทยในช่วงอายุ 3 – 6 ปี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์เพื่อการสื่อสาร, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

Blent, B., and K. Paul. 1969. **Basic Color Terms: Their Universality and Evolution.**

Berkley and Los Angeles: University of California Press.

Bradley, D. B. 1873. หนังสืออักขราภิธานศรับท์ **Dictionary of the Siamese language.**

Bangkok.

Brown, R., and L. Eric. 1954. "A study in language and cognition." **The Journal of**

Abnormal and Social Psychology 49 (3): 454 – 462.

Kay, P. 1975. "Synchronic Variability and Diachronic Change in Basic Color Terms."

Language in Society 4 (3).

McNEILL, N. B. 1972. "Color and color terminology." **Journal of Linguistics** 8: 21 – 33.

Newton, I. Sir. 1952. **Opticks or, a treatise of the reflections, refractions, inflections &**

colours of light. New York: Dover publications.

Roberson, D. 2005. "Color categories are culturally diverse in cognition as well as in language." **Cross – Cultural Research** 39: 56 – 71.

ภาคผนวก ก

รายชื่อวรรณกรรมสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ที่ใช้ในงานวิจัย

รายชื่อวรรณกรรมสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์

สมัยธนบุรี

1. รามเกียรติ์ ตอนพระมงกุฎ พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าตากสิน
2. รามเกียรติ์ ตอนหนุมานเกี่ยวนางวานริน พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าตากสิน
3. รามเกียรติ์ ตอนท้าวมาลีวราชว่าความ พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าตากสิน
4. รามเกียรติ์ ตอนทศกัณฐ์ตั้งพิธีทรายกลด พระราชนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าตากสิน
5. ลิลิตเพชรมงกุฎ ประพันธ์โดย หลวงสรวิชาติ (หน)
6. อิเหนาคำฉันท์ ประพันธ์โดย หลวงสรวิชาติ (หน)
7. กฤษณาสอนน้องคำฉันท์ ประพันธ์โดย พระภิกษุอิน และพระยาราชสุภาวดี
8. โคลงยอพระเกียรติ ประพันธ์โดย นายสวนมหาดเล็ก
9. ปาจิตกumarกลอนอ่าน ไม่ปรากฏผู้ประพันธ์
10. นิราศพระยามหานุภาพไปเมืองจีนหรือนิราศกวางตุ้ง ประพันธ์โดย พระยามหานุภาพ

สมัยรัตนโกสินทร์

สมัยรัชกาลที่ 1 พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราช

1. เพลงยาวพระยาตรัง ประพันธ์โดย พระยาตรัง
2. เพลงยาวรบพม่าที่ท่าดินแดง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1
3. เพลงยาวรบพม่าที่นครศรีธรรมราช พระนิพนธ์ในสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท
4. เพลงยาวถวายพยากรณ์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท
5. เพลงยาวเรื่องตีเมืองพม่า พระนิพนธ์ในสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาสุรสิงหนาท
6. บทละครเรื่องอุณรุท พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1
7. บทละครเรื่องรามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1
8. ดาหลัง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1
9. อิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1
10. กฎหมายตราสามดวง รัชกาลที่ 1
11. พระราชพงศาวดาร ประพันธ์โดย เจ้าพระยาพิพิธพิชัย
12. สังคีตยวงส์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระวันรัต
13. มหาวงส์ ประพันธ์โดย พระยาธรรมปรีชา
14. มหายุทธการวงส์ ไม่ปรากฏผู้ประพันธ์

15. จุลยทุทธการวงศ์ ไม่ปรากฏผู้ประพันธ์
16. สามก๊ก แปลโดย เจ้าพระยาพระคลัง
17. ไซฮั่น แปลโดย กรมหลวงอนุรักษ์เทเวศร์
18. ราชธานีราช ประพันธ์โดย เจ้าพระยาพระคลัง
19. กากีคำกลอน ประพันธ์โดย เจ้าพระยาพระคลัง
20. ลิลิตพยุหยาตราเพชรพวง ประพันธ์โดย เจ้าพระยาพระคลัง
21. สมบัติอมรินทร์คำกลอน ประพันธ์โดย เจ้าพระยาพระคลัง
22. ลิลิตพระศรีวิชัยชาดก ประพันธ์โดย เจ้าพระยาพระคลัง
23. กลอนและร้อยจรรีกเรื่องสร้างภูเขาทองที่วัดราชคฤห์ ประพันธ์โดย เจ้าพระยาพระคลัง
24. เพลงยาวเล่นว่าความ ประพันธ์โดย เจ้าพระยาพระคลัง
25. ร่ายยาวมหาชาติ กัณฑ์กุมาร ประพันธ์โดย เจ้าพระยาพระคลัง
26. ร่ายยาวมหาชาติ กัณฑ์มัทรี ประพันธ์โดย เจ้าพระยาพระคลัง
27. ร่ายยาวมหาชาติ กัณฑ์ทศกันท์ ประพันธ์โดย พระเทพโมลี (กลิ่น)
28. ร่ายยาวมหาชาติ กัณฑ์มหาพน ประพันธ์โดย พระเทพโมลี (กลิ่น)
29. ร่ายยาวมหาชาติ กัณฑ์ทศกันท์ ประพันธ์โดย สำนักวัดถนน
30. ร่ายยาวมหาชาติ กัณฑ์ชูชก ประพันธ์โดย สำนักวัดสังข์กระฉาย
31. ร่ายยาวมหาชาติ กัณฑ์มหากราช ประพันธ์โดย พระยาธรรมปรีชา (บุญ)
32. ตำราลักษณะช้างคำโคลง ไม่ปรากฏผู้ประพันธ์
33. โคลงนิราศทวาย ประพันธ์โดย พระพิพิธสาลี
34. โคลงนิราศชุมพร ประพันธ์โดย พระพิพิธสาลี
35. นิพนธ์วังหน้า พระนิพนธ์ในพระองค์เจ้าหญิงกัมปบุษณิวัฒนา
36. รัตนพิมพวงศ์ ประพันธ์โดย พระยาธรรมปรีชา (แก้ว)
37. ไตรภูมิโลกวิเนจย ประพันธ์โดย พระยาธรรมปรีชา (แก้ว)
38. โคลงสรรเสริญพระเกียรติ ประพันธ์โดย พระชำนาญโวหาร
39. เพลงยาวนมัสการพระบรม ประพันธ์โดย พระยาตรัง
40. โคลงนิราศตามเสด็จทัพ ประพันธ์โดย พระยาตรัง
41. โคลงถวายพระเพลิงพระบรมอัฐิพระเจ้าหลวง พระนิพนธ์ในกรมหมื่นศรีสุนทร
42. โคบุตร ประพันธ์โดย สุนทรภู่
43. นิราศเมืองแกลง ประพันธ์โดย สุนทรภู่
44. นิราศพระบาท ประพันธ์โดย สุนทรภู่

สมัยรัชกาลที่ 2 พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย

45. รามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2

46. เสภาขุนช้างขุนแผน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2 และพระนิพนธ์ในกรมหมื่น
เจษฎาบดินทร์สุนทรภู่และกวีอื่นๆ
47. อิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2
48. บทละครนอกเรื่องไชยเชษฐา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2
49. บทละครนอกเรื่องคาวี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2
50. บทละครนอกเรื่องไกรทอง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2
51. บทละครนอกเรื่องมณีพิชัย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2
52. บทละครนอกเรื่องสังข์ทอง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2
53. กาพย์เห่เรือ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2
54. บทพากย์รามเกียรติ์ ตอน นางลอย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2
55. บทพากย์รามเกียรติ์ ตอน นาคบาศ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2
56. บทพากย์รามเกียรติ์ ตอน พรหมมาสเตอร์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2
57. บทพากย์รามเกียรติ์ ตอน พากย์เอรಾವัน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2
58. บทจับระบำเรื่องรามเกียรติ์ ตอนพิราพ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 2
59. สังข์ศิลป์ชัย พระนิพนธ์ในกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์
60. โคลงปราบดาภิเษกเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
พระนิพนธ์ในกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์
61. เพลงยาวสังวาส พระนิพนธ์ในกรมหมื่นเจษฎาบดินทร์
62. เพลงยาวกรมพระราชวังบวรมหาเสนานุรักษ์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระบวรราชเจ้า
มหาเสนานุรักษ์
63. โคลงนิราศนรินทร์ ประพันธ์โดย นายนรินทร์ธิเบศร (อิน)
64. โคลงนิราศพระยาตรัง ประพันธ์โดย พระยาตรัง
65. ตำราช้างคำโคลง พระนิพนธ์ในสมเด็จพระบวรราชเจ้ามหาเสนานุรักษ์
66. ตำรานารายณ์ประทมสินธุ์ ประพันธ์โดย พระยาสุรินทราชาและนายปราบ
67. เพลงยาวกรมศักดิ์ พระนิพนธ์ในกรมหมื่นศักดิ์พลเสพและพระองค์เจ้าหญิง
ดาราวดี
68. ลิลิตเสด็จไปชดทัพพม่าเมือง พระนิพนธ์ในกรมหมื่นศักดิ์พลเสพ
69. ลิลิตตำรานพรัตน์ ประพันธ์โดย หลวงนรินทราภรณ์และหมื่นรักษา
70. โคลงดั้นเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย
ประพันธ์โดย พระยาตรัง
71. สิงห์ไกรภพ ประพันธ์โดย สุนทรภู่
72. ลักษณะวงศ์ ประพันธ์โดย สุนทรภู่

สมัยรัชกาลที่ 3 พระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว

73. พระอภัยมณี ประพันธ์โดย สุนทรภู่
74. เพลงยาวถวายโอวาท ประพันธ์โดย สุนทรภู่
75. สวัสดิรักษา ประพันธ์โดย สุนทรภู่
76. กาพย์พระไชยสุริยา ประพันธ์โดย สุนทรภู่
77. นิราศภูเขาทอง ประพันธ์โดย สุนทรภู่
78. นิราศวัดเจ้าฟ้า ประพันธ์โดย สุนทรภู่
79. นิราศอิเหนา ประพันธ์โดย สุนทรภู่
80. โคลงนิราศสุพรรณ ประพันธ์โดย สุนทรภู่
81. รำพันพิลาป ประพันธ์โดย สุนทรภู่
82. นิราศพระปฐม ประพันธ์โดย สุนทรภู่
83. นิราศเมืองเพชร ประพันธ์โดย สุนทรภู่
84. บทเห่พระบรมมหาราชวัง ประพันธ์โดย สุนทรภู่
85. บทเห่พระบรมมหาราชวังเรื่องโคบุตร ประพันธ์โดย สุนทรภู่
86. บทเห่พระบรมมหาราชวังเรื่องจักรพรรดิ ประพันธ์โดย สุนทรภู่
87. บทเห่พระบรมมหาราชวังเรื่องพระอภัย ประพันธ์โดย สุนทรภู่
88. นิราศพระแท่นดงรัง ประพันธ์โดย สามเณรกลั่น
89. ประชุมจารึกวัดพระเชตุพน พระราชานิพนธ์ในรัชกาลที่ 3 และกวีอื่นๆ
90. ตำรับท้าวศรีจุฬาลักษณ์ ไม่ปรากฏผู้ประพันธ์
91. กลบทศิริวิบุลกิติ ประพันธ์โดย หลวงศรีปริชา (เซ่ง)
92. โคลงกลบท ประพันธ์โดย กวีสมัยรัชกาลที่ 3
93. โคลงภาพคนต่างภาษา ประพันธ์โดย กวีสมัยรัชกาลที่ 3
94. ลิลิตตะเลงพ่าย พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
95. ปฐมสมโพธิกถา พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
96. กฤษณาสอนน้องคำฉันท์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
97. มหาชาติร่ายยาว กัณฑ์ทศพร พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
98. มหาชาติร่ายยาว กัณฑ์หิมพานต์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
99. มหาชาติร่ายยาว กัณฑ์ทศพร พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
100. มหาชาติร่ายยาว กัณฑ์วนประเวศน์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
101. มหาชาติร่ายยาว กัณฑ์ชูชก พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
102. มหาชาติร่ายยาว กัณฑ์จุลพน พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้ากรุงธนบุรี กรมพระปรมานุชิตชิโนรส

103. มหาชาติร่ายยาว กัณฑ์กุมาร พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
104. มหาชาติร่ายยาว กัณฑ์สักกบรรพ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
105. มหาชาติร่ายยาว กัณฑ์มหาราช พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
106. มหาชาติร่ายยาว กัณฑ์ฉกษัตริย์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
107. มหาชาติร่ายยาว กัณฑ์นครกัณฑ์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
108. ตำราฉันทวรรณพจน์และมาตราพจน์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
109. คำอวยชัย พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
110. สรรพสิทธิ์คำฉันท์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
111. ฉันทดุสิตสังเขปกล่อม พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
112. กาพย์ขับไม้กล่อมช้างพัง พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
113. ร่ายทำขวัญนาคนหลวง พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
114. โคลงยอพระเกียรติ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
115. พระธรรมเทศนาพระราช พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
116. จักรที่ปี่ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
117. ลิลิตพยุหยาตราพระกฐินทางสถลมารคและชลมารค พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
118. ตำราสร้างพระพุทธรูป พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
119. เพลงยาวเจ้าพระ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้า กรมพระปรมานุชิตชิโนรส
120. เฉลิมพระเกียรติ 3 รัชกาล ประพันธ์โดย พระยาไชยวิชิต
121. ระเด่นลันได ประพันธ์โดย พระมหามนตรี (ทรัพย์)
122. เพลงยาวว่าพระยามหาเทพ (ทองปาน) ประพันธ์โดย พระมหามนตรี (ทรัพย์)
123. อุณรุทร้อยเรื่อง ประพันธ์โดย คุณสุวรรณ
124. พระมะเหลเถไถ ประพันธ์โดย คุณสุวรรณ
125. เพลงยาวจดหมายเหตุเรื่องกรมหมื่นอัปสรสุดาเทพประชวร ประพันธ์โดย คุณพุ่ม
126. นิราศวังบางยี่ขัน ประพันธ์โดย คุณพุ่ม
127. เพลงยาวเฉลิมพระเกียรติรัชกาลที่ 3 และรัชกาลที่ 4 ประพันธ์โดย คุณพุ่ม
128. เพลงยาวฉลองสระบางโสมต ประพันธ์โดย คุณพุ่ม
129. บทสักวาเบ็ดเตล็ด ประพันธ์โดย คุณพุ่ม

130. คำฉันท์กล่อมพระเศวต พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร
131. กาพย์ดุษฎีสังเวย พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร
132. โคลงนิราศเสด็จไปทัพเวียงจันทน์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร
133. โคลงโลกนิติหรือโลกนิติคำโคลง พระนิพนธ์ในสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาเดชาดิศร
134. พระสุบิน ก กา ประพันธ์โดย หมื่นพรหมสมพัตร (นายมี)
135. นิราศเดือน ประพันธ์โดย หมื่นพรหมสมพัตร (นายมี)
136. นิราศฉลางหรือนิราศกลาง ประพันธ์โดย หมื่นพรหมสมพัตร (นายมี)
137. กลอนเพลงยาวสรรเสริญพระเกียรติรัชกาลที่ 3 ประพันธ์โดย หมื่นพรหมสมพัตร
138. นิราศพระแท่นดงรัง ประพันธ์โดย หมื่นพรหมสมพัตร (นายมี)
139. นิราศสุพรรณ ประพันธ์โดย หมื่นพรหมสมพัตร (นายมี)
140. โคลงนิราศพระประธม พระนิพนธ์ในกรมหลวงวงศาธิราชสนิท
141. โคลงนิราศสุพรรณ พระนิพนธ์ในกรมหลวงวงศาธิราชสนิท
142. โคลงจินตตามณี พระนิพนธ์ในกรมหลวงวงศาธิราชสนิท
143. แบบเรียนปฐม ก.กาและปฐมมาลา ประพันธ์โดย พระเทพโมลี (ผึ้ง)
144. โคลงนิราศฉะเชิงเทรา พระนิพนธ์ในกรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิ์
145. แก้วหน้าม้า พระนิพนธ์ในกรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิ์
146. ยอพระกลิ่น พระนิพนธ์ในกรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิ์
147. คาวี พระนิพนธ์ในกรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิ์
148. เพลงยาวสังวาส พระนิพนธ์ในกรมหลวงภูวเนตรนรินทรฤทธิ์
149. บทละครขุนช้างขุนแผน ตอน นางวันทองหึงกับนางลาวทองจนขุนแผนกลับบ้าน พระนิพนธ์ในสมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาศักดิพลเสพ
150. บทละครขุนช้างขุนแผน ตอน ขุนแผนครวญถึงนางลาวทองจนถึงลักพานางวันทองไปอยู่ป่า พระนิพนธ์ในสมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาศักดิพลเสพ
151. บทละครพระลอหรือลักษณ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาศักดิพลเสพ
152. บทละครรามเกียรติ์ พระนิพนธ์ในสมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาศักดิพลเสพ
153. บทเบิกโรงเบ็ดเตล็ด พระนิพนธ์ในสมเด็จพระบรมราชเจ้ามหาศักดิพลเสพ
154. โคลงนิราศเพนียด ไม่ปรากฏผู้ประพันธ์
155. โคลงนิราศเพนียด พระนิพนธ์ในกรมพระยาบวรราชนายก
156. อภัยนุราช ประพันธ์โดย พระยาอภัยเสนนาถเบศร์ (ใส สโรบล)
157. สุภาสิตสอนหญิง ประพันธ์โดย นายภู

สมัยรัชกาลที่ 4 พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

158. บทละครรามเกียรติ์ ตอน พระรามเดินดง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 4

159. ร่ายยาวเวสสันดรชาดก กัณฑ์วนปเวสน์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 4
160. ร่ายยาวเวสสันดรชาดก กัณฑ์จุลพน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 4
161. ร่ายยาวเวสสันดรชาดก กัณฑ์สักกบรรพ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 4
162. เสภาพระราชพงศาวดาร ประพันธ์โดย สุนทรภู่
163. อิศรญาณภาษิตหรืออิศรญาณภาษิต พระนิพนธ์ในหม่อมเจ้าอิศรญาณ
164. นิราศลอนดอน ประพันธ์โดย หม่อมราโชทัย (ม.ร.ว.กระต่าย อิศรางกูร)
165. จดหมายเหตุเรื่องราชทูตไทยไปประเทศอังกฤษ ประพันธ์โดย หม่อมราโชทัย (ม.ร.ว. กระต่าย อิศรางกูร)
166. นิราศพระปฐม ประพันธ์โดย หลวงจักรปาณี (มหาฤกษ์)
167. นิราศทวาราวดี ประพันธ์โดย หลวงจักรปาณี (มหาฤกษ์)
168. โคลงนิราศกรุงเก่า ประพันธ์โดย หลวงจักรปาณี (มหาฤกษ์)
169. นิราศพระปถวี ประพันธ์โดย หลวงจักรปาณี (มหาฤกษ์)
170. เสภาเรื่องอาบู่หะซัน ประพันธ์โดย หลวงจักรปาณี (มหาฤกษ์)
171. โคลงลอยเรือพระประทีป ประพันธ์โดย หลวงสารประเสริฐ (นุช)

สมัยรัชกาลที่ 5 พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

172. บทระบำตลก รัชกาลที่ 5
173. กลอนไดอารี่ชิมทราบ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
174. ตามเสด็จประพาสไทรโยค พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
175. กลอนนาริรมย์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 และเจ้านายหลายองค์
176. กาพย์เห่เรือ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
177. ลิลิตยอพระเกียรติและโคลงพระนามพระเจ้าลูกเธอในรัชกาลที่ 4 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
178. โคลงพระราชพิธีแห่โสกันต์ หรือโคลงต้นเรื่องแห่โสกันต์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
179. โคลงนิราศพระราชทานแด่พระบรมราชินีนาถ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
180. โคลงนิราศรัตน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
181. โคลงนิราศท้าวสุภัตติการภักดี (นาก) พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
182. โคลงรามเกียรติ์ (จารึกที่พระระเบียงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม) พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
183. โคลงพระราชพิธีถือน้ำและคเชนทร์ศวนาน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
184. ลิลิตนิทราชาคริต พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
185. โคลงภาพพระราชพงศาวดาร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 และกวีอื่นๆ

186. ประชุมโคลงสุภาษิต โคลงวชิรญาณสุภาษิต พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5 และกวีอื่นๆ
187. ประชุมโคลงสุภาษิต โคลงสุภาษิตพิพิธธรรม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
188. ประชุมโคลงสุภาษิต โคลงสุภาษิตอิสปกรรมม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
189. ประชุมโคลงสุภาษิต โคลงสุภาษิตสอนผู้เป็นข้าราชการ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
190. ประชุมโคลงสุภาษิต โคลงว่าด้วยความสุข พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
191. ประชุมโคลงสุภาษิต โคลงสุภาษิตบางปะอิน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
192. ประชุมโคลงสุภาษิต โคลงกระทู้สุภาษิต พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
193. ประชุมโคลงสุภาษิต โคลงสุภาษิตโสฬสไตรยางค พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
194. ประชุมโคลงสุภาษิต โคลงสุภาษิตนฤทมนการ (กิจ ๑๐ ประการ) พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
195. ประชุมโคลงสุภาษิต โคลงพระราชปรารภความสุขทุกข์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
196. ประชุมโคลงสุภาษิต โคลงสุภาษิตเบ็ดเตล็ดหรือโคลงชมถื่น พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
197. ประชุมโคลงสุภาษิต โคลงเลี้ยงโต๊ะปีใหม่ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
198. เงาะป่า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
199. วงศ์เทวราช พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
200. จดหมายเหตุพระราชกิจรายวันในรัชกาลที่ 5 ภาค 1 – 24 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
201. จดหมายเหตุรายวันระยะทางเสด็จประพาสไทรโยค ปีฉลู นพศก จ.ศ. 1239 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
202. จดหมายเหตุรายวันระยะทางเที่ยวขวากว่า 2 เดือน ร.ศ. 115 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
203. จดหมายเหตุรายวันระยะทางเสด็จพระราชดำเนินประพาสทางบกทางเรือรอบแหลมมลายู ร.ศ. 109 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
204. จดหมายเหตุรายวันระยะคราวเสด็จประพาสชวาครั้งหลัง พ.ศ. 2444 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
205. จดหมายเหตุรายวันระยะทางเสด็จประพาสมณฑลอยุธยาปีชาล พ.ศ. 2421 ร.ศ. 109 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
206. จดหมายเหตุเสด็จประพาสต่างประเทศในรัชกาลที่ 5 เสด็จเมืองสิงคโปร์และเบตาเวียครั้งแรก และเสด็จประพาสอินเดีย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5

207. พระราชหัตถเลขาคราวเสด็จพระราชดำเนินประพาสยุโรป พ.ศ. 2449 หรือไกลบ้าน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
208. พระราชหัตถเลขาเมื่อคราวเสด็จพระราชดำเนินประพาสยุโรป พ.ศ. 2440 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
209. พระราชหัตถเลขาประพาสหัวเมืองชายทะเลตะวันออก ปีมะเมีย พ.ศ. 2425 – ปีวอก พ.ศ. 2427 รวม 3 คราว พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
210. พระราชหัตถเลขาคราวเสด็จประพาสสมณทลราชบุรี ร.ศ. 128 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
211. พระราชหัตถเลขาเรื่องเสด็จประพาสสมณทลปราจีนบุรี ร.ศ. 127 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
212. พระราชหัตถเลขาเรื่องเสด็จประพาสลำน้ำมะขามเฒ่า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
213. เสด็จประพาสคลองแสนแสบ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
214. พระราชหัตถเลขาฯ เสด็จประพาสแหลมมลายู ร.ศ. 108, 109, 117, 120 รวม 4 คราว พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
215. พระราชหัตถเลขาฯ พระราชทานสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวในโอกาสเสด็จพระราชดำเนินประพาสยุโรป ครั้งที่ 2 พ.ศ. 2450 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
216. พระราชหัตถเลขาทรงมีไปมากับสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ร.ศ. 103 – 129 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
217. พระราชหัตถเลขาพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวที่ทรงบริหารราชการแผ่นดิน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
218. พระราชดำรัสทรงแถลงพระบรมราชาธิบายแก้ไขการปกครองแผ่นดิน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
219. พระราชดำรัสและพระบรมราโชวาทในโอกาสต่างๆ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
220. พระธรรมเทศนาเฉลิมพระเกียรติพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
221. พระราชพิธีสิบสองเดือน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
222. พระราชกรณียานุสร (ว่าด้วยพระราชพิธีศรีสัจปานกาล) พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
223. พระราชวิจารณ์จดหมายเหตุความทรงจำกรมหลวงนรินทรเทวี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5

224. พระราชวิจารณ์เรื่องพระราชพงศาวดารกับราชประเพณีการตั้งพระมหาอุปราช พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
225. พระบรมราชาธิบายเรื่องสามัคคี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
226. พระราชานุกิจของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
227. ประมวลพระราชนิพนธ์เบ็ดเตล็ด พระราชหัตถเลขาว่าด้วยพระราโชบายเกี่ยวกับการศึกษาของชาติ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
228. ประมวลพระราชนิพนธ์เบ็ดเตล็ด พระบรมราชวินิจฉัยเรื่อง “เจ้าต่างกรม” พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
229. ประมวลพระราชนิพนธ์เบ็ดเตล็ด ธรรมเนียมขุนนางไทยโบราณ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
230. ประมวลพระราชนิพนธ์เบ็ดเตล็ด พระราชมณเฑียรในกรุงเก่า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
231. ประมวลพระราชนิพนธ์เบ็ดเตล็ด พระบรมราชาธิบายเรื่อง “แบบกราบบังคม ทูลนำแขกเมืองถวายเครื่องราชบรรณาการ และการทูลเบิกกราบถวายบังคม ลา” พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
232. ประมวลพระราชนิพนธ์เบ็ดเตล็ด พระบรมราชวินิจฉัยเรื่อง “พระราชพิธีลง สรง” เจ้าฟ้าลูกหลวงเอก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
233. ประมวลพระราชนิพนธ์เบ็ดเตล็ด ว่าด้วยพระนามพระเจ้าแผ่นดิน พระราช นิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
234. ประมวลพระราชนิพนธ์เบ็ดเตล็ด พระบรมราชวินิจฉัยเรื่อง “กองแก้วกองทอง” พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
235. ประมวลพระราชนิพนธ์เบ็ดเตล็ด พระบรมราชวินิจฉัยเรื่อง “บายศรี” พระราช นิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
236. ประมวลพระราชนิพนธ์เบ็ดเตล็ด เรื่องพลับพลาที่เสวยกับเรื่องเสาหงส์ พระราช นิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
237. ประมวลพระราชนิพนธ์เบ็ดเตล็ด พระบรมราชาธิบายว่าด้วยลายจีนซึ่งเขียน เครื่องถ้วยกระเบื้องกังไส พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
238. ประมวลพระราชนิพนธ์เบ็ดเตล็ด พระราชหัตถเลขานิมัยปัจฉิมลิขิตในรัชกาล ที่ 5 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
239. พระบรมราชาธิบายเรื่องพระเชี้ยวแก้ว เมื่อเสด็จประพาสลังกาทวีป ปีระกา พ.ศ. 2440 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
240. พระราชวิจารณ์เทียบลัทธิพระพุทธศาสนาฝ่ายหินยานกับมหายาน พ.ศ. 2446 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5

241. พระราชปรารภเรื่องพระพุทธชินราช พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
242. พระราชวิจารณ์เรื่องวัดสมอราย อันมีนามว่าราชาธิวาส พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
243. พระราชปรารภว่าด้วยเรื่องทาสและเกษียณอายุ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
244. พระราชปรารภว่าด้วยเรื่องเหตุแห่งความตายในท่ามกลางอายุ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
245. พระบรมราชาธิบายว่าด้วยพระยศเจ้าต่างกรม แลยศขุนนาง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
246. พระทนต์ธาตุและมหาสมณุตตมภิเชก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
247. พระบรมราชวินิจฉัยเรื่องกฤษฎาสอนน้องคำฉันท์ ร.ศ. 108 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
248. ธรรมเนียมราชตระกูลในกรุงสยาม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
249. เสด็จประพาสจันทบุรี พ.ศ. 2419 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
250. หมายรับสั่งและใบบอกใน รัชกาลที่ 5 ร.ศ. 110 - 111 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
251. เทศนาเรื่องนิทานมิกาทูระ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
252. สุนทรีนิกร พระนิพนธ์ในกรมหลวงพิชิตปรีชากร
253. บทเจรจาละครเรื่องอิเหนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 5
254. สังข์ทอง พระนิพนธ์ในกรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
255. คาวี พระนิพนธ์ในกรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
256. อิเหนา พระนิพนธ์ในกรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
257. สังข์ศิลป์ชัย พระนิพนธ์ในกรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
258. กรุงเกษมขมทวีป พระนิพนธ์ในกรมพระยานริศรานุวัดติวงศ์
259. อาหารบราตรี พระนิพนธ์ในกรมพระยานราธิปประพันธ์พงศ์
260. รุไบยาด พระนิพนธ์ในกรมพระยานราธิปประพันธ์พงศ์
261. ลิลิตมหากุฎราชคุณานุสรณ์ พระนิพนธ์ในกรมพระยานราธิปประพันธ์พงศ์
262. ลิลิตตำนานพระแท่นมณีคศิลาบาท พระนิพนธ์ในกรมพระยานราธิปประพันธ์พงศ์
263. จันท์สมโภชบรมราชาภิเษก พระนิพนธ์ในกรมพระยานราธิปประพันธ์พงศ์
264. ลิลิตพระบรมราชาภิเษกสัปตมราช พระนิพนธ์ในกรมพระยานราธิปประพันธ์พงศ์
265. เฉลิมเกียรติกษัตริย์คำฉันท์ พระนิพนธ์ในกรมพระยานราธิปประพันธ์พงศ์
266. จันท์ดุขกัฏสังเวย กาพย์ขับไม้ กล่อมช้างพระเศวตคชเดชดิลก พระนิพนธ์ในกรมพระยานราธิปประพันธ์พงศ์

267. พระลอ พระนิพนธ์ในกรมพระยานราธิประพันธ์พงศ์
268. สาวเครือฟ้า พระนิพนธ์ในกรมพระยานราธิประพันธ์พงศ์
269. สุธนคำฉันท์ ประพันธ์โดย พระยาอิศรานุภาพ (อัน)
270. สุธนคำฉันท์ ประพันธ์โดย พระยาอิศรานุภาพ (อัน)
271. อุเทนคำฉันท์ ประพันธ์โดย พระยาอิศรานุภาพ (อัน)
272. มุลบทบรรพกิจ ประพันธ์โดย พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)
273. วาหนิต์นิกร ประพันธ์โดย พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)
274. อักษรประโยค ประพันธ์โดย พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)
275. สังโยคพิธาน ประพันธ์โดย พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)
276. ไวพจน์พิจารณา ประพันธ์โดย พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)
277. พิศาลการันต์ ประพันธ์โดย พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)
278. พรรณพฤษภา สัตวาทิธาน ประพันธ์โดย พระยาศรีสุนทรโวหาร (น้อย อาจารยางกูร)
279. คำกลอนของเจ้าพระยาภาสกรวงศ์ (พร บุนนาค) ประพันธ์โดย เจ้าพระยาภาสกรวงศ์
280. ความพยายาม ประพันธ์โดย แม่วัน (พระยาสุรินทรราชา)
281. ตลุมวิภาคพจนกิจ ประพันธ์โดย เทียนวรรณ (ต.ว.ส. วัฒนาโก)
282. ศิริพจนภาค ประพันธ์โดย เทียนวรรณ (ต.ว.ส. วัฒนาโก)

สมัยรัชกาลที่ 6 พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

283. พระคณศรเสีงา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
284. พระนรสิงหาวตาร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
285. พระภรตเบิกโรง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
286. พิราพ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
287. มหาพลี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
288. รามสูรชิงแก้ว พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
289. ฤๅษีเสีงลูก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
290. สุตาวตาร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
291. กลสุชาจาร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
292. จองถนนวน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
293. ธรรมาธรรมะสงคราม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
294. นาคบาศ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
295. นางลอย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
296. ปราสาททะกา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6

297. ปราบกานาสูร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
298. เพลงกา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
299. พรหมาสตร์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
300. พระรามตามกวาง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
301. พิธิภูมิภินยา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
302. พิเศษณ์ภูษัฏ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
303. ลงสวนและถวายเป็นพร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
304. ศุภะสารีณปลอมพล พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
305. สุครีพหักฉัตร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
306. สุธปะนชาหิง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
307. องค์ทลือสาร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
308. อภิเชกสมรส พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
309. อรชุนกับทศกรรฐ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
310. ขอมดำดิน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
311. แต่งงานพระไวย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
312. ท้าวแสนปม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
313. พญามังกร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
314. พญาราชวังสัน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
315. พระเกียรติรถ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
316. พระนาละ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
317. ศกุนตลา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
318. มิกาโด พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
319. วังตี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
320. วิวาหพระสมุท พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
321. หนามยอกเอาหนามบ่ง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
322. กลแตก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
323. แก้วแคน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
324. ขนมสมกับนैया พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
325. ความดีมีไชย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
326. จัดการรับเสด็จ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
327. เจ้าข้า, สารวัด! พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
328. ฉวยอำนาจ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
329. น้อยอินทเสน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
330. บ่วงมารหรือเหลือแก้ว พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6

331. ปล่อยแก่ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
332. ผิดใจได้ปลื้ม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
333. ผู้ร้ายแฝง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
334. พระร่วง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
335. โพงพาง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
336. ฟอกไม้ขาว พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
337. มหาตมะ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
338. มัทนะพาธา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
339. เสียดสละ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
340. หนึ่งเสื่อ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
341. หมายน้าบ่อหน้า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
342. หมิ่นประมาทศาล พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
343. หัวใจนักรบ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
344. หาโล่ห์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
345. เห็นแก่ลูก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
346. กุศโลบาย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
347. เกินต้องการ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
348. เกียรติยศผู้ป่วน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
349. คดีสำคัญ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
350. งดการสมรส พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
351. เจ้าคุณเจ้าชู้ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
352. ชิงนาง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
353. ดบตา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
354. ต้อนรับลูก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
355. ตักแตน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
356. ตามใจท่าน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
357. ท่านรอง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
358. นินทาสโมสรร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
359. ปรียทรรศิกา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
360. ผิดวินัย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
361. เพื่อนตาย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
362. มิตรแท้ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
363. ร.ต.ล.นนทรี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
364. โรมีโอและจูเลียต พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6

365. ล่ามดี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
366. วิไลเลือกคู่ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
367. เวณีสวานิช พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
368. เสือเถ่า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
369. หมอจำเป็น พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
370. หลวงจำเนียรเดินทาง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
371. หาเมียให้ผัว พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
372. ตั้งจิตคิดคดลั้งหรือขึ้นใจไม่สมัคหรือผูกจิตคิดคดลั้ง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
373. ท้าวแสนปม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
374. ธรรมะมีชัย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
375. พระเกียรติรถ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
376. พระยศเกตุ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
377. พระร่วง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
378. มิตรมีชัย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
379. ศกุนตลา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
380. สาวิตรี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
381. นางอุโปโกศา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
382. พระหันทอากาศ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
383. ไมโครธ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
384. หงส์ทอง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
385. สร้อยคอไข่มุกด์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
386. เนตรพระอิศวร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
387. ตั๊กอวิลสัน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
388. วิลสันปลอม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
389. แก้วแคนแทนชวัวร์ช พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
390. จารกรรมเยอรมัน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
391. ชวัวร์ช พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
392. ตึกผิตุ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
393. ลูกสาวของน้ำ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
394. เศรษฐีตาย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
395. เศรษฐีสกุลดำ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
396. หน้ากากดำ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
397. หลวงราม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
398. เจ้าพระยาโกษาปานแสดงอำนาจอาญาสิทธิ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6

399. ช้างพลายศรีมงคลพลายมงคลทวีป พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
400. ท้าวเทพสตรี ท้าวศรีสุนทร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
401. พระเจ้ากรุงธนบุรีตีเมืองฝาง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
402. พระเจ้าอยู่ทองสร้างกรุงเก่า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
403. พระต่อสู้อันตัวเหี้ยที่ภูเก็ต พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
404. พระแท่นมั่งคศิลา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
405. พระยาสิทธิราชเดโชไชยรบพม่า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
406. ราชทูตฝรั่งเศสเข้าเฝ้าสมเด็จพระนารายณ์มหาราช พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
407. วีรกรรมเจ้าพระยาบดินทรเดชา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
408. วีรกรรมท้าวสุรนารี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
409. สงครามที่เมืองตาก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
410. สมเด็จพระนเรศวรตีทัพเชียงใหม่ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
411. สมเด็จพระนเรศวรประกาศอิสรภาพ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
412. สมเด็จพระนเรศวรปืนค่าย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
413. พระราชดำรัสในโอกาสต่างๆ รวม 200 เรื่อง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
414. พระบรมราโชวาทรวม 43 เรื่อง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
415. พระบรมราชาานุศาสน์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
416. ปาฐกถา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
417. นิทานทองอิน ตอน นาคพระโขนงที่สอง ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
418. นิทานทองอิน ตอน นายสุวรรณภูมิกษม ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
419. นิทานทองอิน ตอน ความลับแผ่นดิน ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
420. นิทานทองอิน ตอน นายสวัสดิ์ปิตุฆาต ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
421. นิทานทองอิน ตอน ยาม้าบังกะโล ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
422. นิทานทองอิน ตอน สร้อยคอร้อยชั่ง ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
423. นิทานทองอิน ตอน เข็มร้อยดอกไม้ ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
424. นิทานทองอิน ตอน หนังสือจากเมืองแปร์ค ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
425. นิทานทองอิน ตอน กำนันคงบ้านโยคี ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
426. นิทานทองอิน ตอน อ้ายมันมือเหล็ก ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
427. นิทานทองอิน ตอน หูดหวิด ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
428. นิทานทองอิน ตอน นายอำเภอกบฏขวาง ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
429. นิทานทองอิน ตอน ผู้ร้ายฆ่าคนที่บางขุนพรหม ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
430. นิทานทองอิน ตอน นายจรรยา เศรษฐี ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ

431. นิทานทองอิน ตอน ระเด่นลันได ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
432. สร้อยคอเพชรหำร้อย ประพันธ์โดย นายแก้ว - นายขวัญ
433. การก่อกำเริบแห่งปศุสัตว์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
434. กิจการของบารอนมินเคาสัน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
435. ของเป็นเหตุ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
436. คดีลักลับแห่งมหานคร ตอน เรื่องสคาร์ฟสีน้ำเงิน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
437. คดีลักลับแห่งมหานคร ตอน เจ้าเงื่อนแห่งประโยคหนึ่งในหนังสือพิมพ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
438. คดีลักลับแห่งมหานคร ตอน รูที่ผั่ง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
439. คดีลักลับแห่งมหานคร ตอน ความลับแห่งมรกฎเกลบอฟ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
440. คดีลักลับแห่งมหานคร ตอน คดีถนนมะละกอฟ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
441. คดีลักลับแห่งมหานคร ตอน นางสาวลักลับ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
442. คดีลักลับแห่งมหานคร ตอน คดีถนนเทเรส พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
443. คดีลักลับแห่งมหานคร ตอน บ้านวิลลาอีสแมง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
444. คดีลักลับแห่งมหานคร ตอน นักพิฆาตแห่งโดวิลล์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
445. คดีลักลับแห่งมหานคร ตอน คนรยนต์กับแม่สาวน้อย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
446. คดีลักลับแห่งมหานคร ตอน ผู้หญิงในคดี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
447. คดีลักลับแห่งมหานคร ตอน ถู่มือต่วนดำ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
448. ประติภาณแห่งมองสิเออร์บัวโรต์ ตอน คดีงานระบำฉลองชัย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
449. ประติภาณแห่งมองสิเออร์บัวโรต์ ตอน ไข่มุกด์หายอย่างแปลก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ

450. ประติภาณแห่งมองสิเออร์บัวโรต์ ตอน ประพฤติการของพญาจิก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
451. ประติภาณแห่งมองสิเออร์บัวโรต์ ตอน ความสูญหายแห่งมิสเตอร์เดเวนไฮม์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
452. ประติภาณแห่งมองสิเออร์บัวโรต์ ตอน ความลึกลับแห่งรถไฟกระบวน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
453. ประติภาณแห่งมองสิเออร์บัวโรต์ ตอน คดีดาวตะวันตก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
454. ประติภาณแห่งมองสิเออร์บัวโรต์ ตอน เหตุการณ์ร้ายที่मारสตอนแมนเนอร์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
455. ประติภาณแห่งมองสิเออร์บัวโรต์ ตอน อัศรมหาเสนาบดีหาย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
456. ประติภาณแห่งมองสิเออร์บัวโรต์ ตอน ขโมยใบสำคัญล้านเหรียญ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
457. ประติภาณแห่งมองสิเออร์บัวโรต์ ตอน คดีห้องเช่าราคาถูก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
458. ประติภาณแห่งมองสิเออร์บัวโรต์ ตอน ความลึกลับแห่งฮันเตอร์สลิอดจ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
459. มิสเตอร์มิลเลอร์กับไกเซอร์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
460. แผลงป่องทอง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
461. หัวใจชายหนุ่ม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: รามจิตติ
462. กิจการในราตรี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
463. ใครเป็นผู้ฆ่า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
464. ผีทะเล พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
465. เพื่อพอใจท่านผู้ใหญ่ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
466. โพรงในหน้าผา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
467. โยนะอันรัสต์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
468. เรือจุกแม็คคอดด์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
469. แสงสัญญาณ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
470. ออกงานครั้งที่สุตราการสงคราม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
471. นิทานทหารเรือ ตอน การรักษาทางไมตรี เป็นเรื่องนิทานปนเรื่องจริงคราวอังกฤษ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม

472. นิทานทหารเรือ ตอน นารีสาน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
473. นิทานทหารเรือ ตอน การช่วยนางงาม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
474. นิทานทหารเรือ ตอน ปิคนิค ณ เมสโปเตเมีย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
475. นิทานทหารเรือ ตอน ความลำบากแห่งลอคินวาร์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
476. ประพจน์การแห่งนายเรือเอกลอเลิสส์ ตอน เหตุการณ์ในทะเลเหนือ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
477. ประพจน์การแห่งนายเรือเอกลอเลิสส์ ตอน อวนทะเล พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
478. ประพจน์การแห่งนายเรือเอกลอเลิสส์ ตอน ความลึกลับแห่งประภาคาร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
479. ประพจน์การแห่งนายเรือเอกลอเลิสส์ ตอน สมุทโจร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
480. ประพจน์การแห่งนายเรือเอกลอเลิสส์ ตอน แยกปลกลศึก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
481. ประพจน์การแห่งนายเรือเอกลอเลิสส์ ตอน การยุทธ์ลำพัง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
482. ประพจน์การแห่งนายเรือเอกลอเลิสส์ ตอน การอิสระ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
483. ประพจน์การแห่งนายเรือเอกลอเลิสส์ ตอน ขึ้นๆ ลงๆ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
484. ประพจน์การแห่งนายเรือเอกลอเลิสส์ ตอน เรือประทีป พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
485. ประพจน์การแห่งนายเรือเอกลอเลิสส์ ตอน ความคิดร้ายของพวกมหาประลัย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
486. ยุทธการสเทินน้ำสเทินบก ตอน ล่อไปเข้าไทร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
487. ยุทธการสเทินน้ำสเทินบก ตอน กลอุบาย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
488. ยุทธการสเทินน้ำสเทินบก ตอน เกินคำสั่ง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม

489. ยุทธะการสเทินน้ำสเทินบก ตอน กิจธุระของลูกผู้ชาย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
490. ยุทธะการสเทินน้ำสเทินบก ตอน วันนี้งานหนัก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
491. ยุทธะการสเทินน้ำสเทินบก ตอน ยุทธะสทกรณ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พันแหลม
492. กระสุนปืนวิเศษ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
493. ฉม้างด้ม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
494. ช่วยชีวิตพ่อหนู พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
495. ดำนานแห่งหย้าคา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
496. ทำให้ฟุตบอลสนุกขึ้น พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
497. บัจจุบันพยาบาล พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
498. สนทนากันระหว่างสหายสุภาวดีจำแลง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
499. อาจจะเป็นได้กระมัง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
500. ชวนหัว ตอน มอบงาน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
501. ชวนหัว ตอน ว่าผู้หญิงแต่ไม่ใช่สำหรับผู้หญิง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
502. ชวนหัว ตอน เหตุที่อยากทราบ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
503. ชวนหัว ตอน บทชวนหัวอื่นๆ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
504. กลับกันที่ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ
505. การรบย่อยอันหนึ่ง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ
506. ข้าวสงคราม (อย่างกุ) พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ
507. คดีเรือวิลเฮมมีนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ
508. คนพายถัง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ
509. คอเรสปอนเดนซ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ
510. เครื่องบินทะเลเลข ๙ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ
511. ใครเป็นใคร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ
512. ทดลองวิชาแพทย์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ
513. ประชุมเทวดา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ
514. ฝรั่งแม่นปืน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ
515. เรื่องสำคัญในหนังสือพิมพ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ
516. สะเดาะเคราะห์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ
517. เหตุการณ์ที่เมืองปอร์สมัด พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ
518. จับชาย ตอน สุนัขขีวพิเศษ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุครีพ

519. จับชาย ตอน นั้บมะพร้าวแข่งกัน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุกศรีพ
520. จับชาย ตอน สุนัขเห่าไม้กั้ด พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุกศรีพ
521. จับชาย ตอน ประโยชน์ของทหารม้า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุกศรีพ
522. จับชาย ตอน รับแลกดอกไม้ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุกศรีพ
523. จับชาย ตอน ว่าด้วยกองทัพเรือรัสเซีย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: สุกศรีพ
524. ความดีของคนเรา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา
525. เจ้าชู้ยักษ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา
526. ตึกกะตู่่น พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา
527. ทดลองความไหวพริบ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา
528. ทำตามพินัยกรรมหรือเสียท่า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา
529. ยาดัวเบา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา
530. รายงานการประชุมปาลิเมนต์สยาม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา
531. เลี้ยงดินเนอร์ใหญ่ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา
532. วิชาของหมอค้า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา
533. สุนทรความตามสวัสดิรักษา เหาะเหินเดินอากาศ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา
534. ชุตินายสวัสดิ์ ตอน ทำคุณบูชาโทษ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา
535. ชุตินายสวัสดิ์ ตอน จับดำถล้าขาว พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา
536. ชุตินายสวัสดิ์ ตอน จับปลัดจับผลู พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา
537. ชุตินายสวัสดิ์ ตอน ตั้งใจช่วยชาติ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา

538. ชุตนายสวัสดี ตอน สาวคำทำเหตุ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: น้อยลา หานานลา
539. เที้ยวเมืองนรก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: พระขรรค์เพชร
540. ตันหมาปลายหมา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: ศรีอยุธยา
541. ทำชั่วได้ดี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: อัศวพาหุ
542. คิษย์มีครุ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: อัศวพาหุ
543. ไก่ขาว ไม่เท่าผีสิง หึงรูป พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: งาม วชิราวุธ
544. จับขโมยที่เมืองอังกฤษ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: งาม วชิราวุธ
545. ปี่ศาจ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: งาม วชิราวุธ
546. ผีในเรือใหญ่ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: งาม วชิราวุธ
547. ไม่กลัวผี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: งาม วชิราวุธ
548. อำนาจอุปาทาน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: งาม วชิราวุธ
549. เสียชีวิตดีกว่าเสียความลับของบ้านเมือง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6 พระนามแฝง: งาม วชิราวุธ
550. บทความที่ลงหนังสือพิมพ์ รวม 307 เรื่อง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
551. กลอนอำนวยการศกุนตลา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
552. ครวญถึงภาษาไทย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
553. คำอำนวยการ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
554. ชมดุสิตธานี ชมพระราชวังวชิราวุธราชนิเวศน์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
555. นางบิลเลียดล่อแก้ว พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
556. บทร้องส่ง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
557. บ่วงมาร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
558. ประชันฤทธิ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
559. ปริศนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
560. รำพึงถึงการดูละครม้า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
561. ค่อยชะเชื่อนจะเคลื่อนลงจากเตียง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
562. ไว้อาลัยงานฤดูหนาวสวนจิตรลดา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
563. ศักดิ์ประมุขเพิ่มเฉลิมศักดิ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
564. แสนเสียดายดวงจันทร์อันทรงกลด พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
565. บทกลอนพระราชนิพนธ์นางเฮลล์กษมีลาวัณ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
566. พรพระราชนิพนธ์นางเจ้าสุวัทนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
567. ย่าเหล พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6

568. พญาราชวังสัน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
569. สามัคคีเสวก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
570. แต่งครวญ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
571. สักรวาคิดมาถึงการลัก พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
572. สักรวาขายทะเล พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
573. สักรวายามเลิกระบ้ำแล้ว พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
574. สักรวาหน้าหนาว พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
575. นิราศมะเหลเถไถ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
576. นิราศลอนดอน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
577. ใครมาเป็นเจ้าเข้าครอง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
578. พุทธานุภาพนำผล พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
579. เพราะฉะนั้นชวนกันสวามีภักดิ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
580. เรานี้เกิดมาแล้วชาติหนึ่ง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
581. ว่าด้วยกำลังของบ้านเมือง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
582. ว่าด้วยความสามัคคี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
583. ว่าด้วยคุณครูอาจารย์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
584. ว่าด้วยคุณเจ้าขุนมูลนาย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
585. ว่าด้วยคุณบิดามารดา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
586. ว่าด้วยคุณมิตร พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
587. ไหว้เทวดา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
588. ไหว้พระเป็นเจ้า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
589. บทร้องสำหรับกรมทหารมหาดเล็ก ร.อ. พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
590. บทร้องสำหรับกรมเลื้อป่าปืนใหญ่หลวง ร.อ. พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
591. บทร้องสำหรับกรมเลื้อป่าพรานหลวง ร.อ. พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
592. บทร้องสำหรับกรมเลื้อป่าม้าหลวง ร.อ. พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
593. บทร้องสำหรับนักเรียนมหาดเล็กหลวง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
594. บทร้องสำหรับนักเรียนราชวิทยาลัย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
595. เก็บเล็กผสมน้อย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
596. แก้วแก้วเนาวรัตน์ล้ำ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
597. คำอำนวยการลิตนารายณ์สิบปาง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
598. โคลงทนาย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
599. โคลงนิราศประลองยุทธ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
600. โคลงประกวดกวี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
601. โคลงภาษิตนักรบโบราณ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6

602. โคลงเรื่องสันติภาพ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
603. โคลงโลกนิติจำแลง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
604. โคลงไว้อาลัยนายจ้าววด (ปาณี ไกรฤกษ์) พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
605. โคลงสมโภชเรือพระร่วง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
606. โคลงสุภาษิต พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
607. ชโย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
608. ตันหมาปลายหมา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
609. นโปเลียนคัตค่าน พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
610. ราตรีมีมากด้วยนัยนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
611. รำพึงถึงพระร่วง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
612. ศุภลักษณ์वादรูป พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
613. สยามานุสสติ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
614. สุภาษิตพระร่วงคำโคลง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
615. สุภาษิตสมสมัย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
616. อัประมาท พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
617. โคลงสี่พระราชนิพนธ์นางเธอลักษมีลาวัณ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
618. ตอบคำสดุดีเจ้าพระยาอรรคมุขกัณฑ์มนตรี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
619. ขำขอกกล่าวคำทำนูล พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
620. เครื่องหมายแห่งธงไตรรงค์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
621. โคลนติดล้อ (บทส่งท้าย) พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
622. แม่หัวตั้งสงบ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
623. อสุเรนทรจาริต พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
624. คำประกาศเทวดาและคำพากย์เบิกโรง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
625. กาพย์ห่อโคลงสุภาษิต พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
626. กาพย์เห่เรือยุคใหม่ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
627. ส้มเมือง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
628. ขอชวนสหายให้มี พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
629. คำอำนวยการและโอวาท พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
630. ต้อนรับทหารไทย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
631. มงคลสูตรคำฉันท์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
632. มนุษย์สรวยหรือไม่สรวย พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
633. อาเศียรวาท 2464 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
634. คาถาอักษรพระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
635. คาถาประสิทธิ์พรแก่คณะเสือป่า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6

636. คาสุมุทราเสนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
637. คำอำนวยการโหมโรงและฉลุเสียด พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
638. ใครเป็นดุสิตสมิต พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
639. ชมประทีปในงานเฉลิมพระชนมพรรษา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
640. ชุมพลเสื่อป่า พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
641. ทหารกลับจากราชการสงคราม พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
642. ปีใหม่ พ.ศ. 2462 พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
643. พรพระราชทานพระนางเจ้าสุวัทนา พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
644. หลังปดดุสิตสมิต พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
645. ลิลิตนารายณ์สิบปาง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
646. ลิลิตพายัพ การเสด็จประพาสสมณทลพายัพ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
647. พระนลคำหลวง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
648. สารคดี 119 เรื่อง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
649. พระราชบันทึก 12 เรื่อง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
650. พระราชหัตถเลขา 15 เรื่อง พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 6
651. พระนลคำฉันท์ พระนิพนธ์ในกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.)
652. กนกนคร พระนิพนธ์ในกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.)
653. นิทานเวตาล พระนิพนธ์ในกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.)
654. เรื่องของนักเรียนเมืองอังกฤษ พระนิพนธ์ในกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.)
655. อิลราชคำฉันท์ พระนิพนธ์ในกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.)
656. สามัคคีเภทคำฉันท์ ประพันธ์โดย ชิต บุรทัต
657. ลิลิตสุภาพจากชาดก ประพันธ์โดย ชิต บุรทัต
658. คำฉันท์ยอเกียรติชาวนครราชสีมา ประพันธ์โดย พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ)
659. สงครามการตะคากลอน ประพันธ์โดย พระยาอุปกิตศิลปสาร (นิ่ม กาญจนาชีวะ)
660. โคลงกลอนของครูเทพ ประพันธ์โดย เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)
661. ความเรียงต่างๆ ของครูเทพ ประพันธ์โดย เจ้าพระยาธรรมศักดิ์มนตรี (สนั่น เทพหัสดิน ณ อยุธยา)
662. โคลงนิราศวัดรวก ประพันธ์โดย หลวงธรรมมาภิรมย์ (เถิก จิตรกรเถิก)
663. โคลงนิราศวัดสมุหประดิษฐ์ ประพันธ์โดย หลวงธรรมมาภิรมย์ (เถิก จิตรกรเถิก)
664. กุฎาหกคำฉันท์ ประพันธ์โดย หลวงธรรมมาภิรมย์ (เถิก จิตรกรเถิก)
665. วินิควาณิชคำฉันท์ ประพันธ์โดย หลวงธรรมมาภิรมย์ (เถิก จิตรกรเถิก)

666. เปริกลิสคำฉันท์ ประพันธ์โดย หลวงธรรมาภิมณฑ์ (เถิก จิตรกรเถิก)
667. เพชรมงกุฎคำฉันท์ ประพันธ์โดย หลวงธรรมาภิมณฑ์ (เถิก จิตรกรเถิก)
668. กลอนเรื่องสามก๊ก ตอน จากเรื่องสามก๊ก นางเตียวเลี้ยวนำจัดตั้งโต๊ะ ประพันธ์โดย หลวงธรรมาภิมณฑ์ (เถิก จิตรกรเถิก)
669. คำฉันท์ดุขฎิสังเวยและกล่อมช้างให้ลืมน้ำกายพยัคฆ์ไม้กล่อมช้างเผือกพระเศวตวชิรพาหะ ประพันธ์โดย หลวงธรรมาภิมณฑ์ (เถิก จิตรกรเถิก)
670. ประชุมลำนํ้า ประพันธ์โดย หลวงธรรมาภิมณฑ์ (เถิก จิตรกรเถิก)
671. กลอนธาดามณีศรีสุพิน ประพันธ์โดย หลวงธรรมาภิมณฑ์ (เถิก จิตรกรเถิก)
672. รัชมังกลาภิเศกคำฉันท์ ประพันธ์โดย หลวงธรรมาภิมณฑ์ (เถิก จิตรกรเถิก)
673. กลบทสุภาจิต ประพันธ์โดย หลวงธรรมาภิมณฑ์ (เถิก จิตรกรเถิก)
674. กามนิต ประพันธ์โดย เสถียรโกเศศ - นาคะประทีป
675. ทศมนตรี ประพันธ์โดย เสถียรโกเศศ - นาคะประทีป
676. หิโตปเทศ ประพันธ์โดย เสถียรโกเศศ - นาคะประทีป
677. กถาสริตสาคร ประพันธ์โดย เสถียรโกเศศ - นาคะประทีป
678. ทศวารันเทิง ประพันธ์โดย เสถียรโกเศศ - นาคะประทีป
679. นิยายเบงคลี ประพันธ์โดย เสถียรโกเศศ - นาคะประทีป
680. สามกรุง พระนิพนธ์ในกรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ (น.ม.ส.)

ภาคผนวก ข

คำเรียกสีพื้นฐานในภาษาไทยสมัยธนบุรีและสมัยรัตนโกสินทร์ที่ปรากฏร่วมกับความเปรียบ

คำเรียกสีพื้นฐานในสมัยธนบุรีที่ปรากฏร่วมกับความเปรียบ

ดำ

ดำกา

ดำกลแมลงภู

ดำราวกะหมี่

ดัลกา

ดำราวกะลีมณีนิล

ดัลละกา

แดง

สีแดงแสงระยับเหมือนไก่ทอง

คำเรียกสีพื้นฐานในสมัยรัตนโกสินทร์ที่ปรากฏร่วมกับความเปรียบ

ขาว

ขาวเพียงเพชรพราย

ขาวเหมือนสีสังข์

ขาวดั่งสีหยก

สีหน้าขาวเหมือนหยวก

ขาวดั่งสีหยก

ขาวราวกับนุ่นละมุนละไม

ขาวราวกับนุ่น

สีขาวดั่งแก้วมุกดา

ขาวดุจดาวประกายพราย

ขาวราวกับเม็ดเพชรรัตน์

ขาวราวกับฝी

ขาวเหมือนไฟฟ้า

ขาวเหมือนผัดฝุ่น

ขาวเหมือนโมรา

สีขาวเหมือนต้นแอหนัง

ขาวปนปุยเหมือนฟ้าย
 สีขาวๆ เหมือนสีต้นแอหนัง
 สีขาวเหมือนน้ำเกรอะดินสอพอง
 ขาวคล้ายดอกชงโค

ดำ

สีดำดั่งนิลรัตนา
 สีดำดั่งกา
 ดำนิล
 ดำดั่งน้ำหมึก
 หน้าดำดุจดั่งหมึก
 ดำเหมือนไฟไหม้
 ดำดั่งเหี้ยน
 ดำนิล
 ดำเหมือนปีกกา
 ดำนิลรัตนา
 ดำดั่งหนึ่งนิลบรรจง
 ดำดั่งเขม่าได้
 ดำเหมือนมินหม่อมอม
 ดำเหมือนหนึ่งทามินหม้อไหม้
 ดำเป็นน้ำหมึก
 ดำดั่งตอไม้ไฟไหม้
 ดำประไฟเพียงภูมริน
 ดำเหมือนน้ำนิล
 ดำดุจหมายหมึกไล่
 ดำปนหมึก
 ดำๆ เหมือนพรรณผักกาด
 ดำใหญ่เหมือนกลางคืน

แดง

แดงดั่งแสงไฟกล้วย
 แดงดั่งไฟพราย

แดงตั้งแสงไฟฟ้า
 แดงตั้งแสงสุริยา
 แดงตั้งแสงไฟ
 แดงตั้งแสงอัคคี
 แดงตั้งแสงเพลิงกัลป์
 แดงตั้งแสงเพลิงกาล
 แดงตั้งแสงพระอาทิตย์
 แดงตั้งแสงปัทมราช
 แดงตั้งอัคคี
 แดงตั้งแสงรวีวร
 แดงตั้งแสงไฟพราย
 แดงตั้งไฟ
 แดงคือแสงพระสุริยา
 แดงโมรี
 แดงตั้งสัตตบุษย์
 สีแดงแสงตั้งดอกกระมุท
 แดงตั้งปัทมราช
 แดงเพียงโลหิตมณี
 แดงตั้งแสงสุริยัน
 แดงตั้งชาดแต้ม
 แดงตั้งผลพุทราสุก
 แดงตั้งชาดแต้ม
 แดงตั้งถ่านเพลิง
 แดงตั้งสีลูกพุทราสุก
 ตาแดงตั้งแสงเพลิง
 แดงตั้งแสงโลหิต
 แดงตั้งแสงทับทิม
 แดงตั้งแสงสุริยาเมื่อไตรตรัส
 แดงตั้งแสงมณีรัตน์
 แดงตั้งแสงทับทิมทา
 แดงตั้งแสงพระสุริย์ศรี
 แดงแสงสีตั้งชาดทา
 สีแดงตั้งประจงชาดทา
 แดงตั้งประกายพฤษภในเวหา

สีแดงตั้งชบาเบิกบาน
 แดงตั้งแสงปัทมราช
 แดงก็แดงตั้งชาติไส
 แดงตั้งแสงฝาง
 แดงตั้งแป้งจี
 แดงเป็นแสงเสน
 แดงเหมือนแสงทับทิมสด
 แดงตั้งแสงครึ่ง
 แดงตั้งแสงไฟ
 แดงตั้งแสงเสน
 ทำแดงตั้งนกพิลาบ
 แดงสูงตั้งคลุกชาติ
 สีแดงเป็นสีครึ่ง
 สีแดงเหมือนลมุด
 แดงเหมือนผลน้ำเต้า

เหลือง

เหลืองตั้งทองทา
 เหลืองตั้งสุวรรณพรรณราย
 เหลืองเป็นทอง
 เหลืองตั้งทองมาทาบัท

เขียว

เขียวลายตั้งไข่ครุฑ
 เขียวตั้งมรกตสดสี
 สีเขียวตั้งนิลมณี
 เขียวปานมรกตสดแสง
 เขียวตั้งมยุรกันฐี
 เขียวเหมือนผักตบ
 เขียวเหมือนมรกตอันสดใส
 เขียวเหมือนตะไคร่น้ำ
 เขียวเหมือนน้ำทะเล

สีเขียวในที่ลึกๆ เหมือนสีน้ำทะเล

ชมพู

ชมพูอ่อนๆ บัวโรย

ม่วง

ม่วงก็ม่วงเป็นมันแสง

สีม่วงลักษณะสีสรรเหมือนงุ่นม่วง

คำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในสมัยธนบุรีที่ปรากฏร่วมกับความเปรียบ

ดำ

ดำเมียงเหมือนหมึกมั่ว

เหลือง

เหลืองล่ายองดั่งเอาทองเข้าทาบเทือง

คำเรียกสิ่งไม่พื้นฐานในสมัยรัตนโกสินทร์ที่ปรากฏร่วมกับความเปรียบ

ขาว

ขาวสะอาดดั่งอาดดั่งสีสังข์

ขาวผ่องผาดผุดดั่งสีสังข์

ขาวผ่องบริสุทธิ์ดั่งสีสังข์

ขาวสะอาดกายสะอาดดั่งสีสังข์

ขาวรจนาดั่งไฟทูลย์

ขาวสะอาดเหมือนนาเกลือ

ขาวแห้งๆ เหมือนกันกับมอส

ดำ

คล้ำดำล้นดั่งมินหม้อ

ดำคล้ำคล้ายกับตาเสือ

ดำนิลล้นทั้งผอง

ดำเป็นมันเหมือนชนนกกาเหว่า

เหมือนตะไคร่น้ำไม่เขียวสดสีคร่ำดำหมืดหมี่

แดง

แดงอรชรแสงดั่งทินกรอโนทัย

แดงฉาดดั่งชาดทา

เหลื่อง

สีเหลื่องเรื่องรองตั้งทองทา
 เหลื่องเลื่อมผาดตั้งน้ำบุษย์
 เหลื่องเรื่องรองตั้งทองทา
 เหลื่องเรื่องผ่องตั้งทองทา
 เหลื่องเลื่อมสีเหมือนโมรา
 เหลื่องเรื่องรองตั้งทองธรรมชาติเลขา
 สีเหลื่องเรื่องอร่ามจำรัสจรรยาตั้งสุวรรณพคุณมาทาบทา

เซียว

เซียวอ่อนตั้งมรกต
 เซียวลายตั้งเนรคันถึ
 สีเซียวพรายพรรณคล้ายกันกับนิลมณี
 เซียวขำตั้งเลขา
 เซียวจีสีระยับตั้งปีกแมลงทับแสงสุริย์

ม่วง

ม่วงมอมตั้งจอมเมฆา
 ม่วงมอตั้งคอมยุเรศ
 หมอกม่วงโมราราวระบายลวดลายดูจตุรมุขเบญจรงค์

ประวัติการศึกษาและการทำงาน

ชื่อ - นามสกุล

นางสาวธัญญากุล พรทิพย์พานิช

วัน เดือน ปี ที่เกิด

วันที่ 23 เดือนเมษายน พ.ศ. 2532

สถานที่เกิด

จังหวัดสุพรรณบุรี

ประวัติการศึกษา

ศิลปศาสตรบัณฑิต (ภาษาไทย)

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

